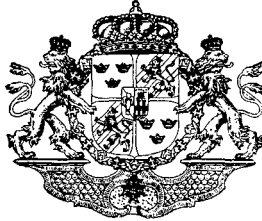

REDAKTIONEN FÖR
JERN-KONTORETS ANNALER

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING

BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1916

AV

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI
1917.

INLEDNING

TILL

Bergshantering / Kommerskollegium. – Stockholm : K.L . Beckman, 1912-1962. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : K.L . Beckman, 1963-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

1911-1949 med innehållsförteckning och sammanfattning på franska. –1950-1977 med innehållsförteckning och sammanfattning på engelska. – Från 1952 med parallelltitel på engelska: Metal and Mining Industries.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år...– Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Efterföljare:

Täckningsår 1978, se Statistiska Meddelanden Iv 1980:12.

Täckningsår från 1979 införlivad i Industri / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Isaac Marcus 1962-1996. – (Sveriges officiella statistik)

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1-5. Tab. 1. – Tab. 4

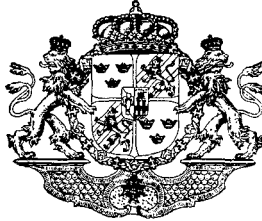
Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering. År 1916. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2015.

REDAKTIONEN FÖR
JERN-KONTORETS ANNALER

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING

BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1916

AV

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI
1917.

TILL KONUNGEN.

Jämlikt nådig föreskrift får Kommerskollegium härmed i underdånighet över lämna berättelse om bergshanteringen i riket år 1916. Till plan och uppställning ansluter den sig till närmast föregående årsberättelse, varvid under sär-

skilda avdelningar redogöres för A) Järnhanteringen, B) Andra bergverksprodukter än järnmalm och järn, C) Arbetskraft, D) Fyndigheters förvärvande och försvar, E) Bergverkens fördelning efter arbetsgivare samt F) Den för beviljning uppskattade inkomsten av bergverksrörelsen. Berättelsen är huvudsakligen utarbetad av amanuensen fil. lic. J. Wallner.

Stockholm den 3 december 1917.

Underdånigst

K. A. FRYXELL.

MARTIN JANSSON.

Göran Björkman.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	9.
Fransk resumé	47.
Tabeller:	
Tab. 1. Uppfordringen ur järngruvorna år 1916	52.
» 2. Järnmalmns anrikning och brikettering år 1916	70.
» 3. Masugnar och deras tillverkningar år 1916	76.
» 4. Antal begagnade verk och ugnar för beredande av smidbart järn och stål år 1916	76.
» 5. Tillverkningar av smältstycken, råskenor och göt m. fl. mellanprodukter, jämte skrotat gjutgods av smidbart järn och stål år 1916	78.
» 6. Stångjärn och -stål jämte andra grövre tillverkningar av smidesjärn eller -stål år 1916	79.
» 7. Förbrukningen vid järnverken av träkol år 1916	81.
» 8. Uppfordringen ur andra malmgruvor än järnmalmgruvor år 1916	82.
» 9. Anrikning av annan malm än järnmalm år 1916	90.
» 10. Uppfordringen ur stenkolsgruvorna år 1916	91.
» 11. Uppfordringen av fältspat och kvarts ur fältspats- och kvartsbrotten år 1916	92.
» 12. Tillverkning av andra metaller än järn och av diverse vid bergverken beredda produkter år 1916	94.
» 13. Motorer, använda vid gruvor, anriknings- och briketteringsverk samt fältspats- och kvartsbrott, år 1916	96.
» 14. Motorer, använda vid järnverk och andra bergverk år 1916	100.
» 15. Vid bergverken använd förvaltningspersonal (utom arbetsgivare) år 1916	102.
» 16. Antal bergverksarbetare, med fördelning efter skilda slag av bergverk, år 1916	104.
» 17. Antal bergverksarbetare år 1916. Sammandrag	107.
» 18. Antal mutsedlar, utfärdade under år 1916	108.
» 19. Antal utmål, tilldelade under år 1916	110.
» 20. Arbetsskyldighetens fullgörande i utmålen år 1916	110.
» 21. Antal utmål, för vilka vilostånd beviljats att gälla från och med den 1 januari 1917	112.
» 22. Bergverken, fördelade efter arbetsgivare år 1916	113.
» 23. För beviljning uppskattad inkomst av bergverksrörelsen år 1916	114.
Bilagor:	
A. Järnmalmnsbrytningen i olika länder åren 1871—1913 i 1 000 ton	115.
B. Tackjärnstillverkningen i olika länder åren 1871—1916 i 1 000 ton	116.

Table des matières.

	Pages.
Rapport	9.
Résumé en français	47.
Tableaux annexés:	
Tabl. 1. Extraction de minerais de fer, en 1916	52.
Col. 1—2: Mines; col. 3: Caractère des minerais; col. 4: Méthode d'extraction; col. 5: Nombre des puits; col. 6: Nombre des semaines d'exploitation; col. 7—8: Roche et minerais réunis tirés (col. 7) sous terre et (col. 8) à la	

surface; col. 9—11: Production (col. 9—10) et valeur (col. 11) de minerai de fer tiré directement utilisable, (col. 9) de première qualité et (col. 10) d'autres qualités; col. 12—14: Pour cent (col. 12) de fer, (col. 13) de phosphore et (col. 14) de soufre, contenu dans le minerai de fer de première qualité; col. 15: Production de minerai propre à enrichir.

Tabl. 2.	Enrichissement de minerais de fer, en 1916	70.
	Col. 1: Usines; col. 2: Méthode d'enrichissement; col. 3: Nombre des journées de production; col. 4—8: Produit brut employé et son pour cent (col. 6) de fer, (col. 7) de phosphore et (col. 8) de soufre; col. 9—13: Produit tout fait et son pour cent (col. 11) de fer, (col. 12) de phosphore et (col. 13) de soufre; col. 14—16: Briquettes.	
"	3. Hauts-fourneaux et leurs produits, en 1916	76.
	Col. 1: Gouvernements; col. 2: Nombre des usines; col. 3—4: Nombre des hauts-fourneaux; col. 5: Journées de fondage; col. 6—12: Fonte; col. 13—14: Ouvrages de fonte directement produits dans les hauts-fourneaux; col. 15—16: Production totale.	
"	4. Usines et fourneaux employés, en 1916, à produire le fer doux et l'acier . . .	76.
	Col. 1: Gouvernements; col. 2: Nombre des usines; col. 3—6: Fourneaux à puddler et à fondre la ferraille; col. 7—11: Fourneaux à métal fondu; col. 12: Fourneaux à acier poule.	
"	5. Massiaux, fer brut en barres, lingots et autres demiproduits ainsi que fontes, de fer et d'acier malléables, décroûtées, en 1916	78.
	Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité et (col. 3) valeur en couronnes; col. 4—6: Produits destinés à la vente, (col. 4) à l'étranger, (col. 5) dans le pays, (col. 6) valeur en couronnes.	
"	6. Fer et acier étirés en barres, ainsi qu'autres produits gros de fer doux et d'acier, en 1916	79.
	Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, quantité (col. 2), valeur en couronnes (col. 3); col. 4—6: Produits destinés à la vente, (col. 4) à l'étranger, (col. 5) dans le pays, (col. 6) valeur en couronnes.	
"	7. Consommation de charbon de bois dans les usines, en 1916	81.
	Col. 1: Gouvernements; col. 2—3: Charbon de bois brut, (col. 2) de meule, (col. 3) de fourneau; col. 4—5: Charbon de lattes de scierie, (col. 4) de meule, (col. 5) de fourneau; col. 6: Consommation totale; col. 7: Valeur en couronnes; col. 8: Valeur moyenne par hectolitre, en couronnes.	
"	8. Minerais autres que ceux de fer, en 1916	82.
	Col. 1—2: Mines; col. 3: Méthode d'extraction; col. 4: Nombre des puits; col. 5: Nombre des semaines d'exploitation; col. 6: Roche et minerai réunis tirés; col. 7—14: Production de minerais directement utilisables: (col. 7) molybdène, (col. 8) or, (col. 9) argent et plomb, (col. 10) cuivre, (col. 11) manganèse, (col. 12) zinc, (col. 13) nickel, (col. 14) pyrite, (col. 15) total; col. 16: Pour cent de métal contenu dans les minerais; col. 17: Production de minerais propres à enrichir.	
"	9. Enrichissement des minerais autres que ceux de fer, en 1916	90.
	Col. 1: Usines; col. 2: Méthode d'enrichissement; col. 3: Nombre des journées de production; col. 4—5: Produit brut employé; col. 6—11: Produit tout fait: (col. 6) Plomb, (col. 7) cuivre, (col. 8) manganèse, (col. 9) zinc, (col. 10) pyrite, (col. 11) total; col. 12: Pour cent de métal contenu dans les minerais.	

	Pages.
Tabl. 10. Houille extraite, en 1916	91.
Col. 1: Mines; col. 2: Nombre des puits; col. 3: Roche, houille et argile réunies tirées; col. 4—12: Production (col. 4—8) de houille, (col. 9—10) d'argile réfractaire et (col. 11—12) de «klinker».	
» 11. Feldspath et quartz, extraits des carrières de feldspath et de quartz, en 1916.	92
Col. 1—3: Carrières de feldspath; col. 4: Nombre des semaines d'exploitation; col. 5—11: Production (col. 5—9) de feldspath et (col. 10—11) de quartz.	
» 12. Production de métaux autres que fer et de produits divers de l'industrie minière, en 1916	94.
Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, quantité (col. 2), valeur (col. 3); col. 4—5: Produits destinés à la vente, (col. 4) kilogrammes, (col. 5) valeur en couronnes; col. 6: Matières premières exclusivement ou principalement d'origine étrangère.	
» 13. Moteurs employés dans les mines, les usines d'enrichissement et de briquettes et dans les carrières de feldspath, en 1916	96.
Col. 1: Gouvernements; col. 2: Moteurs à main; col. 3: Manèges à colliers; col. 4—7: Roues hydrauliques; col. 8—19: Turbines hydrauliques; col. 20—31: Machines à vapeur; col. 32—35: Turbines à vapeur; col. 36—47: Moteurs à huile; col. 48—49: Moteurs à gaz; col. 50—59: Moteurs électriques; col. 60—75: Totaux des moteurs (moteurs à main et manèges à colliers non compris).	
» 14. Moteurs employés dans les usines à fer et les autres usines, en 1916	100.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—3: Roues hydrauliques; col. 4—7: Turbines hydrauliques; col. 8—11: Machines à vapeur; col. 12—15: Turbines à vapeur; col. 16—19: Moteurs à huile et à gaz; col. 20—21: Moteurs électriques; col. 22—25: Totaux des moteurs.	
» 15. Fonctionnaires employés dans les mines et les usines, en 1916	102.
Col. 1: Gouvernements; col. 2: Preneurs, directeurs ou gérants, col. 3—4: Personnel administratif technique: (col. 3) hommes, (col. 4) femmes; col. 5—6: Employés de bureau: (col. 5) hommes, (col. 6) femmes; col. 7: Autres fonctionnaires, hommes; col. 8: Total des fonctionnaires.	
» 16. Ouvriers employés dans les mines et les usines, en 1916	104.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—12: Ouvriers: (col. 2—7) hommes, (col. 8—9) femmes, (col. 10—12) total (col. 10) des hommes et (col. 11) des femmes; col. 13: Journées.	
» 17. Idem, par gouvernements, en 1916	107.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—8: Ouvriers des mines, des usines d'enrichissement et de briquettes, (col. 2—3) au-dessus de 18 ans, hommes et femmes, (col. 4—5) au-dessus de 18 ans, hommes et femmes, (col. 6—7) total, hommes et femmes; col. 9—14: Ouvriers des autres usines, (col. 9—10) au-dessus de 18 ans, hommes et femmes, (col. 11—12) au-dessus de 18 ans, hommes et femmes, (col. 13—14) total, hommes et femmes; col. 15: Journées; col. 16—17: Total, ouvriers et journées.	
» 18. Permis d'exploitation des mines, en 1916	108.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—18: Nombre des permis.	
» 19. Fixation des limites des mines à exploiter, en 1916	110.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—10: Nombre des limites.	

	Pages.
Tabl. 20. Exécution des travaux légalement prescrits dans les mines, en 1916	110.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—8: Nombre des limites des mines, (col. 2—6) spécifiées selon la nature des travaux exécutés ou (col. 7) jouissant de permis de suspension, (col. 8) total.	
» 21. Permis de suspendre, depuis le commencement de l'année 1917, les travaux dans les mines	112.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—18: Nombre des permis de suspension accordés par les inspecteurs des mines; col. 9: Nombre des prolongements de permis de suspension accordés par le Collège du Commerce; col. 10: Nombre des limites.	
» 22. Mines et usines réparties d'après les entrepreneurs, en 1916	113.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—13: Entrepreneurs (col. 2—5) des usines et des carrières de feldspath et de quartz, (col. 6—9) des usines à fer, (col. 10—13) des autres usines et (col. 14—17) total des usines.	
» 23. Revenus nets, d'après les autorités de taxation, de l'exploitation des mines et des usines, en 1916	114.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—13: Nombre et revenus nets (col. 2—3) des mines de fer, (col. 4—5) des mines de houille, (col. 6—7) des autres mines et des carrières de feldspath et de quartz, (col. 8—9) des usines à fer et (col. 10—11) des autres usines.	

Suppléments:

A. Minerai de fer produit dans différents pays pendant les années 1871—1913, en 1 000 ton	115.
B. Fonte produite dans différents pays pendant les années 1871—1916, en 1 000 ton	116.

A) **Järnhanteringen.**

År 1916 har för Sveriges järnhantering varit ett i ekonomiskt avseende gott år. De olika produkterna hava varit underkastade täta och kraftiga prisstegringar. Produktionen har emellertid ej kunnat täcka efterfrågan, närmast på grund av de betydande svårigheter, som genom världskriget och därav föranledda förhållanden rest sig för importen av nödiga råvaror, stenkol, koks m. m., varjämte trots de höga arbetslönerna en kännbar brist varit rådande på arbetare.

a) **Malmuppföring.**

Produktionen av järnmalm, innefattande såväl styckemalm som slig, utgjorde enligt följande sammanställning 6 986 298 ton mot 6 883 308 ton år 1915. Redogörelseåret utvisar alltså en produktionsökning av 102 990 ton eller 1·5 procent.

Produktionen av järnmalm (från gruvor) åren 1861—1916.

Å r	Antal med malmfångst arbetade gruvor	Vunnen användbar järnmalm i ton	Ökning (+) eller minsk- ning (—) från föregående period i procent	Å r	Antal med malmfångst arbetade gruvor	Vunnen användbar järnmalm i ton	Ökning (+) eller minsk- ning (—) från föregående period eller år i procent
1861—1865...	500	453 486	.	1901—1905...	332	3 563 214	+ 55·3
1866—1870...	422	542 323	+ 19·6	1906—1910...	293	4 625 620	+ 29·8
1871—1875...	576	784 707	+ 44·7	1911—1915...	302	6 759 091	+ 46·1
1876—1880...	382	721 232	— 8·1	1912.....	300	6 699 226	+ 8·9
1881—1885...	496	874 423	+ 21·2	1913.....	295	7 475 571	+ 11·6
1886—1890...	530	930 037	+ 6·4	1914.....	313	6 586 630	— 11·9
1891—1895...	339	1 517 434	+ 63·2	1915.....	323	6 883 308	+ 4·5
1896—1900...	339	2 293 858	+ 51·2	1916.....	345	6 986 298	+ 1·5

Siffrorna för de särskilda järnmalmsproducerande länen framgå av efterföljande tabell. Den största ökningen 68 599 ton (4·0 %) utvisade Kopparbergs län, medan åter Stockholms, Malmöhus, Örebro och Norrbottens län visade minskning. Minskningen av sligproduktionen i Malmöhus län, vilken produktion uppgick till endast 6 643 ton mot 13 706 ton år 1915, sammanhänger med de rådande höga frakterna, vilka inverkat på tillförseln av rågoods till anrikningsverket i Höganäs.

Järnmalmproduktionen inom länen åren 1915 och 1916.

L ä n	Vunnen järnmalm (inkl. slig)		Ökning (+) eller minskning (-) under år 1916
	år 1915	år 1916	
	T o n		
Stockholms län	38 478	32 094	— 6 384
Uppsala län	61 052	62 781	+ 1 729
Södermanlands län	58 574	80 525	+ 21 951
Östergötlands län	12 439	19 556	+ 7 117
Jönköpings län	—	3	+ 3
Kristianstads län	—	45	+ 45
Malmöhus län	¹⁾ 13 706	¹⁾ 6 643	— 7 063
Värmlands län	80 877	96 040	+ 15 163
Örebro län	682 430	675 259	— 7 171
Västmanlands län	397 607	412 200	+ 14 593
Kopparbergs län	1 734 207	1 802 806	+ 68 599
Gävleborgs län	27 942	31 361	+ 3 419
Norrbottnens län	3 775 996	3 766 985	— 9 011
Hela riket	6 883 308	6 986 298	+ 102 990

Länens relativa andelar i produktionen femårsvis åren 1891—1915 och årsvis 1913—1916 framgå av följande tabell, som, vad redogörelseåret beträffar, ej utvisar några större skiljaktigheter i jämförelse med närmast föregående år.

Länens relativa andelar i järnmalmproduktionen åren 1891—1916.

L ä n	Procent av produktionen i hela riket								
	1891— 1895	1896— 1900	1901— 1905	1906— 1910	1911— 1915	1913	1914	1915	1916
Stockholms län	1·39	0·95	1·23	0·97	0·63	0·62	0·54	0·56	0·46
Uppsala län	4·44	2·55	1·74	1·19	0·92	0·83	1·01	0·89	0·90
Södermanlands län	1·58	0·96	0·70	0·62	0·65	0·62	0·66	0·85	1·15
Östergötlands län	0·20	0·07	0·05	0·07	0·08	0·05	0·13	0·18	0·28
Jönköpings län	0·06	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmöhus län	—	—	—	—	¹⁾ 0·11	¹⁾ 0·18	¹⁾ 0·16	¹⁾ 0·20	¹⁾ 0·10
Värmlands län	5·63	3·42	2·35	1·65	1·10	0·81	1·14	1·17	1·37
Örebro län	19·18	12·98	9·16	8·25	7·98	7·47	6·92	9·91	9·67
Västmanlands län	12·40	8·61	6·34	4·91	5·08	4·62	5·04	5·78	5·90
Kopparbergs län	31·09	34·26	25·85	21·36	20·42	18·76	19·71	25·19	25·80
Gävleborgs län	0·68	0·40	0·41	0·27	0·31	0·31	0·26	0·41	0·45
Västernorrlands län	—	—	—	0·01	—	—	—	—	—
Västerbottnens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens län	23·35	35·80	52·17	60·70	62·72	65·73	64·43	54·86	53·92
Summa	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00

¹⁾ Slig framställd vid Höganäs.

Liksom år 1915 hänför sig den övervägande kvantiteten av år 1916 brutet berg och malm till brytning under jord. Sälunda brutet berg och malm representerade enligt tab. I en kvantitet av 6 119 760 ton mot 5 264 328 ton i dagbrott. Motsvarande kvantiteter år 1915 voro resp. 5 534 720 och 5 417 045 ton. Å de norrländska exportfälten, där den övervägande brytningen ännu försiggår i dagen, brötos år 1916 4 491 176 ton i dagbrott och 1 326 455 ton under jord mot resp. 4 624 490 och 972 112 ton år 1915. Beträffande i övrigt vid gruvbrytningen använda speciella brytningsmetoder hänvisas till tab. I.

Relationen mellan den lösbrutna bergmassan och den därur erhållna skradda malmen, däri inberäknat plock, vask och magnetiskt sovrad malm ävensom slig, men utan frånräknande från bergmassan av de kvantiteter malmförande berg, som under året brutits, men ej skräfts, samt från den skradda malmen av den malm, som vunnits ur äldre varp, vilka sistnämnda kvantiteter emellertid i förhållande till det hela spela en underordnad roll, ställer sig för redogörelseåret med avseende å de särskilda länen sålunda:

		Brutet berg och malm	Erhållen skradd malm (inkl. slig)	
Stockholms län	173 807 ton	32 094 ton	18·5 %
Uppsala »	116 221 »	62 781 »	54·0 »
Södermanlands »	84 701 »	80 525 »	95·1 »
Östergötlands »	48 968 »	19 556 »	39·9 »
Jönköpings »	3 »	3 »	100·0 »
Kristianstads »	85 »	45 »	52·9 »
Malmöhus »	—	1) 6 643 »	—
Värmlands »	160 606 »	96 040 »	59·8 »
Örebro »	1 229 586 »	675 259 »	54·9 »
Västmanlands »	676 446 »	412 200 »	60·9 »
Kopparbergs »	3 029 098 »	1 802 806 »	59·5 »
Gävleborgs »	46 936 »	31 361 »	66·8 »
Norrbottnens »	5 817 631 »	3 766 985 »	64·8 »
Hela riket år 1916		11 384 088 ton	6 986 298 ton	61·4 %
» 1915		10 951 765 »	6 883 308 »	62·9 »

Liksom de fyra närmast föregående åren utvisar även år 1916, enligt vad framgår av efterföljande årsmedeltal och årssiffror, en procentisk minskning i malmutbytet, beroende huvudsakligen på det minskade malmutbytet i Norrbottens län, där ökad gråbergsbrytning ägt rum i och för tillredningsarbeten, avsedda att sysselsätta arbetarne och underlätta kommande malmbrytning.

År	Brutet berg och malm	Erhållen skradd malm	
1893—1897	3 249 694 ton	1 880 019 ton	57·9 %
1898—1902	4 500 160 »	2 581 392 »	57·4 »
1903—1907	6 531 416 »	4 209 936 »	64·4 »
1908—1912	7 921 851 »	5 399 494 »	68·2 »
1912	9 462 342 »	6 699 226 »	70·8 »
1913	10 989 005 »	7 475 571 »	68·0 »
1914	10 060 877 »	6 586 630 »	65·5 »
1915	10 951 765 »	6 883 308 »	62·9 »
1916	11 384 088 »	6 986 298 »	61·4 »

Våra järnmalmer, som antingen utgöras av svartmalmer eller blodstenar eller av båda dessa mineralier i förening, förekomma i mer eller mindre intim blandning med s. k. lagerarter såsom kvarts, kalkspat, apatit och andra företrädesvis kalk-, talk- och järnhaltiga silikater, vilka giva malmen dess kemiska karaktär och därmed inverka på det framställda järnets och stålets

1) Slig, framställd vid Höganäs.

beskaffenhet. Med hänsyn härtill pläga malmerna indelas i *torrstenar*, som överbägende hava kvarts som lagerart och som i masugn erfordra kalktillsats, *engäende malmer*, som överbägende hava någorlunda neutrala silikater som lagerarter och som smälta i masugn utan tillsats, samt *blandstenar*, som överbägende hava kalk som lagerart och som för smältning användas såsom tillblandning till torrstenar och andra sura malmer. Av den år 1916 vunna direkt användbara malmen utgjorde:

Torrstenar	267 639 ton	4.6 %
Engäende malmer.....	1 794 460 »	30.6 »
Blandstenar	180 776 »	3.1 »
Malmer utan uppgiven karaktär	3 618 776 »	61.7 »
	Summa 5 861 651 ton	100.0 %

Såsom härav framgår, utgjorde den överbägende kvantiteten »malmer utan uppgiven karaktär». Detta förhållande beror i allmänhet därpå, att flertalet av våra malmer äro sura utan att dock vara det i så hög grad, att de förtjäna namnet torrstenar.

Såsom tab. 1 närmare angiver, brötos under redogörelseåret torrstenar företrädesvis i Örebro län, engäende malmer företrädesvis i Värmlands, Kopparbergs och framförallt i Norrbottens län (Gällivara och Koskullskulle gruvor) samt blandstenar företrädesvis i Örebro och Västmanlands län.

Den under redogörelseåret uppfordrade, direkt användbara malmen, redovisad som dels primamalm och dels som malm av andra kvaliteter, fördelade sig länsvis sålunda:

	Primamalm	Andra kvaliteter	Summa
Stockholms län.....	5 460 ton	—	5 460 ton
Uppsala »	57 455 »	5 326 ton	62 781 »
Södermanlands »	45 005 »	5 560 »	50 565 »
Östergötlands »	4 416 »	—	4 416 »
Jönköpings »	—	3 »	3 »
Kristianstads »	45 »	—	45 »
Värmlands »	73 891 »	5 483 »	79 374 »
Örebro »	380 918 »	59 101 »	440 019 »
Västmanlands »	192 797 »	11 959 »	204 756 »
Kopparbergs »	1 319 624 »	130 787 »	1 450 411 »
Gävleborgs »	8 372 »	5 437 »	13 809 »
Norrbottens »	3 481 524 »	68 488 »	3 550 012 »
	Hela riket år 1916 5 569 507 ton	292 144 ton	5 861 651 ton
	» » » 1915 5 673 275 »	189 538 »	5 862 813 »

Primamalmens beskaffenhet med hänsyn till olika järn-, fosfor- och svavelhalt framgår av efterföljande sammanställningar:

Primamalmen, fördelad länsvis efter olika järn-, fosfor- och svavelhalt.

L ä n	J ä r n h a l t					Summa
	Under 40 %	Fr. o. m. 40 % intill 50 %	Fr. o. m. 50 % intill 60 %	Fr. o. m. 60 % intill 70 %		
	T o n					
Stockholms län	—	—	—	5 460		5 460
Uppsala län	—	3 975	53 030	450		57 455
Södermanlands län	—	—	45 005	—		45 005
Östergötlands län	—	—	4 416	—		4 416
Kristianstads län	—	45	—	—		45
Värmlands län	—	—	71 865	2 026		73 891
Örebro län	—	15 912	346 755	18 251		380 918
Västmanlands län	—	107 174	79 564	6 059		192 797
Kopparbergs län	6 341	51 313	162 558	1 099 412		1 319 624
Gävleborgs län	—	—	6 898	1 474		8 372
Norrbottnens län	—	—	714 748	2 766 776		3 481 524
Hela riket	6 341	178 419	1 484 839	3 899 908		5 569 507
I procent	0·1	3·2	26·7	70·0		100·0

Enligt förestående siffror höllo 70 % av primamalmen den höga järnhalten från 60 intill 70 %. Så var förhållandet med primamalmen från Grängsbergs exportfält i Kopparbergs län och primamalmen från Gällivara och Tuolluvara malmfält samt Koskullskulle gruva ävensom huvudmassan av primamalmen från Kirunavara malmfält i Norrbottens län.

Huvudmassan av primamalmen från övriga län utom Västmanlands, inom vilket län huvudmassan av primamalmen endast höll en järnhalt från 40 intill 50 %, varierade i allmänhet mellan 50 och 60 %.

L ä n	F o s f o r h a l t									Summa
	Mindre än 0·005 %	Fr. o. m. 0·005 % intill 0·010 %	Fr. o. m. 0·010 % intill 0·020 %	Fr. o. m. 0·020 % intill 0·030 %	Fr. o. m. 0·030 % intill 0·060 %	Fr. o. m. 0·060 % intill 0·100 %	0·100 % eller däröver	Fosfor- halt ej upp- given		
	T o n									
Stockholms län...	2 880	2 580	—	—	—	—	—	—	5 460	
Uppsala län	48 394	1 546	6 632	883	—	—	—	—	57 455	
Södermanlands l.	5 500	—	—	39 379	126	—	—	—	45 005	
Östergötlands l.	—	—	—	4 416	—	—	—	—	4 416	
Kristianstads län	—	—	—	—	45	—	—	—	45	
Värmlands län...	5 986	58 289	9 616	—	—	—	—	—	73 891	
Örebro län	2 804	228 755	81 704	8 489	37 191	1 200	20 775	—	380 918	
Västmanlands l.	44 544	73 641	18 087	34 443	22 082	—	—	—	192 797	
Kopparbergs län	28 901	25 339	21 746	16 011	9 541	20 053	1 191 692	6 341	1 319 624	
Gävleborgs län...	1 474	6 298	—	—	—	600	—	—	8 372	
Norrbottnens län	—	—	50 985	269 777	741	—	3 160 021	—	3 481 524	
Hela riket	140 483	396 448	188 770	373 398	69 726	21 853	4 372 488	6 341	5 569 507	
I procent	2·5	7·1	3·4	6·7	1·3	0·4	78·5	0·1	100·0	

I fråga om fosforhalten höllo 536 931 ton en fosforhalt under 0·01 % och voro att rubricera som fosforrena och användbara för framställning av kvalitetsstål enligt sur bessemer- och martinmetod, 631 894 ton höllo en fosforhalt fr. o. m. 0·01 intill 0·06 % och voro att beteckna som fosforfattiga och

lämpliga till förädling efter lancashiremetod, samt 4 394 341 ton, utgörande huvudmassan av primamalmen, höllo en fosforhalt av 0·06 % och däröver och voro att beteckna som fosforrika och lämpliga till förädling efter basisk metod. Den fosforrikaste primamalmen erhöles å Kirunavara malmfält. Av produktionen av primamalm från samma malmfält hava sålunda 714 748 ton uppgivits hålla en genomsnittshalt av 2·49 % och 909 386 ton 1·84 %. Även primamalmen från Grängesberg förededde en hög fosforhalt, något över 1 %.

L ä n	S v a v e l h a l t								Summa
	Mindre än 0·005 %	Fr. o. m. 0·005 % intill 0·010 %	Fr. o. m. 0·010 % intill 0·020 %	Fr. o. m. 0·020 % intill 0·030 %	Fr. o. m. 0·030 % intill 0·050 %	Fr. o. m. 0·050 % intill 0·100 %	0·100 % eller däröver	Svavelhalt ej uppgiven	
	T o n								
Stockholms län..	—	—	2 880	2 580	—	—	—	—	5 460
Uppsala län.....	—	450	—	1 584	13 633	30 362	11 426	—	57 455
Södermanlands l.	—	34 767	5 626	—	4 212	—	400	—	45 005
Östergötlands l.	—	—	—	4 416	—	—	—	—	4 416
Kristianstads län	—	45	—	—	—	—	—	—	45
Värmlands län...	—	409	28 246	—	28 848	16 888	—	—	73 891
Örebro län	18 101	34 209	128 354	52 531	89 649	44 316	13 758	—	380 918
Västmanlands l.	40	22 085	26 334	31 443	50 338	36 517	26 040	—	192 797
Kopparbergs län	972 686	43 217	23 818	49 808	131 405	998	11 248	86 444	1 319 624
Gävleborgs län ..	—	—	—	—	7 772	—	600	—	8 372
Norrbottnens län..	52 806	37 674	1 638 186	—	—	1 168 498	269 777	314 583	3 481 524
Hela riket	1 043 633	172 856	1 853 444	142 362	325 357	1 297 579	333 249	401 027	5 569 507
I procent	18·7	3·1	33·3	2·6	5·8	23·3	6·0	7·2	100·0

Av förestående tabell framgår att av primamalmen endast 6·0 % mot 6·9 % föregående år höllo en svavelhalt av 0·1 % och däröver.

Värdet av den skradda malmen, vilket värde i åtskilliga fall vanligen uppgives för lågt, beroende bl. a. på att den malm som brytes av hyttedelägare ur egna gruvor icke åsättes större värde än de ökade omkostnaderna, uppgick för redogörelseåret till 9·17 kronor per ton för styckemalmen och för sligen till 13·81 kronor samt för båda i genomsnitt till 9·92 kronor, vilket är något högre än föregående år, då det redovisade värdet uppgick för styckemalmen till 7·09 kronor, för sligen till 11·12 kronor och för båda i genomsnitt 7·69 kronor. Inom de olika malmproducerande länen ställde sig malmvärdena sålunda:

	Malmfångst	Hela malmvärdet	Malmens medelvärde per ton
Stockholms län.....	32 094 ton	589 580 kr.	18·37 kr.
Uppsala	62 781 »	624 553 »	9·95 »
Södermanlands ..	80 525 »	847 667 »	10·53 »
Östergötlands ..	19 556 »	328 036 »	16·77 »
Jönköpings	3 »	45 »	15·00 »
Kristianstads ..	45 »	450 »	10·00 »
Malmöhus	6 643 »	134 000 »	20·17 »
Värmlands	96 040 »	917 159 »	9·55 »
Örebro	675 259 »	8 638 546 »	12·79 »
Västmanlands ..	412 200 »	5 212 245 »	12·64 »
Kopparbergs	1 802 806 »	17 122 222 »	9·50 »
Gävleborgs	31 361 »	525 277 »	16·75 »
Norrbottnens ..	3 766 985 »	34 366 424 »	9·12 »
Hela riket	6 986 298 ton	69 306 204 kr.	9·92 kr.

Det högsta malmvärdet, 20 kronor 17 öre per ton, utvisade enligt förestående siffror Malmöhus län. Detta malmvärde representerade värdet å den vid Höganäs framställda sligen. Motsvarande värde år 1915 utgjorde 20 kronor 43 öre per ton.

Efterföljande tabell belyser den under perioden 1906—1916 inträdda prisstegringen å den producerade järnmalmen.

År	Malmfångst	Hela malmvärdet	Malmens medelvärde per ton
1906	4 501 656 ton	27 106 269 kr.	6·02 kr.
1907	4 478 917 »	27 596 404 »	6·16 »
1908	4 712 494 »	28 317 120 »	6·01 »
1909	3 885 046 »	24 022 869 »	6·18 »
1910	5 549 987 »	37 507 588 »	6·76 »
1911	6 150 718 »	44 188 568 »	7·18 »
1912	6 699 226 »	49 626 284 »	7·41 »
1913	7 475 571 »	60 003 715 »	8·03 »
1914	6 586 630 »	53 019 337 »	8·05 »
1915	6 883 308 »	52 916 987 »	7·69 »
1916	6 986 298 »	69 306 204 »	9·92 »

Den under redogörelseåret genom magnetisk sovrning och separering vid 39 separerings- och sovringsverk erhållna malmen utgjorde enligt vad närmare framgår av tab. 1 1 370 246 ton primamalm, 107 863 ton direkt användbar malm av andra kvaliteter och 193 797 ton för anrikning avsedd produkt. Härav sovrades ej mindre än 789 779 ton primamalm och 136 614 ton för anrikning avsedd produkt vid de 3 sovringsverken å Gällivara malmfält.

Enligt handelsstatistiken hava under år 1916 exporterats 5 536 641 ton järnmalm och slig till ett värde av 63 191 298 kronor mot 5 992 215 ton till ett värde av 68 269 517 kronor år 1915.

En översikt av produktionen av järnmalmsslig och briketter från år 1906 eller det år, då produktionen härav började särskilt redovisas i denna berättelse, meddelas i följande tabell:

Produktionen av slig och briketter av järnmalm åren 1906—1916.

Å r	Slig	Briketter	Å r	Slig	Briketter
1906	131 407 ton	57 034 ton	1912	520 710 ton	288 553 ton
1907	178 567 »	88 532 »	1913	657 976 »	333 252 »
1908	296 400 »	193 216 »	1914	620 591 »	260 114 »
1909	225 983 »	148 380 »	1915	1 020 495 »	348 591 »
1910	365 985 »	247 946 »	1916	1 124 647 »	336 685 »
1911	381 190 »	255 948 »			

Produktionen av järnmalmsslig har sålunda sedan föregående år ökats från 1 020 495 till 1 124 647 ton eller med 104 152 ton (10·2 %). Motsvarande ökning föregående år uppgick till 399 904 ton (64·4 %). Antalet pådragna anrikningsverk utgjorde 46 eller enahanda antal som föregående år. Ett nytt anrikningsverk har tillkommit vid Ryllshyttan i Kopparbergs län, där det i verket ingående rågodset utgjorts av tidigare erhållet magnetiskt avfall från Ryllshytte zinkmalmsanrikning. Norra Stållbergs anrikningsverk i Örebro län har däremot under redogörelseåret ej varit pådraget.

Beträffande vid anrikningen använda framställningsmetoder uppgives, att magnetisk anrikning enbart förekommit vid 23 anrikningsverk, vätanrik-

ning enbart vid 2 anrikningsverk samt kombinationer av båda dessa anordningar vid de 21 återstående verken.

En fördelning på län av produktionen av järnmalmsslig för vardera året 1915 och 1916 meddelas i följande tabell:

Produktionen av järnmalmsslig inom länen åren 1915 och 1916.

L ä n	Produktion		Ökning (+) eller minskning (-) år 1916
	år 1915	år 1916	
T o n			
Stockholms län	31 555	26 634	— 4 921
Södermanlands »	19 493	29 960	+ 10 467
Östergötlands »	8 384	15 140	+ 6 756
Malmöhus »	13 706	6 643	— 7 063
Värmlands »	12 124	16 666	+ 4 542
Örebro »	228 760	235 240	+ 6 480
Västmanlands »	201 773	207 444	+ 5 671
Kopparbergs »	314 109	352 395	+ 38 286
Gävleborgs »	16 519	17 552	+ 1 033
Norrbottens »	174 072	216 973	+ 42 901
Summa	1 020 495	1 124 647	+ 104 152

I vad mån den framställda sligen haft att uppvisa en stegring av järnhalten i förhållande till det behandlade rågodset, framgår av följande på de mera detaljerade uppgifterna i tab. 2 grundade tablå:

R å g o d s		Därav framställd slig i ton med en järnhalt av i genomsnitt		
Med en järnhalt av i genomsnitt	Ton	50 intill 60 procent	60 intill 70 procent	70 procent och däröver
Under 30 procent	419 898	10 265	116 463	—
30 intill 40 procent	1 296 073	15 458	523 352	—
40 » 50 »	806 094	41 961	335 790	65 065
50 » 60 »	23 598	—	16 293	—
Summa	2 545 663	67 684	991 898	65 065

I vilka mängder åter slig av olika fosfor- och svavelhalt under året utvunnits vid anrikningsverken inom riket, framgår av följande översikt:

Genomsnittshalt	Genomsnittshalt av fosfor		Genomsnittshalt av svavel	
	Slig		Slig	
mindre än 0·005 procent	223 056	ton	45 769	ton
fr. o. m. 0·005 intill 0·01 procent	374 714	»	154 244	»
» 0·01 » 0·02 »	135 568	»	105 884	»
» 0·02 » 0·03 »	136 936	»	120 230	»
» 0·03 » 0·05 »	39 046	»	17 317	»
» 0·05 » 0·1 »	11 355	»	231 217	»
0·1 procent eller däröver	203 972	»	404 565	»
utan uppgift	—	»	45 421	»
Summa	1 124 647	ton	1 124 647	ton

Briketter av järnmalmsslig hava under redogörelseåret framställt vid 19 verk mot 18 föregående år. Ett briketteringsverk har nämligen tillkommit vid Sköttgruvan i Örebro län. Produktionen uppgick till 336 685 ton med ett värde av 8 621 515 kronor mot 348 591 ton med ett värde av 6 371 267 kronor år 1915. Produktionen har alltså under redogörelseåret minskats med 11 906 ton (3·4 %). Vid Hälsingborgs kopparverk hava framställt 51 673 ton briketter av purple ore, vartill som råvara användas kisbränder, härörande från malm från Sulitelma i Norge. Då vid samma verk föregående års brikettproduktion utgjorde 63 311 ton, har produktionen härav under redogörelseåret sålunda nedgått med 11 638 ton (18·4 %).

I följande tabell lämnas en sammanställning av produktionen av briketter såväl av järnmalmsslig som av purple ore under de senaste fem åren.

Å r	Tillverkningen av briketter		
	Av järnmalmsslig	Av purple ore	Summa
	T o n		
1912	288 553	58 168	346 721
1913	333 252	64 345	397 597
1914	260 114	63 964	324 078
1915	348 591	63 311	411 902
1916	336 685	51 673	388 358

Enligt vad framgår av de lämnade primäruppgifterna förbrukades år 1916 vid framställningen av briketter, inberäknat de vid Hälsingborgs kopparverks briketteringsverk av purple ore framställda, förutom en del koks, torv, ved, pinnar och sågspån 27 205 ton stenkol. Åtskilliga briketteringsugnar hava dock helt eller delvis eldats med masugns gas.

Beträffande arbetseffekten vid gruvbrytning erhålles en från teknisk synpunkt lämplig måttstock, om vid beräkningen hänsyn toges till förhållandet mellan antalet med egentlig malmbrytning sysselsatta arbetare och kvantiteten berg och malm, som av dessa arbetare brutits. För arbete *under jord* ställer sig ifrågavarande relation sedan år 1896 sålunda:

Å r	Under jord brutet berg och malm	Antal därmed sysselsatta arbetare	Ton per arbetare
1896—1900	1 667 558 ton	3 857	432
1901—1905	2 224 212 »	4 308	516
1906—1910	2 559 546 »	3 337	767
1911—1915	4 275 895 »	3 544	1 207
1912	3 666 828 »	3 311	1 107
1913	4 652 001 »	3 625	1 283
1914	4 477 537 »	3 736	1 198
1915	5 534 720 »	3 920	1 412
1916	6 119 760 »	3 860	1 585

Vid dagbrytning, som ju försiggår under gynnsammare förhållanden än underjordsbrytning, ställde sig motsvarande siffror på efterföljande sätt:

Å r	I dagen brutet berg och malm	Antal därmed sysselsatta arbetare	Ton per arbetare
1896—1900	2 284 983 ton	1 621	1 410
1901—1905	3 562 027 »	2 069	1 722
1906—1910	4 518 154 »	1 879	2 404
1911—1915	5 744 400 »	1 952	2 943
1912	5 795 514 »	1 956	2 963
1913	6 337 004 »	2 151	2 946
1914	5 583 340 »	1 869	2 987
1915	5 417 045 »	1 668	3 248
1916	5 264 328 »	1 437	3 663

Redogörelseåret utvisar jämfört med föregående år nedgång i antalet gruvarbetare, men trots detta en betydande stegring i arbetseffekten. Den i allmänhet är från år stegrade arbetseffekten sammanhänger med ökat användande av bormaskiner av allt effektivare typ.

Följande tabell, som här fördelen att kunna erhållas för längre tid tillbaka, visar i femårsmedeltal för åren 1861—1915 samt för vart och ett av åren 1912—1916 antalet och arbetseffekten beträffande samtliga arbetare, som varit sysselsatta vid järngruvorna samt med anrikning av järnmalm:

Å r	Samtliga gruvarbetare	Ton vunnin malm per arbetare
1861—1865	5 001	91
1866—1870	4 581	118
1871—1875	6 439	122
1876—1880	4 883	148
1881—1885	6 210	141
1886—1890	6 257	149
1891—1895	7 301	208
1896—1900	9 083	253
1901—1905	10 287	346
1906—1910	10 110	458
1911—1915	11 318	597
1912	10 493	639
1913	11 811	633
1914	11 472	574
1915	12 354	557
1916	12 243	571

Ur 19 sjöar i Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län hava under redogörelseåret upptagits 2 442 ton *sjömalin* med ett värde av 12 460 kronor eller 5 kronor 10 öre per ton mot 3 376 ton med ett värde av 16 883 kronor eller 5·00 kronor per ton år 1915. Den år 1916 upptagna kvantiteten var alltså 934 ton (27·7 %) mindre än föregående år, men värdet 10 öre högre per ton. Som vanligt har sjön Vidöstern på gränsen mellan Jönköpings och Kronobergs län lämnat det största beloppet eller 2 398 ton. Denna kvantitet, som höll en genomsnittshalt av 37 procent järn, 0·38 procent fosfor och 0·047 procent svavel, upptogs för Ferrums (Åminne) masugns räkning, den enda masugn, som under redogörelseåret blåst tackjärn av sjömalin. Uppfordringen av sjö- och myrmalmer, vilken i allmänhet till följd av vintrarnes växlande beskaffenhet utmärkt sig för en synnerlig ojämnhet i kvantitativt hänseende, har i medeltal under femårsperioderna 1861—1915 samt under vart och ett av åren 1912—1916 uppgått till följande kvantiteter:

År 1861—1865	10 877 ton	År 1901—1905	832 ton
» 1866—1870	11 436 »	» 1906—1910	1 293 »
» 1871—1875	10 556 »	» 1911—1915	2 653 »
» 1876—1880	5 480 »	» 1912	1 339 »
» 1881—1885	2 985 »	» 1913	3 822 »
» 1886—1890	2 433 »	» 1914	1 670 »
» 1891—1895	1 891 »	» 1915	3 376 »
» 1896—1900	902 »	» 1916	2 442 »

Sammanläggas de angivna beloppen bruten bergmalm inklusive slig samt sjö- och myrmalmer, visar sig, att den vunna järnmalmen i sin helhet uppgått till följande kvantiteter:

År 1861—1865	464 363 ton	År 1901—1905	3 564 046 ton
» 1866—1870	553 759 »	» 1906—1910	4 626 913 »
» 1871—1875	795 263 »	» 1911—1915	5 761 744 »
» 1876—1880	726 712 »	» 1912	6 700 565 »
» 1881—1885	877 408 »	» 1913	7 479 393 »
» 1886—1890	932 470 »	» 1914	6 588 300 »
» 1891—1895	1 519 325 »	» 1915	6 886 684 »
» 1896—1900	2 294 760 »	» 1916	6 988 740 »

Sammanlagda värdet av all under år 1916 erhållen järnmalm belöpte sig till 69 318 664 kronor mot 52 933 870 kronor år 1915.

b) Tackjärnsproduktionen.

Tackjärnsproduktionen år 1916 har enligt tab. 3 uppgått till 732 734 ton. Då produktionen år 1915 uppgick till 760 701 ton, utvisar produktionen år 1916 i jämförelse härmed en minskning av 27 967 ton (3·7 %). Denna minskning har väsentligen förorsakats av brist på masugnskoks samt under årets senare del tråkolsbrist, varav föranletts dämmande eller nedblåsande av ett avsevärt antal masugnar.

De särskilda slagen av tackjärn inklusive gjutgods, framställt direkt ur masugn, utvisa i jämförelse med år 1915 följande ökade eller minskade belopp:

Olika slag av tackjärn samt gjutgods, framställt direkt ur masugn.	Tillverkat tackjärn		Ökning (+) eller minskning (—) under år 1916
	år 1915	år 1916	
	T o n		
Smides- och puddeltackjärn	161 835	151 562	— 10 273 (6·3 %)
Bessemertackjärn	121 476	115 083	— 6 393 (5·3 »)
Martintackjärn	419 686	401 514	— 18 172 (4·3 »)
Gjuttackjärn för aducering	22 160	18 343	— 3 817 (17·2 »)
" " andra ändamål	23 771	33 675	+ 9 904 (41·7 »)
Gjutgods, framställt direkt ur masugn	11 773	12 557	+ 784 (6·7 »)
Summa	760 701	732 734	— 27 967 (3·7 %)

Värdet av redogörelseårets tackjärnsproduktion har uppgivits till 114 677 680 kronor eller ej mindre än 156 kronor 51 öre per ton mot 70 877 179 kronor eller 93 kronor 17 öre per ton år 1915.

I följande sammanställning lämnas uppgift å antalet i verksamhet varande masugnar sedan år 1861:

År	Antalet masugnar i verksamhet	År	Antalet masugnar i verksamhet
1861	226	1901	139
1866	220	1906	128
1871	207	1911	114
1876	206	1912	119
1881	197	1913	117
1886	164	1914	116
1891	155	1915	120
1896	140	1916	121

Antalet pådragna masugnar har under redogörelseåret ökat från 120 till 121. Sedan föregående år hava tillkommit 1 vanlig masugn vid Vikmanshyttan i Kopparbergs län och 1 vid Forsbacka i Gävleborgs län samt 1 elektrisk masugn vid Hagfors i Värmlands län. Vid Degerfors järnverk i Örebro län har den koksmasugn, som år 1915 var nedbläst, under redogörelseåret varit pådragen. Däremot hava Borgviks masugn i Värmlands län och Västanfors 2 masugnar i Västmanlands län under redogörelseåret ej varit i gång.

Tackjärnsproduktionens framsteg eller tillbakagång inom de olika länen år 1916 i jämförelse med år 1915 framgår av följande tabell:

Tackjärnsproduktionen inom de olika länen åren 1915 och 1916.

L ä n	Tillverkat tackjärn		Ökning (+) eller minskning (—) under år 1916
	år 1915	år 1916	
	T o n		
Stockholms län.....	17 659	13 958	— 3 701
Uppsala län	28 827	36 254	+ 7 427
Södermanlands län	2 282	1 862	— 420
Östergötlands län	19 732	18 301	— 1 431
Jönköpings län	852	591	— 261
Älvsborgs län	7 502	6 472	— 1 030
Värmlands län	62 604	61 486	— 1 118
Örebro län.....	171 326	168 710	— 2 616
Västmanlands län.....	100 538	112 095	+ 11 557
Kopparbergs län	183 239	158 351	— 24 888
Gävleborgs län.....	130 192	124 569	— 5 623
Västernorrlands län.....	7 408	165	— 7 243
Norrbottnens län	28 540	29 920	+ 1 380
Hela riket	760 701	732 734	— 27 967

Förestående siffror angiva, att endast i 3 län, nämligen Uppsala, Västmanlands och Norrbottens län, ökning under redogörelseåret inträtt i tackjärnsproduktionen, vilken ökning uppgick till resp. 25·8, 11·5 och 4·8 %.

Länens relativa andelar i tackjärnsproduktionen i femårsmedeltal åren 1891—1915 samt årsvis 1913—1916 framgå av efterföljande tabell:

Länens relativa andelar i tackjärnsproduktionen åren 1891—1916.

L ä n	Procent av produktionen i hela riket								
	1891— 1895	1896— 1900	1901— 1905	1906— 1910	1911— 1915	1913	1914	1915	1916
Stockholms län	0·94	0·88	1·72	2·88	2·49	2·52	2·33	2·32	1·90
Uppsala län	5·07	5·05	5·41	5·70	4·26	4·68	4·57	3·79	4·95
Södermanlands län ...	0·53	0·62	0·65	0·52	0·27	0·17	0·23	0·30	0·26
Östergötlands län ...	3·27	3·27	2·97	3·26	2·80	2·68	2·44	2·59	2·50
Jönköpings län	0·14	0·05	0·05	0·06	0·14	0·15	0·22	0·11	0·08
Kronobergs län	—	0·02	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar län	1·76	1·49	1·05	0·70	0·70	1·46	—	—	—
Älvsborgs län	—	—	—	0·02	0·92	1·01	1·10	0·99	0·88
Värmlands län	11·81	10·79	9·90	8·94	8·21	8·53	7·57	8·23	8·39
Örebro län	25·47	25·74	25·83	24·92	23·84	23·53	22·78	22·52	23·03
Västmanlands län ...	8·58	10·03	10·74	10·41	11·25	9·94	11·47	13·22	15·30
Kopparbergs län	26·40	26·46	25·94	24·52	24·89	26·22	25·81	24·09	21·61
Gävleborgs län	13·83	13·98	15·02	15·13	15·84	14·88	16·78	17·12	17·00
Västernorrlands län...	2·02	1·62	0·72	—	0·87	0·96	0·57	0·97	0·02
Västerbottens län	0·18	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens län	—	—	—	2·94	3·52	3·27	4·13	3·75	4·08
Summa	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00

Beträffande tackjärnstillverkningen per masugn meddelas efterföljande medeltal, beräknade för vart femte år under tiden 1833—1913 samt för vart och ett av efterföljande år:

Tackjärnstillverkningen per masugn i riket åren 1833—1916.

År	Medeltill- verkning	Medel- blåsningstid	Medeltill- verkning per dygn och masugn	År	Medeltill- verkning	Medel- blåsningstid	Medeltill- verkning per dygn och masugn
	per masugn				per masugn		
	Ton	Dygn			Ton	Dygn	
1833.....	434	156	2·78	1888.....	2 821	246	11·47
1838.....	478	151	3·17	1893.....	2 983	245	12·18
1843.....	571	153	3·73	1898.....	3 719	279	13·35
1848.....	622	157	3·96	1903.....	3 727	256	14·58
1853.....	624	136	4·59	1908.....	4 693	261	17·95
1858.....	678	115	5·89	1913.....	6 241	301	20·73
1863.....	902	133	6·78	1914.....	5 515	265	20·81
1868.....	1 271	165	7·70	1915.....	6 339	297	21·34
1873.....	1 619	202	8·01	1916.....	6 046	273	22·15
1878.....	1 766	186	9·49				
1883.....	2 212	216	10·24				

Enligt förestående siffror voro medeltillverkningen och medelblåsningstiden per masugn år 1916 vardera för sig taget lägre än år 1915, varemot medeltillverkningen per dygn och masugn under redogörelseåret nådde sitt maximum med 22·15 ton. Den högsta tillverkningen per dygn och masugn något järnverk under redogörelseåret hade att uppvisa uppgick till 48·0 ton.

Inom länen ställde sig för år 1916 i jämförelse med år 1915 siffrorna för tackjärnstillverkningen per masugn sålunda:

Tackjärnstillverkningen per masugn inom länen åren 1915 och 1916.

L ä n	Medeltillverkning		Medelblåsnings-tid		Medeltillverkning per dygn och masugn	
	per masugn					
	Ton		Dygn		Ton	
	1915	1916	1915	1916	1915	1916
Stockholms län	8 830	6 979	324	259	27·25	26·95
Uppsala län	4 118	5 179	256	265	16·09	19·54
Södermanlands län	2 282	1 862	315	274	7·24	6·80
Östergötlands län	6 577	6 100	326	323	20·17	18·89
Jönköpings län	852	591	139	98	6·13	6·03
Älvsborgs län	7 502	6 472	363	338	20·67	19·15
Värmlands län	4 816	4 730	288	268	16·72	17·65
Örebro län	5 711	5 442	308	283	18·54	19·23
Västmanlands län	6 703	8 533	283	325	23·69	26·26
Kopparbergs län	7 048	5 865	269	228	26·20	25·72
Gävleborgs län	7 233	6 556	343	298	21·09	22·00
Västernorrlands län	7 408	165	341	10	21·72	16·50
Norrbottnens län	14 270	14 960	343	347	41·60	43·11
Hela riket	6 339	6 046	297	273	21·34	22·15

Medeltillverkningen per dygn och masugn utvisar enligt förestående siffror för redogörelseåret minskning för Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Älvsborgs, Kopparbergs och Västernorrlands län, men stegring för övriga tackjärnsproducerande län. Norrbottens län står fortfarande främst i fråga om högsta medeltillverkningen, 43·11 ton per dygn och masugn mot år 1915 41·60 ton.

Av årets tackjärnsproduktion i masugn voro 662 691 ton uteslutande träkolstackjärn, 12 281 ton framställda med träkol och koks i blandning och 56 592 ton framställda med koks enbart. För framställning av förstnämnda tackjärn åtgingo enligt de lämnade uppgifterna 37 860 938 hektoliter träkol och för framställningen av tackjärn medelst träkol och koks i blandning 241 310 hektoliter träkol.

Med inräknande av sistnämnda kvantitet åtgingo således för framställning av tackjärn 38 102 248 hektoliter träkol, utgörande 87·0 % av järnverkens hela redovisade träkolsförbrukning, enligt tab. 7 för redogörelseåret 43 810 559 hektoliter. Förbrukningen utgjorde alltså 56·5 hl träkol per ton träkolstackjärn, inklusive tackjärn, framställt medelst träkol och koks i blandning. Siffrorna för samma förbrukning voro:

År 1900 ¹⁾	73·2 hl	År 1913	57·7 hl
» 1905 ¹⁾	65·6 »	» 1914	58·9 »
» 1910	62·8 »	» 1915	57·7 »
» 1911	61·2 »	» 1916	56·5 »
» 1912	59·2 »		

Fördelen av den ganska avsevärda nedgång i träkolsåtgången i våra masugnar, varom förestående siffror bära vittne och som möjliggjorts genom de senaste årens raska utveckling av tackjärnsframställningens teknik, motväges av en alltmer framträdande prisstegring å träkol. Till belysning av denna prisstegring meddelas följande sammanställning av träkolspris vid järnverken under åren 1900—1916:

¹⁾ Enl. G. Dillner: Några drag av den svenska tackjärnstillverkningens utveckling sedan år 1900 (Ekonomiska studier, tillägnade Marcus Wallenberg, sid. 282).

Träkolspris vid järnverken per hektoliter.

År	Pris per hl	År	Pris per hl
1900.....	61 öre	1909.....	58 öre
1901.....	53 »	1910.....	63 »
1902.....	45 »	1911.....	66 »
1903.....	45 »	1912.....	66 »
1904.....	46 »	1913.....	66 »
1905.....	51 »	1914.....	71 »
1906.....	54 »	1915.....	76 »
1907.....	55 »	1916.....	123 »
1908.....	55 »		

Enligt ovanstående siffror har träkolspriset sedan år 1914 eller under den tid världskriget varat stigit med 52 öre per hl.

Tillverkningen av kokstäckjärn (med koks enbart) utgjorde, såsom ovan nämnts, under redogörelseåret 56 592 ton, varav 54 691 ton framställdes vid Domnarvets järnverk och 1 901 ton vid Degerfors järnverk. Den starka minskningen sedan föregående år (26·1 %) sammanhänger med den knappa tillgången på masugnskoks. Siffrorna för tillverkningen av kokstäckjärn under de fem senaste åren voro:

År 1912.....	86 853 ton
» 1913.....	100 685 »
» 1914.....	82 989 »
» 1915.....	76 592 »
» 1916.....	56 592 »

Produktionen av elektrotäckjärn, ingående i förut upptagna siffror, har sedan föregående år ökats med 9 707 ton (27·7 %) eller från 35 075 ton år 1915 till år 1916 44 782 ton. Produktionen fördelade sig på de särskilda verken sålunda:

	År 1915	År 1916
Söderfors järnverk, 1 elektrisk masugn.....	1 426 ton	3 698 ton
Trollhättans elektriska masugn (Järnkontorets f. d. försöksverk).....	7 502 »	6 472 »
Hagfors järnverk, 3 elektriska masugnar år 1915 och 4 år 1916.....	16 917 »	25 276 »
Aktiebolaget Alos elektriska smältverk (i annan ugn än elektrisk masugn).....	— »	1 170 »
Domnarvets järnverk, 2 elektriska masugnar.....	9 230 »	8 166 »
	Summa 35 075 ton	44 782 ton

Den redovisade träkolsåtgången i de 8 elektriska masugnar, som under året voro i drift och av vilka, såsom förut nämnts, 1 vid Hagfors järnverk nytillkommit, utgjorde sammanlagt 963 872 hektoliter, därav 149 537 hektoliter i blandning med koks. Träkolsförbrukningen uppgick alltså till 22·1 hektoliter per ton elektrotäckjärn.

Produktionen av elektrotäckjärn har för åren 1908—1916 redovisats med följande kvantiteter:

År 1908.....	122 ton
» 1909.....	302 »
» 1910.....	890 »
» 1911.....	5 786 »
» 1912.....	17 561 »
» 1913.....	31 966 »
» 1914.....	26 854 »
» 1915.....	35 075 »
» 1916.....	44 782 »

En fördelning av tackjärnsproduktionen år 1916 med specificering av olika slags tackjärn och med angivande huru mycket av respektive tillverkning varit avsedd för export eller för försäljning inom landet meddelas i följande översikt:

Tackjärnsproduktionen år 1916 med fördelning efter olika slag av tackjärn.

Olika slag av tackjärn samt gjutgods, framställt direkt ur masugn	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kr.
	Ton	Kr.	Ton		
Smides- och puddeltackjärn	151 562	23 559 165	18 704	44 149	9 154 774
Bessemerackjärn	115 083	20 660 569	1 386	—	297 000
Martintackjärn	401 514	60 260 440	180 711	55 968	33 682 946
Gjuttackjärn för aducering	18 343	2 380 889	10 594	7 749	2 380 889
” för andra ändamål	33 675	5 506 521	11 070	19 152	4 947 026
Gjutgods, framställt direkt ur masugn	12 557	2 310 096	50	3 756	772 406
Summa	732 734	114 677 680	222 515	130 774	51 235 041

Enligt förestående sammanställning, grundad på av järnverken lämnade uppgifter, hava av redogörelseårets tackjärnsproduktion 222 515 ton (30·4 %) gått till export mot 250 863 ton (33·0 %) föregående år. Denna siffra för 1916 års tackjärnsexport överensstämmer rätt väl med handelsstatistikens siffra, 226 597 ton.

En fördelning av tackjärnsproduktionen år 1916 efter län och efter olika användning inom länen meddelas i följande tabell:

Tackjärnsproduktionen år 1916, fördelad länsvis och efter olika användning.

L ä n	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kr.
	Ton	Kr.	Ton		
Stockholms län	13 958	2 093 700	12 170	1 788	2 093 700
Uppsala län	36 254	5 396 930	11 106	3 146	2 170 830
Södermanlands län	1 862	285 985	895	—	140 801
Östergötlands län	18 301	2 784 098	—	3 764	271 825
Jönköpings län	591	128 921	70	521	128 921
Älvsborgs län	6 472	828 416	—	6 472	828 416
Värmlands län	61 486	11 380 480	6 498	9 136	2 527 260
Örebro län	168 710	23 514 189	67 176	36 429	14 806 096
Västmanlands län	112 095	17 584 774	37 219	47 419	12 968 317
Kopparbergs län	158 351	25 726 018	39 941	19 297	8 628 585
Gävleborgs län	124 569	21 333 769	18 153	2 179	3 076 140
Västernorrlands län	165	24 750	165	—	24 750
Norrbottnens län	29 920	3 595 650	29 122	623	3 569 400
Summa	732 734	114 677 680	222 515	130 774	51 235 041

Produktionen år 1916 av ferrolegeringar på elektrisk väg framgår av följande tabellariska sammanställning, som tillika upptager jämförande siffror för åren 1911—1915.

År	Kiseljärn	Kisel-manganjärn	Kisel-aluminium-manganjärn	Kisel-aluminiumjärn	Manganjärn	Kromjärn	Volframjärn	Vanadinjärn	Molybdenjärn
1911...	3 828 ton	451 ton	—	—	—	—	—	—	—
1912...	5 906 "	997 "	—	—	—	—	—	—	—
1913...	9 863 "	1 375 "	136 ton	—	—	760 ton	—	—	—
1914...	8 732 "	1 304 "	508 "	64 ton	293 ton	1 300 "	0·28 ton	—	—
1915...	11 819 "	2 328 "	785 "	346 "	947 "	242 "	—	4 ton	—
1916...	18 452 "	3 196 "	722 "	633 "	1 056 "	654 "	—	1 "	16 ton

Produktionen av ferrolegeringar har till följd av kriget fått stort uppsving. Tillverkningen, vilken huvudsakligen går till export, är särskilt anknuten till Trollhättan och hava där sedan föregående år tillkommit 2 nya smältverk, nämligen A. Karlssons metall- och maskinaktiebolags och ingenjör E. Olaussons smältverk. Den största anläggningen är Vargöns smältverk med enligt uppgift världens största elektriska smältugn. Hela antalet i riket under redogörelseåret för tillverkning av ferrolegeringar använda ugnar utgjorde 37, inberäknat 1 för samma ändamål vid Domnavarvet använd elektrisk masugn, mot 27 föregående år, och förbrukades för tillverkningen bl. a. 405 725 hl träkol. Mest tillverkas kiseljärn, av vilken legering tillverkningen under året ökades med 6 633 ton (56·1 %) eller från 11 819 till 18 452 ton. Värdet av de tillverkade legeringarne uppgives under redogörelseåret hava uppgått till 12 660 881 kronor mot 6 020 331 kronor år 1915. Förutom ovanstående legeringar hava dessutom vid 2 verk framställts s. k. kiselkoppar (788 kg).

c) Järnsvamptillverkning.

Vid Höganäs reduktionsverk i Malmöhus län hava år 1916 tillverkats 10 397 ton järnsvamp mot 9 350 ton föregående år. Ökningen för redogörelseåret uppgick till 1 047 ton (11·2 %). Nettoförsäljningsvärdet för redogörelseåret å tillverkningen utgjorde 1 206 052 kronor eller 116 kronor per ton fritt banvagn Höganäs mot endast 69 kronor per ton året förut, vadan värdet å den framställda produkten ökats högst betydligt.

Vid tillverkningen har 1 ugn använts, och hava förbrukats 15 344 ton stenkol från Höganäs, därav 380 ton med 20 % aska, 11 900 ton med 35 % aska och 3 064 ton med 50 % aska, eller 1·48 ton per ton järnsvamp mot 1·55 ton föregående år. Tillverkningen har under de 6 år densamma pågått lämnat följande kvantiteter:

År 1911.....	3 772 ton
» 1912.....	3 979 "
» 1913.....	6 073 "
» 1914.....	6 394 "
» 1915.....	9 350 "
» 1916.....	10 397 "

d) **Framställning av smidbart järn och stål.**

Nedanstående siffror, som angiva produktionen av smältstycken och råskenor, göt samt blåsstål eller oräckt brännstål år 1916, utvisa för göt en ökning sedan föregående av 13 693 ton (2·3 %).

	År 1915	År 1916	Ökning (+) eller minskning (—) under år 1916	
			Ton	Procent
	Vikt i ton	Vikt i ton		
Ovållda smältstycken och råskenor	119 629	119 156	— 473	0·4
Göt	600 418	614 111	+ 13 693	2·3
Blåsstål eller oräckt brännstål	148	278	+ 130	87·8

Av smältstycken och råskenor framställdes under redogörelseåret medelst lancashiresmetod vid 33 järnverk 106 870 ton (89·7 %) och medelst vallon- eller annan härdmetod vid 13 järnverk 12 286 ton (10·3 %). Därvid begagnades 164 lancashire-, 21 vallon- och 9 skrotsmältningshärdar mot resp. 184, 21 och 8 samt 1 franche-comtéhärd år 1915. Av redogörelseårets produktion medelst lancashiresmetod exporterades 42 831 ton smältstycken (40·1 %), men däremot inga smältstycken, framställda enligt andra metoder. Värdet av framställda smältstycken och råskenor uppgick till 27 862 837 kronor mot 17 432 332 kronor år 1915.

En översikt av produktionen av smältstycken och råskenor åren 1906—1916 lämnas i följande sammanställning:

År	Kvantitet i ton	År	Kvantitet i ton
1906	178 298	1912	148 828
1907	174 405	1913	158 472
1908	152 256	1914	116 074
1909	120 669	1915	119 629
1910	151 713	1916	119 156
1911	146 722		

Förbrukningen av träkol år 1916 för produktionen av smältstycken och råskenor har enligt de lämnade primäruppgifterna beräknats till 4 646 040 hl eller 39·0 hl per ton mot 4 656 445 hl eller 38·9 hl per ton år 1915.

De producerade kvantiteterna göten, såväl bessemer- och martin- som degelstål- och elektrostålgöt, under vart och ett av åren 1912—1916 framgå av följande sammandrag:

År	Bessemergöt	Martingöt	Degelstålgöt	Elektrostålgöt	Summa göt
1912	107 254 ton 20·8 %	404 118 ton 78·4 %	2 656 ton 0·5 %	1 285 ton 0·3 %	515 313 ton
1913	115 839 » 19·6 »	469 387 » 79·4 »	3 385 » 0·6 »	2 276 » 0·4 »	590 887 »
1914	93 210 » 18·4 »	409 528 » 80·7 »	2 826 » 0·6 »	1 768 » 0·3 »	507 332 »
1915	91 070 » 15·2 »	503 766 » 83·9 »	3 395 » 0·6 »	2 187 » 0·3 »	600 418 »
1916	76 031 » 12·4 »	528 689 » 86·1 »	2 743 » 0·4 »	6 648 » 1·1 »	614 111 »

För redogörelseåret är att anteckna minskning i produktionen av bessemergöt med 15 039 ton (16·5 %) och av degelstålgöt med 652 ton (19·2 %). Produktionen av martingöt åter har ökats med 24 923 ton (4·9 %) och av elektrostålgöt mer än tredubblats.

Värdet å den under redogörelseåret framställda göten, jämfört med år 1915, framgår av följande sammanställning:

	År 1915		År 1916	
	Kronor		Kronor	
Bessemergöt	10 473 341	16 922 857		
Martingöt	67 587 801	109 482 724		
Degelstålgöt	1 985 542	2 524 523		
Elektrostålgöt.....	787 986	2 712 976		

Ovanstående värdeökning för redogörelseåret är väsentligen framkallad av världskriget och därmed sammanhängande förhållanden.

I följande sammanställning lämnas för åren 1913—1916 en fördelning av tillverkningen av bessemer- och martingöt (inklusive skrotat gjutgods), allt efter som framställningen skett med sur eller basisk infodring.

Tillverkningar	1913		1914		1915		1916	
	Sur	Basisk	Sur	Basisk	Sur	Basisk	Sur	Basisk
	T o n							
Bessemergöt.....	44 803	70 770	31 720	61 157	25 544	65 149	26 395	49 134
Bessemergjutgods, skrotat.....	266	—	333	—	377	—	502	—
Martingöt.....	177 860	276 983	160 568	232 721	219 414	267 016	232 774	277 548
Martingjutgods, skrotat.....	9 601	4 943	10 013	6 226	11 244	6 092	11 978	6 389
Summa	232 530	352 696	202 634	300 104	256 579	338 257	271 649	333 071
	585 226		502 738		594 836		604 720	

Såsom härav synes, har produktionen av basisk bessemergöt under redogörelseåret gått tillbaka med 24·6 procent, varemot sur bessemergöt (inkl. skrotat gjutgods) ökats med 3·8 procent och sur och basisk martingöt (inkl. skrotat gjutgods) med resp. 6·1 och 4·0 procent.

Fördelningen av sur och basisk bessemer- och martingöt efter olika kolhalt år 1916 i jämförelse med år 1915 belyses av följande sammanställning:

Produktionen av bessemer- och martingöt åren 1915 och 1916, fördelad efter godsets kolhalt.

Kolhalt	Sur bessemergöt, ton		Basisk bessemergöt, ton		Sur martingöt, ton		Basisk martingöt, ton	
	År 1915	År 1916	År 1915	År 1916	År 1915	År 1916	År 1915	År 1916
	0·5 procent och däröver	24 283	25 079	—	—	109 273	139 429	19 126
Under 0·5 procent	1 261	1 316	65 149	49 134	110 141	93 345	247 890	257 764
Summa	25 544	26 395	65 149	49 134	219 414	232 774	267 016	277 548

Av förestående siffror framgår, att nedgången i produktionen av bessemergöt under redogörelseåret uteslutande drabbar basisk bessemergöt. Sur martingöt med kolhalt 0.5 procent och däröver utvisar i jämförelse med föregående år en ökning av 27.6 procent, men sur martingöt med kolhalt under 0.5 procent en minskning av 15.2 procent. Basisk martingöt med kolhalt 0.5 procent och däröver företer en ökning av 3.4 procent och med låg kolhalt en ökning av 4.0 procent.

Enligt tab. 4 användes under redogörelseåret för framställning av göt 16 bessemer-, 79 martin-, 9 degelstål- och 17 elektrostålugnar mot resp. 18, 78, 10 och 10 år 1915. Anmärkningsvärt är ökningen av antalet i gång varande elektrostålugnar. Sedan föregående år hava nämligen tillkommit 1 elektrostålugn vid vart och ett av Österby, Kockums, Hagfors, Guldsmedshyttans, Kolsva och Ljusne järnverk samt Gävle stålgluteri.

Brännstål tillverkades under redogörelseåret vid Munkfors och Österby järnverk. Produktionen utgjorde 278 ton mot 148 ton föregående år.

Götverkens redovisade förbrukning av tackjärn, skrot och järnsvamp vardera året 1915 och 1916 framgår av följande siffror:

Götverkens förbrukning av	År 1915	År 1916
Eget tackjärn	301 581 ton	278 696 ton
Köpt svenskt tackjärn	56 288 »	60 526 »
Utländskt »	4 876 »	3 268 »
Eget skrot	168 187 »	168 786 »
Köpt »	129 127 »	150 370 »
Järnsvamp	3 697 »	1 084 »
Hela riket	663 756 ton	662 730 ton

Av stenkol förbrukade järnverken år 1916 391 080 ton samt av koks, koksstybb och koksgrus 155 684 ton.

I tab. 6 redovisas produktionen av *stångjärn och -stål samt andra grövre tillverkningar av smidesjärn och -stål*, som oberäknat i vissa fall omvällningar framställt av förut ej välda ämnen. I likhet med föregående år har därjämte i tabellen redovisats värdet av vid järnverken för avsalu framställda manufakturvaror och mekaniska verkstadsprodukter, vilka båda sistnämnda varuslag närmare specificeras i den allmänna industriberättelsen. Tabellen redogör sålunda, om ock delvis helt summariskt, för samtliga vid järnverken framställda produkter.

Som tillverkningarna av ämnesjärn liksom för övrigt andra av de redovisade produkterna, i den mån desamma ej som sådana exporteras eller gå till försäljning inom landet, ytterligare omvalsas till högre förädlade tillverkningar av smidesjärn och -stål, hava för undvikande av dubbelräkningar i tabell 6 endast upptagits slutsummor för exporterat eller inom riket försålt smitt stångjärn och -stål och valsat järn och stål, men ej för hela tillverkningen därav. Denna åtgärd utesluter ej, att i slutsumman för inom landet försålda tillverkningar gömma sig en del dubbelräkningar — då ett från ett verk till ett annat sålt parti av det senare verket kan hava vidare bearbetats. I vilken utsträckning dessa antydda dubbelräkningar förekomma, låter sig emellertid ej utreda.

En sammanställning meddelas i följande tablå av de i tabell 6 upptagna tillverkningarna, så vitt de avse produktionens kvantitet och värde, sammanförda med motsvarande kvantitetssiffror för de två närmast föregående åren och med angivande av den kvantitativa ökningen eller minskningen i produktionen för varje tillverkning, varjämte i skilda kolumner procentiskt angivits fördelningen av varje år 1916 redovisad tillverkning allt eftersom densamma framstälts av välljárn eller götmetall:

Tillverkningar av smidesjärn och -stål åren 1914—1916.

Slag av tillverkningar	År 1914	År 1915	Å r 1 9 1 6				
	Ton	Ton	Ton	Av väll- järn	Av göt- metall	Kvantitativa ökningen (+) eller minskningen (-) från år 1915	Värde å tillverk- ningarna i kronor
Stångjärn och -stål (inkl. stång- järnsavhugg).....	188 301	224 644	219 028	21·0	79·0	— 5 616	77 843 839
Billets, blooms etc.....	241 652	270 406	252 200	0·4	99·6	— 18 206	55 933 350
Tubämnen, ihåliga	19 748	25 268	22 080	—	100·0	— 3 188	10 890 312
” massiva.....	23 755	27 586	26 067	—	100·0	— 1 519	8 018 334
Annat ämnesjärn för manu- fakturerering	40 979	52 356	50 359	1·3	98·7	— 1 997	13 897 770
Vinkeljärn, balkar m. m.	27 120	29 155	23 175	—	100·0	— 5 980	6 947 571
Järnvägsskenor.....	407	26	3	—	100·0	— 23	720
Skarvjärn och bottenplåtar....	1 364	947	965	—	100·0	+ 18	279 705
Hjulband (tires)	4 459	5 553	6 235	—	100·0	+ 682	2 034 223
Axlar	2 459	2 288	3 183	—	100·0	+ 895	1 318 260
Grovjärn, ej spec.	2 133	1 520	1 237	—	100·0	— 283	376 305
Mediumjärn, ej spec.	7 216	9 302	8 135	12·6	87·4	— 1 167	3 094 147
Band-, söm- och annat finjärn	73 370	83 740	83 084	23·7	76·3	— 656	29 866 119
Valstråd	50 413	64 840	69 492	4·9	95·1	+ 4 652	22 666 231
Strips.....	8 045	11 193	13 455	2·2	97·8	+ 2 262	4 367 890
Grov- och mediumplåt	26 746	33 866	29 304	—	100·0	— 4 562	8 538 355
Tunnplåt	24 312	29 880	29 359	1·8	98·2	— 521	11 620 998

Förestående siffror utvisa för de flesta tillverkningar av smidesjärn och -stål någon nedgång i produktionen i jämförelse med motsvarande siffror år 1915. Denna minskning torde dels bero på de svårigheter som världskriget medfört för anskaffande av stenkolk, koks och andra för järnindustrien nödiga råmaterial, dels även på otillräcklig tillgång på arbetare för valsverksdriften. Av stångjärn och -stål hava sålunda redovisats 5 616 ton (2·5 %), av billets, blooms etc. 18 206 ton (6·7 %), av vinkeljärn, balkar m. m. 5 980 ton (20·5 %) och av grov- och mediumplåt 4 562 ton (13·5 %) mindre än föregående år. Å andra sidan har produktionen av valstråd tillväxt med 4 652 ton (7·2 %) och av strips med 2 262 ton (20·2 %).

I följande översikt meddelas en sammanställning av de särskilda tillverkningarna av smidesjärn och -stål med angivande såväl i absoluta som relativa tal av de kvantiteter därav som gått till export, varvid även motsvarande siffror och procenttal medtagits för år 1915:

Slag av tillverkningar	År 1915			År 1916		
	Hela till- verkningen i ton	Därav för export		Hela till- verkningen i ton	Därav för export	
		Ton	Procent		Ton	Procent
Stångjärn och -stål (inklusive stångjärns- avhugg)	224 644	77 421	34·5	219 028	73 941	33·8
Billets, blooms etc.	270 406	18 167	6·7	252 200	18 645	7·4
Tubämnen, ihåliga	25 268	14 163	56·1	22 080	8 284	37·5
» massiva	27 586	15 566	56·4	26 067	11 995	46·0
Annat ämnesjärn för manufakturering ..	52 356	4 052	7·7	50 359	2 099	4·2
Vinkeljärn, balkar m. m.	29 155	1 075	3·7	23 175	1 278	5·5
Järnvägsskenor	26	—	—	3	—	—
Skarvjärn och bottenplåtar ..	947	—	—	965	—	—
Hjulband (tires)	5 553	403	7·3	6 235	335	5·4
Axlar	2 288	129	5·6	3 183	283	8·9
Grovjärn, ej spec.	1 520	43	3·2	1 237	299	24·2
Mediumjärn, ej spec.	9 302	1 365	14·7	8 135	1 942	23·9
Band-, söm- och annat finjärn	83 740	25 725	30·7	83 084	23 404	28·2
Valstråd	64 840	24 169	37·3	69 492	25 643	36·9
Strips	11 193	1 019	9·1	13 455	2 263	16·8
Grov- och mediumplåt	33 866	1 724	5·1	29 304	1 853	6·3
Tunnplåt	29 880	1 093	3·7	29 359	615	2·1

Beträffande järnexporten, som haft att kämpa med stora svårigheter, utvisa redogörelseårets siffror minskning speciellt i fråga om olika slags ämnesjärn, billets och blooms etc. oberäknat. Den inhemska förbrukningen har däremot konsumerat betydligt mera inhemskt järn än vanligt. Verksamheten inom verkstadsindustrien har nämligen under redogörelseåret varit synnerligen livlig, och då kriget hindrat importen av det billigare råmaterial den i normala fall brukar använda, har densamma för tillgodoseende av sitt järnbehov nödgats använda sig av det dyrare inhemska järnet. Enligt tab. 6 hava sålunda under redogörelseåret järnverkens tillverkningar av smitt stångjärn och -stål och valsat järn och stål till försäljning inom landet ökats från 252 951 ton år 1915 till 270 095 ton.

Den av världskriget framkallade stegringen i värdet å tillverkningen av smitt stångjärn och -stål samt å de särskilda tillverkningarna, av valsat järn och stål har för redogörelseåret varit synnerligen kraftig, enligt vad framgår av följande sammanställning, som upptager värdet å de för export och försäljning inom landet avsedda tillverkningarna år 1916 i jämförelse med år 1915.

	År 1915.	År 1916.
<i>Smitt stångjärn och -stål</i>	10 331 747 kr.	20 723 948 kr.
<i>Valsat järn och stål:</i>		
Ämnen	14 266 263 kr.	20 880 404 kr.
Grovjärn	10 007 861 »	17 115 467 »
Mediumjärn	20 272 053 »	36 199 110 »
Finjärn	24 961 004 »	46 787 774 »
Stångjärnsavhugg	789 178 »	1 368 856 »
Plåt	12 817 008 »	17 772 472 »
Summa valsat järn och stål	83 113 367 kr.	140 124 083 kr.
Summa smitt stångjärn och -stål och valsat järn och stål.....	93 445 114 kr.	160 848 031 kr.

För järnverkens till avsalu avsedda tillverkningar av järnmanufaktur och maskingods hava för år 1915 och 1916 redovisats följande värdebelopp:

	År 1915	År 1916
Tackjärns- och metallgjutgods	1 354 184 kr.	3 641 181 kr.
Annan järnmanufaktur	28 310 072 »	49 723 395 »
Maskingods och övriga verkstadsprodukter	21 303 956 »	29 677 874 »
	Summa 50 968 212 kr.	83 042 450 kr.

Sammanlagda redovisade värdet av järnverkens till avsalu avsedda tillverkningar av smitt stångjärn och -stål, valsat järn och stål samt järnmanufaktur, maskingods och övriga verkstadsprodukter uppgick alltså för redogörelseåret till det höga beloppet av 243 890 481 kronor mot 144 413 326 kronor år 1915.

B) Andra bergverksprodukter än järnmalm och järn.

a) Malmer.

Brytning av annan malm än järnmalm har under redogörelseåret upptagits på en del nya platser, varjämte en del i äldre tid bearbetade fyndigheter exploiterats. Såsom tab. 8 och 9 närmare utvisa, uppgick produktionen av andra malmer än järnmalm till 131 096 ton direkt användbar malm och 57 742 ton slig eller tillsammans 188 838 ton. Då produktionen år 1915 utgjorde 103 740 ton direkt användbar malm och 51 248 ton slig eller tillsammans 154 988 ton, har produktionen år 1916 ökat med 27 356 ton (26·4 %) direkt användbar malm och 6 494 ton (12·7 %) slig eller tillsammans med 33 850 ton (21·8 %) direkt användbar malm och slig. En nyhet för redogörelseåret är i tab. 9 angivandet av sligens metallhalt. Produktionen år 1916 fördelade sig på de särskilda malmerna sålunda:

	Direkt användbar malm	Slig	Summa användbar malm	
	Ton	Ton	Ton	Värde i kr.
Guldmalms	230	—	230	649
Silver- och blymalm	69	3 638	3 707	1 358 744
Molybdenmalm	3	—	3	4 450
Kopparmalm	9 613	4 282	13 895	1 281 402
Manganmalm	4 958	3 936	8 894	691 411
Zinkmalm	16 113	44 587	60 700	3 082 670
Nickelmalm	3 561	—	3 561	226 405
Svavelkis o. magnetkis	96 549	1 299	97 848	2 617 402
	Summa 131 096	57 742	188 838	9 263 133

Produktionen av *guldmalm* har under redogörelseåret uppgått till 230 ton mot 221 ton år 1915 och härrörde densamma uteslutande från Adolf Fredriks gruva vid Adelfors.

Av *silver-* och *blymalm* hava redovisats 69 ton direkt användbar malm och 3 638 ton slig mot 2 671 ton uteslutande slig föregående år. De största beloppen slig lämnade Kaveltorps, Rävåla och Ämmebergs anrikningsverk, resp. 891, 732 och 725 ton. Getö Stora silvergruva, där arbetet återupptogs mot slutet av år 1915, lämnade 37 ton stufmalm och 51 ton slig.

Molybdenmalmsfyndigheter hava under året varit mycket eftersökta. Vid Uddgruvan i Ljusnarsbergs socken i Örebro län hava erhållits 3 ton, den enda kvantitet molybdenmalm, som redovisats. Föregående års produktion utgjorde 37 ton.

Direkt användbar *kopparmalm* erhöles å 28 platser mot 17 föregående år. Hela produktionen av kopparmalm utgjorde 9 613 ton direkt användbar malm och 4 282 ton slig eller tillsammans 13 895 ton mot 7 407 ton direkt användbar malm och 3 142 ton slig eller tillsammans 10 549 ton år 1915. Ökningen utgjorde alltså för redogörelseåret 3 346 ton (31·7 %). Vid Falu gruva utvunnos endast 2 517 ton mot 4 393 ton år 1915. Bland koppargruvor, där arbetet under redogörelseåret återupptagits, märkes det gamla Håkansbodafältet i Ramsbergs socken i Örebro län, å vilket fält i äldre tid brutits mycket kopparmalm. Detta *gruvfält* lämnade under år 1916 det största utbytet, 5 526 ton, därav 757 ton ur äldre varp. Värdet å den redovisade kopparmalmen utgjorde för stufmalmen 34 kronor 98 öre och för sligen 220 kronor 73 öre mot resp. 59 kronor 37 öre och 119 kronor 89 öre år 1915.

De höga priserna å *mangannalm* hava föranlett uppsökande av nya dylika fyndigheter. Produktionen utgjorde 4 958 ton direkt användbar malm och 3 936 ton slig eller tillsammans 8 894 ton mot 3 366 ton direkt användbar malm och 4 241 ton slig eller tillsammans 7 607 ton år 1915. Ökningen för redogörelseåret utgjorde alltså 1 287 ton (16·9 %). De största beloppen lämnade som vanligt Späxerydsfältet, 1 318 ton direkt användbar malm och 3 218 ton slig, och Långbansfältet, 2 370 ton direkt användbar malm och 718 ton slig. I Tösse socken i Älvsborgs län har från Rolvsby mangangruva erhållits 159 ton direkt användbar malm med 28 % mangan, i Skaraborgs län i Undenäs socken från Blåstensgruvan (Bölets gruvfält) och det närbelägna Pukeryds fältet tillsammans 866 ton och i Örebro län i Grythytte socken från det s. k. Sundsgruvefältet 245 ton direkt användbar malm.

*Zinkmalms*produktionen år 1916 uppgick till 60 700 ton, därav 16 113 ton direkt användbar malm och 44 587 ton slig mot 55 937 ton, därav 15 381 ton stufmalm och 40 556 ton slig år 1915. Produktionen har alltså under redogörelseåret ökat med 4 763 ton (8·5 %). De största kvantiteterna lämnade Ämmebergs zinkgruvor, 9 290 ton direkt användbar malm och 28 309 ton slig eller tillsammans 37 599 ton, Saxbergfältet 6 853 ton zink-kopparmalmsslilig och Ryllshyttfältet 650 ton direkt användbar malm och 5 650 ton slig eller tillsammans 6 300 ton.

Utbytet av *nickelmalm* utgjorde 3 561 ton mot 1 642 ton år 1915 och utvisade alltså en ökning, uppgående till mer än dubbla beloppet i jämförelse med sistnämnda år. Största utbytet lämnade Husågruvan i Stora Tuna socken i Kopparbergs län och Kleva gruva i Alsheda socken av Jönköpings län, resp. 2 000 och 1 343 ton.

Svårigheten att under kriget förse landet med svavel har under redogörelseåret föranlett ivrigt sökande efter *svavelkisfyndigheter*. Flera sulfidfabriker hava själva tagit förberedande steg till brytning av svavel- och magnetkis, men hunno ej under redogörelseåret igångsätta själva brytningen. Produktionen av svavelkis (och magnetkis) uppgick under redogörelseåret till 97 848 ton, därav 96 549 ton direkt användbar malm och 1 299 ton slig mot 75 686 ton direkt användbar malm och 638 ton slig eller tillsammans 76 324 ton år 1915. Totala ökningen år 1916 med inberäkning av 145 ton magnet-

kis och 230 ton svavel- och magnetkis, vilken sistnämnda kvantitet ej kunnat uppdelas, enär svavelkisen förekommer såsom uppblandning och impregnation i magnetkisen utgjorde alltså 21 524 ton (28·2 %). Det största beloppet lämnade Falu gruva, som emellertid på grund av brist på arbetare och delvis även vagnbrist endast kunnat öka sin produktion från 73 786 ton år 1915 till för redogörelseåret 88 146 ton. Vid Dannemora gruvor erhöles 2 910 stufvmalm, å Tomtebofältet 1 805 ton stufvmalm och 400 ton slig, från Domängruvan i Kopparbergs socken 1 743 ton stufvmalm och å Avdalafältet i Ervalla socken (Örebro län) 550 ton stufvmalm, och är där ett anrikningsverk under uppförande, då den genom skrädning erhållna kvantiteten är för liten för att göra brytningen ekonomisk. En stor svavelkistillgång har konstaterats i den urgamla Öster Silobergsgruvan, och av varphoppar vid Insjöns koppargruva i Åls socken (Kopparbergs län) hava erhållits 800 ton. I närheten av Störvik har Västerbergsgruvan, en gammal koppargruva, börjat arbetas för utvinnande av svavel- och magnetkis.

Brytningen av malmer, andra än järnmalm, under de senaste fem åren framgår av följande sammanställning:

	1912	1913	1914	1915	1916
Guldmalm	—	—	639	221	230
Silver- och blymalm	2 877	3 222	3 100	2 671	3 707
Molybdenmalm	—	—	7	37	3
Kopparmalm	3 059	5 458	8 839	10 549	13 895
Manganmalm	5 101	4 001	3 643	7 607	8 894
Zinkmalm	50 036	50 752	42 279	55 937	60 700
Nickelmalm	—	—	156	1 642	3 561
Svavelkis	31 835	34 319	33 313	76 324	1)97 848

Av tab. 9 framgår, att för anrikning år 1916 av annan malm än järnmalm 18 anrikningsverk mot 16 år 1915 varit i gång. Sedan föregående år hava tillkommit Vassvikens, Getö och Tomtebo anrikningsverk, varjämte vid Kallmora järnanrikningsverk framställt blymalmslig. Dressfalls anrikningsverk i Värmlands län och Fröå anrikningsverk i Jämtlands län hava under redogörelseåret ej varit pådragna. Av anrikningsverken voro 9 våtanrikningsverk, 5 våtmagnetiska anrikningsverk, 3 flottationsverk och 1 våtanrikningsverk med kombinerad mekanisk-magnetisk och oljeanrikning.

Utförelsen av andra malmer än järn ställde sig under åren 1915 och 1916 sålunda:

	U t f ö r s e l			
	1915		1916	
	Ton	Värde i kr.	Ton	Värde i kr.
Kopparmalm	3 346	296 394	2 278	300 989
Zinkmalm	42 157	6 097 813	9 351	565 431
Svavelkis	39 998	809 787	14 003	315 291
Annan malm	1 653	147 824	1 376	131 618

b) Stenkol, eldfast lera och klinkerlera.

Under år 1916 brötos stenkol å 9 kolgruvefält, därav 2 i Kristianstads län samt 7 i Malmöhus län, eldfast lera å 5 fält i Malmöhus län och klinkerlera å 3 fält ävenledes i Malmöhus län. Arbetet i Boserups gruva, som legat nere sedan år 1908, har under år 1916 återupptagits. Antalet använda

¹⁾ Därav svavel- och magnetkis 230 ton och magnetkis 145 ton.

uppföringsschakt utgjorde liksom föregående år 14, varjämte vid Boserups gruva en stoll varit i användning. Frånsett 67 ton stenkol och 8 717 ton klinkerlera, som erhållits i dagbrott, ägde hela brytningen rum under jord. Brytningsresultatet utgjorde:

	Ton	Värde i kronor	Medel- värde per ton
Stenkol	414 825	6 091 560	14·68
Eldfast lera	107 307	185 698	1·73
Klinkerlera	39 634	104 915	2·65

Genomsnittsvärdet av stenkol har stigit till 14 kronor 68 öre per ton mot 11 kronor 32 öre år 1915. Detta gäller emellertid endast det för kol n:o 1 angivna värdet, under det att värdet på kol n:o 2 och 3, av vilka kolsorter större delen förbrukas vid gruvbolagens egna anläggningar, det därvid beräknade konsumtionspriset icke eller endast föga ändrats. Värdet å eldfast lera har stigit till 1 krona 73 öre per ton och för klinkerlera till 2 kronor 65 öre per ton mot resp. 1 krona 71 öre och 2 kronor 56 öre per ton år 1915. Alla leror hava för förädling överlämnats till gruvbolagens egna fabriksavdelningar, vilket förklarar den obetydliga skillnaden i uppgivet värde gent emot föregående år.

Såsom härav framgår, pläga de skånska stenkolen indelas i tre olika sorter, nämligen n:r 1 med en förbränningsvärme av 4 800—5 600 värmeenheter och med askhalt till och med 13 %, n:r 2 med 3 900—4 600 värmeenheter och med askhalt från 14 t. o. m. 35 % och n:r 3 med omkring 2 700 värmeenheter och med askhalt från 36 t. o. m. 55 %. Proportionen mellan de olika kvaliteterna gestaltade sig år 1916 i jämförelse med de 2 närmast föregående åren sålunda:

Å r	N:r 1		N:r 2		N:r 3	
1914.....	184 065 ton	50·2 %	137 347 ton	37·5 %	45 227 ton	12·3 %
1915.....	211 078 »	51·2 »	152 427 »	37·0 »	48 756 »	11·8 »
1916.....	224 312 »	54·1 »	143 747 »	34·6 »	46 766 »	11·3 »

Produktionen av stenkol och leror under de 5 senaste åren omfattade följande kvantiteter:

År	Stenkol	Eldfast lera	Klinkerlera
1912	360 291 ton	135 773 ton	58 846 ton
1913	363 965 »	136 944 »	50 936 »
1914	366 639 »	146 262 »	47 558 »
1915	412 261 »	124 829 »	59 455 »
1916	414 825 »	107 307 »	39 634 »

Av förestående siffror framgår, att under redogörelseåret produktionen av stenkol tillväxt med 2 564 ton (0·6 %), medan däremot produktionen av eldfast lera minskat med 17 522 ton (14·0 %) och av klinkerlera med 19 821 ton (33·3 %). Beträffande de särskilda gruvorna har brytningen av stenkol minskats vid Hyllinge, Höganäs och Billesholm, men ökats vid de övriga gruvorna. Lerbrytningen åter har minskats vid alla gruvorna utom vid Stabbarp och Gunnarstorp.

Sveriges produktion av stenkol, som endast täcker en ringa del av dess behov, ställde sig för åren 1914—1916 i relation till importen av stenkol sålunda:

	Produktion	Import
År 1914	366 639 ton	4 626 932 ton
» 1915	412 261 »	3 836 097 »
» 1916	414 825 »	4 036 452 »

Arbetseffekten vid gruvorna med frånseende av den relativt mindre betydande brytningen i dagbrott utvisade följande relationer för år 1916, jämförd med de 4 närmast föregående åren.

År	Brytningsmängd	Antal arbetare under jord	Brytningsmängd per arbetare
1912	625 748 ton	1 528	409 ton
1913	635 618 »	1 500	424 »
1914	637 439 »	1 523	419 »
1915	693 145 »	1 665	416 »
1916	656 729 »	1 649	398 »

Den totala brytningsmängden är emellertid större än vad förestående siffror utvisa, enär betydande merendels obestämbara kvantiteter bruten sandsten och skiffer kvarlämnas som fyllning i gruvorna.

c) Fältspat och kvarts.

Den för år 1916 redovisade produktionen av fältspat uppgick till 12 724 ton och utvisar en mindre ökning, 619 ton (5·1 %), sedan året förut. Produktionen har under världskriget minskats i betydande grad och utgjorde år 1916 endast c:a $\frac{1}{3}$ av produktionen år 1913. Detta beror på det försvårade utbytet med utlandet. Produktionen går nämligen i avsevärd grad till export. Det största utbytet för redogörelseåret, 3 080 ton, lämnade Kolsva fältspatsbrott i Västmanlands län. Värdet för fältspatsbrytningen utgjorde 122 804 kronor eller 9 kronor 65 öre per ton mot 10 kronor 8 öre föregående år. Redogörelseårets lägre värde beror därpå, att under detsamma brutits mer fältspat av sekunda och andra kvaliteter än under föregående år.

Brytningen, fördelad efter olika kvaliteter, utvisade följande siffror:

	Bruten fältspat	
1:ma	3 522 ton	27·7 %
2:da	5 358 »	42·1 »
Andra kvaliteter	3 844 »	30·2 »
Summa	12 724 ton	100·0 %

En sammanställning av förestående siffror med motsvarande för de 4 närmast föregående åren meddelas i följande tablå:

År	Bruten fältspat			
	1:ma	2:da	Andra kvaliteter	Summa
1912	14 350 ton	14 092 ton	5 863 ton	34 305 ton
1913	15 525 »	12 955 »	9 398 »	37 878 »
1914	9 160 »	7 416 »	4 242 »	20 818 »
1915	6 060 »	3 777 »	2 268 »	12 105 »
1916	3 522 »	5 358 »	3 844 »	12 724 »

Enligt handelsstatistiken exporterades av fältspat:

År 1913	38 072 ton
» 1914	16 845 »
» 1915	10 703 »
» 1916	13 820 »

I motsats mot fältspatsbrytningen utvisar brytningen av *kvarts* en stark tillväxt. Produktionen uppgick nämligen för redogörelseåret till ej mindre än 59 599 ton mot 33 818 ton år 1915 och utvisar alltså en ökning av 25 781 ton (76·2 %). Den kvarts, som erhålles vid järnmalmsbrytning m. m., är dock ej redovisad. Älvsborgs län har bidragit med huvudparten, 38 731 ton, därav ensamt Annenässets kvartsbrott med 28 500 ton. Den starka produktionsökningen sammanhänger med ökad efterfrågan från järnverken samt för framställning av kiselhaltiga metallegeringar och kvartstegel. Värdet av redogörelseårets kvartsproduktion har uppgivits till 293 516 kronor eller 4 kronor 92 öre per ton mot i genomsnitt 5 kronor 31 öre per ton år 1915. Endast 2 758 ton hava exporterats.

d) Andra metaller än järn samt diverse bergverksprodukter.

Tillverkningen år 1916 av andra metaller än järn framgår av följande tabell, som upptager femårsmedeltal för tiden 1861—1915 och årsiffror för åren 1912—1916.

Tillverkning av andra metaller än järn.

År	Guld	Silver	Bly	Koppar	Fin- och handelszink
1861—1865	14 895	1 128·9	444 770	1 731 169	—
1866—1870	8 232	1 185·3	395 833	2 003 335	—
1871—1875	5 133	779·9	53 592	1 162 358	—
1876—1880	5 776	1 116·9	71 985	925 048	—
1881—1885	24 796	1 713·0	269 422	770 793	—
1886—1890	77 577	4 254·2	274 358	835 298	—
1891—1895	93 895	3 478·1	635 974	479 584	—
1896—1900	109 702	2 110·2	1 519 643	217 370	—
1901—1905	64 713	1 036·8	734 653	601 986	105 610
1906—1910	16 924	607·7	472 802	2 215 962	386 227
1911—1915	37 716	1 023·2	1 351 130	4 129 314	3 670 907
1912	30 559	961·7	1 072 889	3 957 157	3 228 231
1913	25 374	1 037·1	1 235 295	4 215 390	2 114 520
1914	84 280	1 074·2	1 395 566	4 692 244	2 299 761
1915	37 349	753·7	1 917 678	4 560 584	8 588 384
1916	18 223	1 179·7	2 075 777	3 180 615	9 997 090

Guldproduktionen i riket har enligt förestående tabell endast uppgått till 18 223 kg med ett värde enl. tab. 12 av 45 817 kronor, mot 37 349 kg med ett värde av 94 490 kronor år 1915. Av redogörelseårets produktion framställdes 1 946 kg på torra vägen vid Sala silververk och 16 277 kg på våta vägen vid Falu kopparverk mot resp. 1 220 och 36 129 kg år 1915.

Redogörelseårets produktion av *silver* har utgjort 1 179·7 kg och uppvisar en ökning av 426·0 kg i jämförelse med föregående år. 1 082·1 kg erhöles på torra vägen vid Sala silververk och 97·6 kg på våta vägen vid Falu kopparverk mot resp. 623·8 och 129·9 kg år 1915. Värdet av redogörelseårets produktion har uppgivits till 97 879 kronor.

Av *bly* som slutprodukt hava under redogörelseåret vid Sala silververk och Trollhättans Elektrothermiska Aktiebolags elektriska smältverk framställts 1 925 517 kg frisk- och raffinadbly och vid Sala silververk 150 260 kg antimonbly eller tillsammans 2 075 777 kg, och utvisar produktionen i jämförelse med föregående år en ökning av 158 099 kg (8·2 %). Vid förenämnda smältverk vid Trollhättan hava även tillverkats 88 056 kg s. k. *tennbly* (med ca 1 % tenn) mot 617 020 kg år 1915.

Raffinadkoppar har endast tillverkats vid Hälsingborgs kopparverk. Redogörelseårets produktion har uppgått till 3 180 615 kg, därav 3 034 070 kg av cementkoppar och återstoden, 146 545 kg, av råkoppar (bessemerkoppar). Av *garkoppar* hava vid Hälsingborgs och Falu kopparverk framställts tillsammans 2 797 354 kg och av *cementkoppar* vid Hälsingborgs kopparverk och Grane-fors koppar- och mässingsbruk 5 333 959 kg mot resp. 3 826 501 och 6 457 382 kg år 1915.

Av *kopparskärsten* hava vid Hälsingborgs kopparverk, Trollhättans Elektrothermiska Aktiebolags elektriska smältverk, Falu och Köpings kopparverk tillverkats 3 870 547 kg.

Vid Ädelfors nickelverk hava av malm från Kleva gruva och gammal koncentrationsslagg tillverkats 319 000 kg *nickelskärsten*, hållande 4·5 % nickel, och med ett värde av 107 573 kronor, mot 564 720 kg med ett värde av 62 390 kronor året förut. Produktionen har alltså minskats sedan år 1915 med 245 720 kg (43·5 %).

Av *zink* som slutprodukt eller finzink, som tillverkas vid Trollhättans Elektrothermiska Aktiebolags elektriska smältverk, hava under redogörelseåret framställts 9 997 090 kg, och utvisar produktionen i jämförelse med föregående år en ökning av 1 408 706 kg (16·4 %). Vid Djurö zinkmalmsrostningsverk i Stockholms län, Ämmebergs zinkmalmsrostningsverk i Örebro län och vid Rävåla, Ryllshyttans och Kalvbäckens zinkmalmsrostningsverk i Kopparbergs län hava framställts tillsammans 48 220 804 kg *rostad zinkblände* med ett uppgivet värde av 3 434 012 kronor. År 1915 rostades 45 777 522 kg:

I likhet med föregående år har vid Västanfors grafitverk tillverkats *blyerts*, 194 200 kg med ett värde av 67 000 kronor. Produktionen, som föregående år utgjorde 87 300 kg, har alltså under redogörelseåret mer än fördubblats.

Vid Dunkehallar i Jönköpings län uppgick produktionen under redogörelseåret av *pulveriserad brunsten* till 153 925 kg mot 125 700 kg föregående år och utvisade alltså en ökning för redogörelseåret med 28 225 kg (22·5 %).

C) **Arbetskraft.**a) **Motorer.**

I tab. 13 och 14 redovisas de olika slag av motorer, som under år 1916 använts vid bergverken, jämte deras uppgivna styrka i effektiva hästkrafter. Ett sammandrag av däri meddelade uppgifter, upptagande de motorer (oberäknat 13 motorer för handkraft och 13 kreatursvandringsar), som använts för omedelbar drift av maskiner och apparater, lämnas i följande tablå:

Olika slag av motorer för omedelbar maskindrifft och deras fördelning på olika bergverk.

	Vid gruvor, anriknings- och briketteringsverk		Vid järnverk		Vid andra bergverk		Summa hästkrafter
	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	
Vattenhjul	19	402	118	2 905	1	5	3 312
Vattenturbiner	27	985	391	40 798	1	40	41 823
Ångmaskiner	99	6 476	85	20 027	2	220	26 723
Ångturbiner	2	171	—	—	—	—	171
Olje- och gasmotorer	91	2 461	13	957	3	36	3 454
Elektriska motorer	1 858	68 207	3 981	98 745	261	2 596	169 548
Summa	2 096	78 702	4 588	163 432	268	2 897	245 031
I procent	—	32.1	—	66.7	—	1.2	100.0

Enligt vad siffrorna i förestående tablå angiva, representera bland de olika slagen av motorer för omedelbar maskindrifft elektriska motorerna det största kraftbeloppet, 69.2 %, och har deras krafttillväxt sedan föregående år utgjort ej mindre än 31 779 hästkrafter (23.1 %). En procentiskt ej obetydlig krafttillväxt, 28.8 % eller 772 hästkrafter, utvisa olje- och gasmotorer. I sin helhet har den för år 1916 för omedelbar drift redovisade drivkraften i jämförelse med föregående år ökat med 31 682 hästkrafter (14.8 %).

Beträffande speciellt gruvdriften belyser följande översikt den för omedelbar drift av maskiner och apparater vid densamma i bruk tagna kraften:

Motorer	För omedelbar drift av maskiner och apparater vid gruvbrytningen						För omedelbar drift vid anrikningsverk		För omedelbar drift vid briketteringsverk		Summa	
	För uppföring och pumpning		För borrhning		För andra ändamål							
	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter	Antal	Hästkrafter
Vattenhjul	17	387	—	—	2	15	—	—	—	—	19	402
Vattenturbiner	13	347	3	355	4	53	7	230	—	—	27	985
Ångmaskiner	68	2 500	4	1 025	25	2 721	2	230	—	—	99	6 476
Ångturbiner	2	171	—	—	—	—	—	—	—	—	2	171
Olje- och gasmotorer	50	1 199	16	707	21	310	4	245	—	—	91	2 461
Elektriska motorer	461	17 549	113	13 233	568	16 267	596	20 094	120	1 064	1 858	68 207
Summa	611	22 153	136	15 320	620	19 366	609	20 799	120	1 064	2 096	78 702

Den år 1915 för omedelbar drift vid gruvbrytning, inklusive anrikning och brikettering, redovisade drivkraften representerade 68 272 hästkrafter. I jämförelse därmed har således enligt förestående tablå år 1916 att uppvisa en krafttillväxt av 10 430 hästkrafter (15·3 %). Av denna tillväxt kom ensamt på elektriska motorernas del 8 630 hästkrafter (82·7 %). 27·8 % av hela den redovisade drivkraften användes för anrikning och brikettering och återstoden vid gruvbrytningen för uppfordring, pumpning, borrning och andra ej specificerade ändamål.

Förutom denna för omedelbar drift av maskiner och apparater nyttjade drivkraft hava för generatordrift använts 107 040 hästkrafter, fördelade sålunda:

Motorer	Vid gruvor, anrikningsverk och briketteringsverk		Vid järnverk		Vid andra bergverk		Summa häst- krafter
	Antal	Häst- krafter	Antal	Häst- krafter	Antal	Häst- krafter	
Vattenhjul	—	—	1	30	—	—	30
Yattenturbiner	34	4 402	159	76 096	1	42	80 540
Ångmaskiner	13	1 870	14	2 447	5	945	5 262
Ångturbiner	5	8 875	13	8 803	—	—	17 678
Olje- och gasmotorer	7	1 435	6	2 095	—	—	3 530
Summa	59	16 582	193	89 471	6	987	107 040

Hela drivkraftens fördelning på olika län framgår av följande sammandrag:

L ä n	Vattenhjul	Vatten- turbiner	Ångmaskiner	Ångturbiner	Olje- och gas- motorer	Summa	Elektriska motorer
Stockholms län	—	39	1 147	525	381	2 092	2 148
Uppsala län	834	2 130	882	414	90	4 350	2 857
Södermanlands län	30	2 175	521	—	372	3 098	2 669
Östergötlands län	157	3 858	702	—	405	5 122	1 453
Jönköpings län	15	40	85	10	254	404	132
Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	37
Kalmar län	—	—	25	—	18	43	—
Blekinge län	—	1 581	500	—	—	2 081	1 313
Kristianstads län	—	—	390	—	—	390	754
Malmöhus län	5	—	2 330	—	—	2 335	2 920
Göteborgs och Bohus län	—	—	12	—	4	16	—
Älvsborgs län	—	600	625	—	150	1 375	5 752
Skaraborgs län	—	—	—	—	80	89	128
Värmlands län	521	34 228	271	—	294	35 314	10 537
Örebro län	725	14 782	1 511	315	332	17 665	23 895
Västmanlands län	429	13 737	1 512	2 050	199	17 927	27 077
Kopparbergs län	401	40 258	15 687	335	2 297	58 978	46 503
Gävleborgs län	180	8 692	3 990	5 700	1 880	20 442	23 573
Västernorrlands län	—	100	—	—	—	100	—
Västerbottens län	45	143	—	—	—	188	8
Norrbottnens län	—	—	1 795	8 500	228	10 523	17 792
Summa	3 342	122 363	31 985	17 849	6 984	182 523	169 548

Den kraftiga utveckling som användningen av elektrisk kraft vid bergverken haft under de senaste åren framgår av följande sammandrag, avseende åren 1913—1916:

Drivkraften i hästkrafter samt dess fördelning och användning åren 1913—1916.

	För omedelbar drift av maskiner				För drivande av elektriska generatorer			
	1913	1914	1915	1916	1913	1914	1915	1916
Vattenhjul	5 476	4 666	3 932	3 312	—	—	—	30
Vattenturbiner	46 500	46 280	41 815	41 823	39 112	70 729	80 455	80 540
Ångmaskiner	29 106	28 539	26 985	26 723	5 490	6 960	6 210	5 262
Ångturbiner	45	181	166	171	13 054	13 299	18 757	17 678
Olje- och gasmotorer	1 763	2 197	2 682	3 454	1 975	2 253	2 305	3 530
Elektriska motorer ...	99 210	118 798	137 769	169 548	—	—	—	—
Summa	182 100	200 661	213 349	245 031	59 631	93 241	107 727	107 040

b) Förvaltningspersonal.

Den vid bergverken under redogörelseåret använda förvaltningspersonalen, de arbetsgivare, som själva i egen person leda ett företag, däri dock ej inräknade, redovisas i tab. 15, och utgör följande översikt en sammanställning av uppgifterna i samma tabell.

Vid bergverken använd förvaltningspersonal år 1916.

	Föreståndare (förvaltare, verkställande direktör, disponent etc.)			Teknisk förvaltningspersonal, föreståndaren oräknad		Kontorspersonal		Lagerbokhållare, butiksbiträden m. m.		Summa
	Män	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	
Vid järngruvor (inkl. anriknings- o. briketteringsverk)	48	127	2	131	8	12	—	—	—	328
» andra malmgruvor (inkl. anrikningsverk)	23	30	—	26	1	—	—	—	—	80
» stenkolsgruvor	6	37	—	38	1	2	—	—	—	84
» fältspats- och kvartsbrott	5	5	—	—	3	—	—	—	—	13
» järnverk	129	634	1	828	55	47	6	—	—	1 700
» andra bergverk	5	25	—	27	2	2	—	—	—	61
Summa	216	858	3	1 050	70	63	6	—	—	2 266

Den redovisade förvaltningspersonalen utgjorde sålunda 2 266. Härtill komma 9 resande i firmors tjänst. Den föregående år vid bergverken använda förvaltningspersonalen uppgick till 2 029 personer. Av redogörelseårets förvaltningspersonal utgjordes 79 av kvinnor. Förvaltningspersonalen vid järnverken uppgick till 1 700 eller ej mindre än 75,0 % av hela den vid bergverken använda förvaltningspersonalen.

c) **Arbetare.**

Enligt tab. 16 uppgick antalet vid bergverken år 1916 sysselsatta arbetare till 48 166 mot 46 863 år 1915. I likhet med föregående år är bland de från järnverken redovisade arbetarne ej inräknat ett antal chaufförer, kuskar, drängar, lagerarbetare, packkarlar och lastare, 1 758, med deras dagsverken, enligt redovisning 525 012. Av arbetarne voro 4 700 under 18 år. I antalet ingå 416 kvinnor, därav 119 under 18 år. Arbetarne fördelade sig på de särskilda bergverken sålunda:

	Antal	Procent
Vid gruvor, anrikning och brikettering	17 084	35·5
» järnverk	29 745	61·7
» andra bergverk	1 337	2·8
Summa arbetare	48 166	100·0
därav under 18 år	4 700	9·8

En fördelning av de arbetare, som under redogörelseåret varit sysselsatta vid gruvorna, anriknings- och briketteringsverken meddelas i följande sammanställning:

	Antal	Procent
Vid järnmalmsbrytning	11 155	65·3
» järnmalmsanrikning	1 088	6·4
» annan malmbrytning	1 523	8·9
» annan malmanrikning	347	2·0
» brikettering	411	2·4
» stenkolsbrytning	2 348	13·8
» fältspats- och kvartsbrytning	212	1·2
Summa	17 084	100·0

Arbetspersonalen vid gruvorna, personalen vid anriknings- och briketteringsverken häri ej inberäknad, fördelade sig sålunda:

	Under jord		I dagen		Summa arbetare	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Vid järnmalmsbrytning	3 860	34·6	7 295	65·4	11 155	100·0
» annan malmbrytning	587	38·5	936	61·5	1 523	100·0
» stenkolsbrytning	1 649	70·2	699	29·8	2 348	100·0
» brytning av fältspat och kvarts	25	11·8	187	88·2	212	100·0
Summa	6 121	40·2	9 117	59·8	15 238	100·0

Av de vid järnmalmsbrytning i dagen sysselsatta arbetarne utförde 1 437 (19·7 %) och av de vid annan malmbrytning sysselsatta 130 (13·9 %) sitt arbete vid dagbrott.

Enligt länsammandraget i tab. 17 hava beträffande gruvor, anriknings- och briketteringsverk Kopparbergs, Örebro och Norrbottens län redovisat de flesta arbetarne, resp. 4 933, 3 027 och 2 888 eller 28·9, 17·7 och 16·9 % av de vid sådana verk sysselsatta arbetarne, och beträffande övriga bergverk Gävleborgs, Örebro och Kopparbergs län, som redovisat resp. 5 506, 5 207 och 4 924 arbetare, eller 17·7, 16·8 och 15·8 % av de vid samma bergverk sysselsatta arbetarne. I fråga om samtliga bergverk redovisade Kopparbergs, Örebro och Gävleborgs de högsta siffrorna, resp. 9 857, 8 234 och 5 687 arbetare eller resp. 20·5, 17·1 och 11·8 % av samtliga vid bergverken sysselsatta arbetare.

Antalet för samtliga bergverk redovisade dagsverken utgjorde 14 045 258 eller i medeltal per arbetare 292 dagsverken. I samma dagsverken äro ej inräknade 525 012 dagsverken för tillsammans 1 758 chaufförer, kuskar, drängar, lagerarbetare, packkarlar och lastare.

D) **Fyndigheters förvärvande och försvar.**a) **Koncessioner.**

Under redogörelseåret har icke meddelats någon koncession att i enlighet med lagen den 28 maj 1886 eftersöka och bearbeta stenkolsfyndigheter.

b) **Mutsedlar.**

Inmutningsverksamheten har under året varit särdeles livlig. Enligt tab. 18 ökades antalet utfärdade mutsedlar från 2 204 till 2 605 eller med 18·2 %. Största stegringen utvisar antalet mutsedlar å järnmalm, silver- och blymalm samt svavelkis. Densamma belyses närmare av följande sammanställning, som redogör för förändringarna å hithörande område sedan år 1912.

Antal utfärdade mutsedlar åren 1912—1916.

	1912	1913	1914	1915	1916
Järnmalm	863	1 361	1 038	1 325	1 444
Guldmalm	—	19	—	3	5
Silver- och blymalm.....	71	70	136	102	211
Kopparmalm	492	408	307	430	392
Manganmalm	27	16	18	65	77
Krommalm	—	—	3	—	8
Koboltmalm	—	11	—	24	7
Nickelmalm	7	6	20	77	26
Zinkmalm	67	100	128	90	126
Titanmalm	2	—	—	—	—
Molybdenmalm	—	—	10	10	12
Vismutmalm	3	—	—	3	—
Arsenikmalm	—	—	1	1	1
Svavelkis	4	21	5	38	222
Magnetkis	3	6	18	6	16
Volframalm	1	—	—	—	—
Grafit	44	5	8	27	55
Apatit	—	—	—	1	—
Platinamalm	—	—	—	1	—
Tennmalm	—	—	—	—	2
Antimon	—	—	—	1	1
Summa	1 584	2 023	1 692	2 204	2 605

Beträffande inmutningsverksamheten hava under året utfärdats en del bestämmelser. Genom lag av den 9 juni 1916 har sålunda stadgats, att inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län under tiden intill den 1 oktober 1917 endast för kronans räkning inmutning må ske å kronojord, som ej under ständig besittningsrätt innehaves eller är till boställe anslagen. Denna lag trädde i kraft den 1 oktober 1916.

Genom kungl. kungörelse den 19 maj 1916 har vidare förlängd giltighet intill den 1 juli 1917 givits åt kungörelsen den 20 oktober 1899 om begagnande av kronans jordägarandel i gruva med däri genom kungörelsen den 8 juni 1900 gjorda ändringar.

Rörande icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord medgav 1916 års riksdag Kungl. Maj:t rätt att för tiden intill den 1 juli 1917 åt svenska män på vissa villkor under en tid för varje gång av högst 10 år bevilja tillstånd att med andras utslutande med arbete belägga och sig tillgodogöra dylika fyndigheter, med rätt för koncessionsinnehavare, därest att vid upplåtelsetidens utgång dylik upplåtelse fortfarande bleve av riksdagen medgiven, äga företräde till överenskommelse om fortsatt arbete med fyndigheters tillgodogörande på de villkor Kungl. Maj:t på grund av då sig företeende omständigheter kunde finna gott bestämma.

Därjämte medgav riksdagen Kungl. Maj:t tillstånd att åt sådan koncessionsinnehavare för den tid koncessionen beviljats upplåta erforderlig mark för vägar samt för anläggning av verkstäder och arbetarbostäder, med skyldighet för koncessionsinnehavaren att för sålunda åt honom upplåtna förmåner gälda visst årligt genom särskild uppskattning före upplåtelsens medgivande bestämt arrende (se Kungl. Maj:ts nådiga skrivelse till kommerskollegium och domänstyrelsen den 19 maj 1916, Sv. Förf.-saml.).

Genom lag den 30 maj 1916 hava slutligen vissa inskränkningar gjorts i rätten att inmuta mineralfyndighet eller förvärva eller bearbeta inmutad mineralfyndighet eller idka gruvdrift, och har s. d. § 68 i gruvstadgan den 16 maj 1884 erhållit en däremot svarande formulering.

c) **Tilldelade utmål.**

Enligt § 21 i gruvstadgan skall för inmutad fyndighet, då fyndigheten är blottad och prov å malmen erhållits, ett visst utmål anvisas, innefattande det utrymme på marken, varinom gruvägaren sedermera har rätt att med andras utslutande bedriva arbetet. Jämlikt denna bestämmelse hava år 1916, såsom framgår av tab. 19, anvisats 228 utmål mot 102 föregående år. Som vanligt avsågo de allra flesta utmålen eller 79·4 procent järnmalm. Av de olika länen kom Norrbottens i första rummet med 102 tilldelade utmål.

Siffrorna för under senaste fem åren tilldelade utmål hava varit:

År 1912	86 utmål
» 1913	122 »
» 1914	122 »
» 1915	102 »
» 1916	228 »

d) **Arbetsskyldighetens fullgörande.**

För bevarande av rätten till ett utmål måste inom detsamma utföras en viss kvantitet arbete varje år eller under vissa omständigheter flera års arbetskvantitet på ett år, s. k. försvarsarbete, bergsöverstyrelsen dock obetaget att meddela gruvägare, som innehar flera intill varandra gränsande utmål, tillstånd att, så länge de av honom fortfarande innehavas, få under ett eller flera år genom arbete inom något eller några av utmålen fullgöra arbetsskyldigheten för dem alla. Har arbetsskyldigheten fullgjorts för tre år och utmål blivit gruvan tilldelat, kan gruvägaren i stället för försvarsarbete betala en årlig avgift av 50 kronor.

Såsom tab. 20 närmare angiver, har rätten till erhållna utmål och koncessionerade områden år 1916 bevarats i 4 023 utmål och i 16 enligt lagen den

28 maj 1886 koncessionerade områden. Arbetsskyldigheten hade för dessa utmål och koncessionerade områden fullgjorts sålunda:

	Utmål och koncessionerade områden	
	Antal	Procent
Under vilostånd	1 274	31·5
Med arbetsskyldigheten fullgjord genom arbete under föregående år ...	147	3·6
d:o genom arbete under året <i>med</i> malm-(stenkols-)fångst	442	11·0
d:o d:o <i>utan</i> malm-(stenkols-)fångst	464	11·5
d:o d:o inom angränsande utmål (område)	996	24·7
d:o genom erläggande av avgift	716	17·7
Summa	4 039	100 0

Med hänsyn till fördelningen på olika slag av gruvor tillhörde 2 826 (70·0 %) av förestående utmål och koncessionerade områden järngruvor, 851 (21·1 %) andra gruvor och 362 (8·9 %) stenkolsgruvor. Följande siffror belysa hithörande förhållanden under de fem senaste åren:

Utmål och koncessionerade områden:	1912	1913	1914	1915	1916
under vilostånd	1 361	1 390	1 182	1 306	1 274
med arbetsskyldigheten fullgjord genom arbete under föregående år	166	131	136	164	147
d:o under året genom arbete <i>med</i> malm-(stenkols-)fångst..	381	390	404	431	442
d:o d:o <i>utan</i> malm-(stenkols-)fångst	234	295	368	332	464
d:o d:o inom angränsande utmål (område)	867	864	928	968	996
d:o genom erläggande av avgift	526	551	709	643	716
Summa	3 535	3 621	3 727	3 844	4 039

e) Beviljade vilostånd.

I tab. 21 meddelas uppgifter angående antalet utmål, för vilka vilostånd eller förlängning därav beviljats att träda i kraft vid redogörelseårets utgång eller från och med den 1 januari 1917. Enligt tabellen uppgick antalet till 468. För 428 utmål (91·5 procent) beviljades jämlikt § 44 i gällande gruvstadga vilostånd av bergmästarne, medan för de övriga 40 (8·5 procent) förlängt vilostånd beviljades av bergsöverstyrelsen. De flesta av bergmästarne beviljade vilostånden eller 395 (92·3 %) avsågo utmål å järnmalm.

Antalet utmål och koncessionerade områden, som vid utgången av de fem senaste åren beviljats vilostånd eller förlängning därav, framgår av följande sammanställning:

År	Beviljade vilostånd	Beviljad förlängning av vilostånd	Summa utmål
1912.....	228	120	348
1913.....	204	272	476
1914.....	221	81	302
1915.....	232	50	282
1916.....	428	40	468

E) **Bergverkens fördelning efter arbetsgivare.**

I tab. 22, varav följande tablå utgör ett sammandrag, lämnas en sammanställning av bergverken, länsvis fördelade efter de olika slag av arbetsgivare — ensam person, aktiebolag och annat bolag — som år 1916 bedrivit gruv- eller annan bergverksrörelse. Varje verk har därvid endast upptagits en gång, medan vad beträffar övriga tabeller ett och samma verk på grund av sina särskilda tillverkningar ofta ingår bland uppgifterna till tvänne eller flera särskilda tabeller. Under rubriken »ensam person» hava förts sterbhus och under rubriken »annat bolag» dels intressentskap, dels sådana föreningar av antingen aktiebolag sinsemellan eller aktiebolag jämte enkla bolag eller ensamma personer, som icke för det ifrågavarande verkets drift bildat särskilt aktiebolag.

	Bergverk, vid vilka rörelsen bedrivits av						Summa	
	ensam person		aktiebolag		annat bolag			
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Gruvor samt fältspats- och kvartsbrott	50	11·2	280	62·6	117	26·2	447	100·0
Järnverk	19	13·8	113	81·9	6	4·3	138	100·0
Andra bergverk	2	15·4	10	76·9	1	7·7	13	100·0
Samtliga bergverk år 1916	71	11·9	403	67·4	124	20·7	598	100·0
» » » 1915	48	8·8	364	66·8	133	24·4	545	100·0

Enligt förestående tabell har under redogörelseåret antalet bergverk, vid vilka rörelsen bedrivs av ensam person, resp. aktiebolag ökat med 47·9, resp. 10·7 %, varemot antalet bergverk, som drivas av annat bolag än aktiebolag minskats med 6·8 %.

F) **Den för bevillning uppskattade inkomsten av bergverksrörelsen.**

Bergverkens år 1916 för bevillning uppskattade inkomst av bergverksrörelsen år 1915 uppgick enligt tab. 23 till 50 358 615 kronor, ett belopp, som hittills ej blivit uppnått, mot 29 498 043 kronor år 1914. Ökningen utgjorde ej mindre än 20 860 572 kronor (70·7 %).

En fördelning på de olika bergverken av det taxerade beloppet med angivande av beloppets ökning eller minskning sedan föregående år, meddelas i följande sammanställning.

	Kronor år 1915	Kronor år 1916	Ökning (+) eller minskning (—) år 1916	
			Kronor	Procent
Järngruvor	19 170 152	18 789 881	—	380 271 2·0
Stenkolsgruvor	420 519	1 472 310	+	1 051 791 250·1
Andra gruvor samt fältspats- och kvartsbrott	1 048 598	2 234 833	+	1 186 235 113·1
Järnverk	7 659 490	23 863 300	+	16 203 810 211·6
Andra bergverk	1 199 284	3 998 291	+	2 799 007 233·4
Summa	29 498 043	50 358 615	+	20 860 572 70·7

Förestående siffror utvisa beträffande järngruvornas för bevillning taxerade inkomst en minskning av 380 271 kronor (2·0 %). Denna minskning drabbade huvudsakligen exportfälten i Norrbottens län, för vilka den taxerade inkomsten nedgick från 16 208 200 kronor till 13 260 980 kronor eller med 2 947 220 kronor (18·2 %). Kriget förorsakade nämligen en stark minskning av malmskeppningen över Narvik och i samband därmed nedgång i malmproduktionen. Utvisa sålunda ensamt järngruvornas bevillningstaxerade inkomst minskning, förete däremot de övriga bergverkens bevillningstaxerade belopp en synnerligen stark stegring, från 113 upp till 250 procent. Järnverkens för bevillning taxerade inkomst, inberäknat inkomsten av manufakturering, har sålunda ökats från 7 659 490 kronor till 23 863 300 kronor eller med ej mindre än 16 203 810 kronor (211·6 %).

Résumé.

L'année 1916 a été une bonne année au point de vue économique pour l'industrie minière de Suède. Les différents produits ont éprouvé des élévations de prix fréquentes et considérables. La demande n'a pourtant pas pu être couverte par la production insuffisante, causée partiellement malgré les salaires élevés par le manque d'ouvriers, et l'importation de matières premières nécessaires, de combustibles etc. a été considérablement entravée par la guerre.

La production de *minerai de fer des mines*, qui présente une augmentation de 102 990 tonnes (1·5 %), se répartit de la manière suivante:

	Tonnes.	Valeur en francs
Minerai de première qualité	5 569 507	74 743 112
Minerai d'autres qualités	292 144	
Schlich	1 124 647	21 592 512
	Total 6 986 298	96 335 624

Des *briquettes* ont été fabriquées dans 19 établissements contre 18 l'année précédente. La production de briquettes ne s'élevait qu'à 336 685 tonnes contre 348 591 tonnes l'année 1915. De plus 51 673 tonnes de briquettes ont été produites dans un établissement de *purple ore* (oxyde de fer) contre 63 311 tonnes l'année 1915.

La production de *fonte* s'élevait à 732 734 tonnes et présente par rapport à l'année précédente une diminution de 27 967 tonnes (3·7 %).

La production de *ferro-alliages* a pris un grand essor à cause de la guerre. Le plus grand établissement dans ce genre est la fonderie de Vargön, qui possède un four de fusion qui est considéré comme le plus grand du monde.

La production d'*éponge de fer* à Hôganäs, en Scanie, a été, en 1916, de 10 397, contre 9 350 tonnes l'année 1915.

La production *du fer et de lingots soumis à l'affinage au bas foyer* fait voir les chiffres suivants:

	Tonnes	Augmentation (+) ou diminution (-) par rapport à 1915 %
Massiaux et fer ébauché.....	119 156	— 0·4
Lingots	614 111	+ 2·3
dont Bessemer	76 031	— 16·5
» Martin	528 689	+ 4·9
» acier fondu au creuset	2 743	— 19·2
» de fusion électrique	6 648	+ 204·0

Le nombre de fourneaux pour la production d'acier électrique a été de 17 contre 10 en 1915.

Les chiffres concernant les produits principaux de fer et d'acier en barres et d'autres ouvrages font voir pour l'année 1916 en comparaison avec 1915, les différences qui résultent du tableau suivant:

	Tonnes	Différence par rapport à 1915
Fer et acier en barres (battu, gros et medium et déchets de fer)	219 028	— 5 616
Billettes et blooms	252 200	— 18 206
Ébauches de tubes, creuses	22 080	— 3 188
» » » , pleines	26 067	— 1 519
Autre fer ébauché pour manufacture	50 359	— 1 997
Fer d'angle, à T etc. et autre fer façonné (gros et medium)	23 175	— 5 980
Bandages de roue (tires).....	6 235	+ 682
Autre fer gros (rails, essieux etc.).....	5 388	+ 607
Autre fer medium	8 135	— 1 167
Fer feuillard, carillon et autre fer fin	83 084	— 656
Fil laminé en boucles	69 492	+ 4 652
Strips	13 455	+ 2 262
Tôles fortes et medium	29 304	— 4 562
Tôles minces	29 359	— 521

L'exportation du fer a eu à lutter contre de grandes difficultés à cause de la guerre. De l'autre côté la consommation de fer indigène a été plus grande que d'habitude à cause de la grande activité dans les ateliers mécaniques.

L'extraction d'autres minerais que ceux de fer a été commencée pendant l'année du rapport dans quelques nouveaux gisements et quelques anciens ont été exploités de nouveau.

Le tableau suivant fait voir les quantités et les valeurs de la production des minerais autres que de fer:

	Tonnes	Valeur en francs
Minerai d'or	230	902
» d'argent et de plomb	3 707	1 888 654
» de molybdène	3	6 186
» » cuivre	13 895	1 781 149
» » manganèse	8 894	961 061
» » zinc	60 700	4 284 911
» » nickel	3 561	314 703
» » pyrite	97 848	3 638 189

Les ressources de la Suède en houille sont limitées à quelques gisements en Scanie et ne suffisent qu'à couvrir une partie minime de la quantité dont le pays a besoin.

La production, en 1916, se présentait de la manière suivante:

	Tonnes	Valeur en francs
Houille.....	414 825	8 467 268
Argile réfractaire	107 307	258 120
Argile de klinker	39 634	145 832

Par rapport à l'année précédente la production de houille accuse une augmentation de 0,6 %.

Les quantités de métaux autres que le fer, produites en Suède pendant l'année 1916, ont été:

Or	18 223 kg
Argent	1 179,7 »
Plomb	2 075 777 »
Cuivre	3 180 615 »
Zinc	9 997 090 »

La production de zinc par la méthode électrique à Trollhättan donne de grandes espérances. La production s'est élevée en 1916 à 9 997 090 kg de 8 588 384 kg en 1915

En dehors des minéraux et des métaux déjà nommés, l'exploitation minière, en 1916, comprend les produits suivants:

Feldspath	12 724 tonnes
Quartz	59 599 »
Graphite	194 »
Pyrolusite en poudre	154 »

La production de feldspath, qui généralement et en grande partie est exportée, a considérablement diminuée pendant la guerre et ne représentait en 1916 qu'un tiers de celle de 1913.

La production de quartz a augmenté depuis l'année précédente de non moins de 25 781 tonnes (76,2 %). Cette augmentation tient à la demande accrue des usines à fer et des fabriques pour la production d'alliages métalliques siliceux et de briques de quartz.

Le nombre d'ouvriers se répartit de la manière suivante:

Mines, établissements d'enrichissement et de briquettes	17 084
Usines à fer	29 745
Autres usines	1 337
Total	48 166

Le nombre des moteurs directement employés pour les machines et les appareils, en 1916, se répartit ainsi qu'il suit¹⁾:

	Dans les mines, les établissements d'enrichissement et de briquettes		Dans les usines à fer		Dans les autres usines		Total de chevaux
	Nombre	Chevaux	Nombre	Chevaux	Nombre	Chevaux	
Roues hydrauliques	19	402	118	2 905	1	5	3 312
Turbines hydrauliques	27	985	391	40 798	1	40	41 823
Machines à vapeur	99	6 476	85	20 027	2	220	26 723
Turbines à vapeur	2	171	—	—	—	—	171
Moteurs à huile et à gaz	91	2 461	13	957	3	36	3 454
Moteurs électriques	1 858	68 207	3 981	98 745	261	2 596	169 548
Total	2 096	78 702	4 588	163 432	268	2 897	245 031

¹⁾ Ne sont pas compris 26 manèges à colliers et autres moteurs sans puissance déclarée.

Les lois qui règlent actuellement l'exploitation des mines en Suède sont:

1) le code des mines du 16 mai 1884 (avec les modifications apportées par les lois du 20 octobre 1899, du 5 juillet 1901, du 12 août 1910 et du 30 mai 1916) aux termes duquel chaque citoyen suédois est autorisé à réclamer les gisements qui contiennent *a)* les minerais des métaux suivants: or, argent, platine, mercure, plomb, cuivre, fer (à l'exception des minerais de lac et de marais), manganèse, chrome, cobalt, nickel, zinc, étain, titane, molybdène, wolfram, bismuth, antimoine et arsénic, ainsi que *b)* pyrite de fer, pyrite magnétique, graphite, apatite et magnésite, les deux derniers minerais cependant seulement s'ils se trouvent sur des terres du domaine public; toutefois, en vertu de la loi du 9 juin 1916 aucune réclamation de gisements situés dans des terres du domaine public ne peut avoir lieu dans les gouvernements de Norrbotten, de Västerbotten et de Jämtland, sinon pour le compte de l'État.

2) la loi sur la recherche et l'exploitation des houilles, du 28 mai 1886, selon laquelle l'exploitation des mines de houille est soumise à une concession du Gouvernement.

Le nombre *des permis d'exploitation des mines*, accordés pendant l'année 1916, a augmenté de 2 204, en 1915, à 2 605, en 1916, ou de 18·2 %. De ce nombre la plus grande partie, ou 1 444 (55·4 %), regarde le minerai de fer.

En répartissant les mines et les usines selon les différentes catégories des entrepreneurs (y compris les preneurs à bail) on obtient les résultats suivants:

	Appartenant à:			Nombre total
	Propriétaires seuls	Sociétés anonymes	Autres sociétés	
Nombre des mines et des carrières de feldspath	50	280	117	447
» » usines à fer.....	19	113	16	138
» » autres usines	2	10	1	13
Totaux	71	403	134	598

Les *revenus nets* de l'industrie minière, d'après le recensement officiel en 1916 (se rapportant à l'exploitation de 1915), s'élevait à 69 998 475 francs.

1 couronne = 1·39 franc.

TABELLER.

Tab. 1. Uppfordringen ur

I tabellen använda

Malmens karaktär: t = torrsten; e = engående malm; k = kalkig eller blandmalm; b = blod-
es = engående svartmalm; ks = kalkig svartmalm; o. s. v.

Brytningsmetod: D = dagbrott; I = igensättningsbrytning; M = magasinsbrytning; P = pall-

	1	2	3	4	5	6
	G r u v o r (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karak- tär	Under året använd brytnings- metod	Antal under året använda uppford- rings- schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats
Stockholms län.						
<i>Valö socken:</i>						
1	Vigelsbofältet (Vigelsbogruvan).....	1	s	M	2	52
2	Gamla Rörbergsgruvan	1	s	M	1	52
<i>Häverö socken:</i>						
3	Herrängsfältet { Eknäsgruvan	1	s	D	3	52
	{ Lappgruvan	1	s	DP	2	52
4	{ äldre varp.....	—	—	—	—	—
4	Utsundsgruvan (ej utmålslagd).....	1	s	D	1	23
5	Samma för Stockholms län	5	—	—	9	—
Uppsala län.						
<i>Lena socken:</i>						
6	Salstagruvan och Kapellgruvan, äldre varp	2	st	—	—	—
7	Rudtorpsfältet (Farmorsgruvan)	1	es	P	1	52
8	Norra Skärtomtgruvan	1	es	P	1	19
9	Brunna Norrgruva { Britanniagruvan.....	1	s	M	} 1	49
	{ Nygruvan	1	s	M		
10	Brunna gruva { Vestergruvan	1	s	M		
10	{ Bergslaget	1	s	M		
11	Strömhagsgruvan (ej utmålslagd)	1	bst	P	1	52
<i>Tierps socken:</i>						
12	Djupa gruva.....	1	s	D	1	1
<i>Alunda socken:</i>						
13	Karl Olsgruvan.....	1	ks	P	1	44
14	Maskingruvan	1	ks	—	—	4
15	Gamla Rambälls gruvor.....	1	{ ks	P	1	8
			{ ks	P	1	44

1) Härur hava genom krossning och grovseparering erhållits 45 406 ton anrikningsgods. — 2) Ej

Järngruvorna år 1916.

beteckningar:

stensmalm; s = svartmalm; bt = blodstensmalm, som är torrsten; st = svartmalm, som är torrsten;

brytning i öppna rum; R = rasbrytning; T = takbrytning utan igensättning; U = undersökningsarbete.

7		8		9		10		11		12		13		14		15	
Brutet berg och malm tillsammans				Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm				Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av				Erhållen för anrikning lämplig produkt			
Under jord		I dagbrott		Prima		Andra kvaliteter				järn		fosfor				svavel	
T o n								Kronor		%				Ton			
19 935		—		2 580		—		38 700		60		0·005		0·02		12 220	
15 765		—		2 880		—		43 200		60		0·003		0·01		7 236	
10 052		109 674		—		—		—		—		—		—		1) { 52 860 15 937 4 094 88	
8 561		9 732		—		—		—		—		—		—			
—		—		—		—		—		—		—		—			
—		88		—		—		—		—		—		—			
54 313		119 494		5 460		—		81 900		—		—		—		92 435	
—		—		559		—		5 033		50		0·006		0·3		—	
2 894		—		450		180		7 566		64·8		0·004		0·008		304	
181		—		62		20		820		47·4		0·009		0·070		29	
2 369		—		225		—		—		52		0·016		0·06		1 311	
2 226		—		828		—		—		53		0·010		0·04		1 108	
1 692		—		542		—		34 685		50		0·01		0·06		890	
2 871		—		883		—		—		54		0·023		0·08		1 174	
9 245		—		925		—		11 100		50·2		0·008		0·87		3 050	
—		2) 100		—		—		—		—		—		—		—	
8 197		—		3 934		480		63 800		50		0·011		0·035		—	
385		—		14		14		350		50		0·011		0·035		—	
1 068		—		52		214		9 900		50		0·011		0·035		—	
4 558		—		1 037		1 701		18 875		45		0·011		0·084		—	

skrätt. — 3) Därav ur äldre varp 243 ton.

	1	2	3	4	5	6	
	Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	
<i>Dannemora och Fålns socknar:</i>							
1	Österlandet	1	s	U	1	5	
	Sjöhagsgruvan	1	s	R			
	Fischer-Rochetsgruvan	1	s	P			
	Kungsgruvan	1	s	U			
	Dannemora gruvors odalut mål	Mellanfältet	1	s	M	1	7
		Diamantgruvan	1	s	M		
		Källarskärpningen	1	s	P	1	52
		Dannemora Södra fält	1	s	M		
Konstängsgruvan	1	s	T	1	52		
2	Summa för Uppsala län	23	—	—	14	—	
Södermanlands län.							
<i>Svärta socken:</i>							
3	Sjösa Storgruva, äldre varp	1	s	—	—	—	
<i>Floda socken:</i>							
4	Stavsgruvan n:o 4 (ej utmålslagd), äldre varp	1	s	—	—	4	
<i>Sköldinge socken:</i>							
5	Kantorps gruvfält (Östra, Västra och Nya Kantorpsgruvorna)	3	hs	P	2	52	
6	Skalundagruvan	1	s	P	1	6	
7	Ramsta gruvfält (Oskars- och Östra Oskarsgruvan)	2	s	I	1	52	
8	Uranusgruvan	1	bst	U	1	23	
<i>Gåsinge socken:</i>							
9	Skottvångs gruva	1	st	P	1	39	
10	Summa för Södermanlands län	10	—	—	6	—	
Östergötlands län.							
<i>Skällviks socken:</i>							
11	Nartorps järngruva	1	es	MP	1	52	
12	Summa för Östergötlands län	1	—	—	1	—	
Jönköpings län.							
<i>Fröröds socken:</i>							
13	Inglamåla-, Johannes-, Pers-, August-, Natteryd- och Sekelgruvorna	6	s	D	—	3	
14	Summa för Jönköpings län	6	—	—	—	—	

¹⁾ Därav genom magnetisk sovring 7 784 ton. — ²⁾ Därav ur äldre varp 1 248 ton. — ³⁾ Ej skradd. — och genom magnetisk sovring 3 520 ton. — ⁷⁾ Därav ur äldre varp 7 459 ton.

7		8		9		10		11		12		13		14		15	
Brutet berg och malm tillsammans				Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm				Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av				Erhållen för anrikning lämplig produkt			
Under jord		I dagbrott		Prima		Andra kvaliteter				järn		fosfor		svavel			
T o n								Kronor		%				Ton			
174	—	—	—	17	—	—	—	136	50·1	0·004	0·05	—	—	—	—	24	1
5 838	—	—	—	3 124	524	—	—	25 516	50·7	0·0035	0·099	—	—	—	—	158	
2 631	—	—	—	2) 2 731	122	—	—	21 970	50·8	0·0030	0·150	—	—	—	—	—	
178	—	—	—	10	2	—	—	82	51·2	0·002	0·063	—	—	—	—	—	
16 791	—	—	—	11 397	311	—	—	120 290	51·2	0·0020	0·063	—	—	—	—	792	
26 871	—	—	—	1) { 1 584 } { 13 065 }	203	—	—	158 973	{ 55·8 53·5	{ 0·0020 0·0025	{ 0·020 0·066	—	—	—	—	4 248	
8 057	—	—	—	5 929	221	—	—	62 696	52·7	0·0020	0·034	—	—	—	—	549	
1 385	—	—	—	474	19	—	—	3 820	53·0	0·0035	0·120	—	—	—	—	—	
12 641	—	—	—	6 737	1 315	—	—	55 933	56·3	0·0030	0·120	—	—	—	—	387	
5 869	—	—	—	2 876	—	—	—	23 008	44·8	0·0030	0·045	—	—	—	—	—	
116 121	100	57 455	5 326	624 553	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14 024	
—	—	—	—	—	3) 2 759	—	—	11 036	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	3) 2 415	—	—	16 905	—	—	—	—	—	—	—	—	4
69 964	—	—	—	4) { 34 767 } { 126 }	—	—	—	392 870	57·0	0·029	0·005	—	—	—	—	28 573	5
343	—	—	—	5 500	—	—	—	1 420	59·5	0·040	0·010	—	—	—	—	—	6
7 102	—	—	—	400	—	—	—	62 150	57·0	0·004	0·014	—	—	—	613	7	
420	—	—	—	—	—	—	—	6 000	52·5	0·029	0·19	—	—	—	—	—	8
6 872	—	—	—	4 212	386	—	—	27 726	50·12	0·027	0·033	—	—	—	—	—	9
84 701	—	45 005	5 560	518 107	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29 186	10
48 968	—	—	—	6) 4 416	—	—	—	70 656	52	0·02	0·02	—	—	—	7) 37 299	—	11
48 968	—	4 416	—	70 656	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37 299	—	12
—	3	—	—	—	3	—	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—	13
—	3	—	3	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14

4) Därav genom magnetisk sovring 377 ton. — 5) Häll bl. a. 5·3 % mangan. — 6) Därav ur äldre varp 700 ton

1		2	3	4	5	6
Gruvor (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppfordrings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats
Kristianstads län.						
<i>Näsums socken:</i>						
1	Idagruvan	1	b	P	1	10
2	Summa för Kristianstads län	1	—	—	1	—
Värmlands län.						
<i>Färnebo socken:</i>						
3	{Persbergs- och Yngshyttfältet { Skärstötégruvan	1	es	M	1	52
	{ Storgruvan	1	es	P		
	{ Alabamagruvan	1	es	R		
4	Långbansfältet { Stor- och Kollegiugruvorna	2	bs	PT	2	52
	{ Nya Gustavsgruvan	1	bs	PT	1	45
5	Getö Stora Järnmalmgruva	1	es	P	1	20
<i>Nordmarks socken:</i>						
6	Tabergs gruvor	2	es	I	1	52
7	Nordmarks gruvor	2	es	M	1	52
8	Finnmosse gruvor	1	es	MP	1	52
9	Summa för Värmlands län	12	—	—	9	—
Örebro län.						
<i>Vintrosa och Tysslinge socknar:</i>						
10	Holmtorpsfältet (Klaragruvan)	1	bs	M	1	52
<i>Nora socken:</i>						
11	Timansbergsfältet (Kärrgruvan och Varpgruvan)	2	s	I	1	52
	{ Övre Kärrgruvan	1	bt	M		
12	{ Stribergs- och Åsbobergsfälten { Långgruvan	1	s	I	1	52
	{ Åsbobergsgruvan	1	s	M		
	{ Västra Åsagruvan	1	bt	M		
	{ Kärrgruvan (Knutgruvan)	1	s	I	2	52
13	Nybergsfältet { Västra Åsagruvan	1	b	I	2	52
	{ Kärrgruvan (Knutgruvan)	1	s	P	1	52
	{ Grindgruvan	1	s	P	1	8

¹⁾ Därav genom magnetisk sovring 24 495 ton. — ²⁾ Därav ur äldre varp 383 ton och genom magnetisk 16 382 ton. — ³⁾ Därav ur äldre varp 1 200 ton.

7		8		9		10		11		12		13		14		15		
Brutet berg och malm tillsammans				Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm				Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av					Erhållen för anrikning lämplig produkt			
Under jord	I dagbrott			Prima	Andra kvaliteter					järn	fosfor	svavel						
T o n								Kronor	%					Ton				
85	—			45	—			450	48	0·036	0·009					—	1	
85	—			45	—			450	—	—	—					—	2	
24 279	—			13 172	—			260 000	57	0·007	0·010					21 900	3	
14 340	—	1)		5 458	—				50	0·003	0·015							
22 151	—			7 999	—				54	0·014	0·010							
26 493	—			1 617	1 033				60	0·013	0·016							317
8 471	—			409	1 130				60	0·008	0·006							284
292	—			2) 528	—			7 920	50	0·003	0·032					3) 300	5	
24 703	—			11 410	781			146 896	57·2	0·008	0·040					3 472	6	
	—			4) 4 127	—				56·1	0·008	0·040					—		
19 455	—			6 554	550			108 390	55·3	0·007	0·043					1 278	7	
	—			4) 5 729	—				54·6	0·007	0·043					—		
20 422	—			9 684	1 989			160 812	58·1	0·005	0·050					3 009	8	
	—			4) 7 204	—				56·1	0·007	0·050					—		
160 606	—			73 891	5 483			740 051	—	—	—					30 560	9	
56 287	—			18 879	5) 16 879			432 000	59·69	0·049	0·022					5 149	10	
13 605	—			4 000	2 347			85 592	60·9	0·005	0·018					6) 6 640	11	
27 194	—			18 160	—			231 540	53·8	0·015	0·009					5 526		
1 201	—			461	—			6 915	62·8	0·014	0·015					444	12	
119	—			119	—			1 785	62·8	0·014	0·015					—		
828	—			210	—			2 677	53·8	0·015	0·009					—		
13 804	—			3 500	776			52 773	54·6	0·010	0·036					5 343		
7 344	—			3 010	—			45 150	58·8	0·025	0·007					3 545		
9 124	—			220	—			2 805	54·2	0·020	0·010					—		
355	—			4 225	367			99 144	66·4	0·007	0·03					2 177	13	
5 026	—			98	47				67·6	0·006	0·025					146		
	—			2 454	101				62·0	0·004	0·87					1 494		

sovring 391ton. — 3) Ur äldre varp. — 4) Genom magnetisk sovring. — 5) Därav genom magnetisk sovring

1		2	3	4	5	6
G r u v o r (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karak- tär	Under året använd bryt- nings- metod	Antal under året använda uppför- rings- schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats
1	Rödbergsfältet	1	s	P	1	52
2	Pershyttefältet { Vretgruvan	1	bt	P	1	52
	{ Storgruvan	1	bt	P	1	52
3	Pershytte-Berggruva och Gropatorpsgruvan	2	b	M	1	52
4	Bergsängsfältet (Arbmansgruvan)	1	s	M	1	52
5	Norra Kopparbäcksgruvan	1	s	P	1	52
<i>Nora och Järnbods socknar:</i>						
6	Klacka och Lerbergs gruvfält (Klacka och Stora Lerbergs gruvor)	2	s	R	2	52
<i>Vikers kapellförsamling:</i>						
7	Dalkarlsbergs gruvfält { Odalutmålet, Vasagravan och Nya Vretgruvan	3	s	R	1	23
	{ Äldre varp	—	—	—	—	—
<i>Järnbods socken:</i>						
8	Haggruvefältet { Södra Haggruvan	1	ks	R	1	52
	{ Gamla Finshyttegruvan	1	ks	R	1	52
9	Slotterbergsgruvan (äldre varp)	1	s	—	—	—
<i>Hjulsjö socken:</i>						
10	Ösjöbergsfältet (Kärr-, Ösjöbergs- och Västra Kolningsbergsgruvorna)	3	st	M	2	52
11	Rishöjdsbergsfältet (Gamla och Nya Rishöjdsbergsgruvan)	2	st	P	1	52
12	Södra Ännenäsgruvan (äldre varp)	1	s	—	—	—
13	Björksjöfältet (Stora Moss- och Erosgruvorna)	2	es	P	1	52
14	Älvgruvan	1	ks	P	1	28
<i>Grythyttans socken:</i>						
15	Finnbergsfältet (Finnbergsgruvan och Varpgruvan)	2	es	M	1	52
<i>Hällefors socken:</i>						
16	Stora Sirsjöbergsfältet (Stora Sirsjöbergsgruvan och Sikforsgruvan)	2	es	M	1	52
<i>Ljusnarsbergs socken:</i>						
17	Lombergsfältet (Spelgruvan)	1	b	M	1	52
18	Svartviksfältet { Göjegruvan	1	ks	MP	1	52
	{ Mossgruvan	1	ks	MP	1	52
19	Ställbergsfältet (Drottninggruvan, Kejsarschaktet och Kejsarinnegruvan)	3	ks	M	1	52

1) Därav genom magnetisk sovring 279 ton. — 2) Därav ur äldre varp 24 782 ton. — 3) Ur äldre magnetisk sovring. — 4) Därav genom magasinbrytning 18 548 ton och genom pallbrytning 2 219 ton. —

7		8		9		10		11		12		13		14		15	
Brutet berg och malm tillsammans		I dagbrott		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm		Andra kvaliteter		Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av			Erhållen för anrikning lämplig produkt				
Under jord				Prima						järn	fosfor	svavel					
T o n								Kronor		%			Ton				
28 100	—	1) { 629 1 126 6 240 } —		—		—		123 226	{ 65 57 60 58 53	0·005 0·005 0·005 0·005 0·018	0·02 0·02 0·2 0·2 0·006	{ 840				1	
18 355	—	—		9 720		—		123 930	53	0·018	0·006	6 333				2	
25 102	—	—		465		—		5 929	52	0·012	0·010	2) 44 896				3	
29 256	—	—		11 051		—		132 612	54	0·012	0·003	7 514				4	
20 423	—	—		3 600		—		61 200	46·7	0·007	0·024	1 961				5	
975	—	—		175		3) 175		7 350	53	0·002	0·005	—				5	
37 527	—	—		7 050		—		112 800	59·3	0·012	0·001	4) 35 290				6	
57 133	—	5) { 18 312 1 200 }		435		—		290 932	58·62	0·052	0·026	32 315				7	
—	—	—		—		—		14 400	49·4	0·067	0·014	15 332					
11 322	—	—		2 660		1 232		53 080	46·6	0·010	0·060	3 291				8	
4 015	—	—		1 700		311		31 858	51·4	0·007	0·014	1 246				9	
—	—	—		—		—		—	—	—	—	9 003				9	
54 631	—	—		4 274		—		85 480	57·0	0·008	0·018	20 466				10	
19 339	—	—		2 209		—		44 180	55·0	0·010	0·040	12 065				11	
—	—	—		—		—		—	—	—	—	6) 2 554				12	
6 790	—	—		1 878		793		50 000	52	0·007	0·025	—				13	
900	—	—		150		100		3 000	55	0·003	0·005	75				14	
25 894	—	—		2 808		—		56 160	51·4	0·017	0·015	11 226				15	
50 009	—	—		5 657		—		113 140	57·0	0·006	0·030	35 374				16	
36 353	—	—		20 775		—		311 619	58·05	0·140	0·016	10 073				17	
10 180	—	—		4 340		8) { 1 157		58 930	49·0	0·005	0·020	—				18	
10 587	—	—		3 669		846		48 400									
74 726	—	9) 74 058		—		—		1 036 000	51	{ 0·006 0·007	{ 0·02 0·04	—				19	

varp. — 4) Därav ur äldre varp 13 895 ton. — 5) Därav genom magnetisk sovring 6 348 ton. — 6) Genom 7) Därav ur äldre varp 101 ton. — 8) Därav ur äldre varp 7 000 ton och genom magnetisk sovring 22 199 ton.

1		2	3	4	5	6
Gruvor (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppfordrings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats
1	Bastkärnsfältet { Arabischaktet	1	st	M	1	52
	{ Stjernforsschaktet	1	st	M	1	52
	{ Äldre varp	—	st	—	—	—
2	Sköttgruvefältet (Skött- och Karlgruvorna)	3	ks	I	2	52
3	Fäbäcksgruvan	1	ks	P	1	4
4	Karlsgruvan	1	st	P	1	52
5	Salbofältet (Sjö-, Äng- och Badstugruvorna)	3	st	P	1	52
6	Toppstånggruvan, äldre varp	1	s	—	—	—
7	Norra Ställbergsfältet (Kungsgruvan), äldre varp	1	s	—	—	—
<i>Lindesbergs socken:</i>						
8	Ingelshyttfältet { Östra Kärrgruvan	1	{ b	{ P	1	52
	{ Stora Mossgruvan	1	{ s	{ P	1	52
9	Karlands-Berggruva	1	b	P	1	52
10	Stripa odalfält (Strip- och Ottesgruvorna)	1	bt	M	1	52
11	Gränshyttfältet (Gullblankagruvan, Glittragruvan m. fl.)	4	bst	T	2	52
12	Krampfältet (Stora Krampagruvan)	1	st	D	1	1
13	Eriksgruvan, äldre varp	1	s	—	—	—
<i>Ramsbergs socken:</i>						
14	Stråssafältet { Östergruvan	1	bst	D	1	{ 33
	{ Nygruvan	1	bst	M		
	{ Liljenbergsgruvan	1	bst	D	1	46
	{ Nygruvan	1	bst	D	1	45
	{ Äldre varp	—	bst	—	—	—
15	Gustavsbergsgruvan	1	es	P	1	52
16	Håkansbodafältet (Tyskalfallsgruvan), äldre varp	1	ks	M	1	43
17	Summa för Örebro län	71	—	—	49	—
Västmanlands län.						
<i>Skinnskattebergs socken:</i>						
18	Stripagruvan	1	s	D	1	52
19	Riddarhytte odalutmål { Bäckegruvan	1	s	U	1	52
	{ Lerklockegruvan	1	s	M	1	52
	{ Östergruvan, äldre varp	1	s	—	—	—
20	Källfallsfältet { Nordstjärne-, Källfalls-, Valdemars- och Grundbergsgruvorna	4	s	DMP	1	52
	{ Äldre varp	—	s	—	—	—
21	Övre Persgruvan	1	s	MPR	1	52
22	Sjögruvan	1	s	P	2	52
23	Klockgruvefältet (Stålklockan)	1	s	M	1	25
24	Älgtorpsfältet (Västra Älgtorpsgruvan)	1	s	U	1	8
25	Sunnanforsfältet (Tallbacksgruvan)	1	bst	U	1	12

¹⁾ Därav ur äldre varp 1 480 ton. — ²⁾ Därav genom magnetisk sovring 5 759 ton. — ³⁾ Genom mag-

7		8		9		10		11		12		13		14		15	
Brutet berg och malm tillsammans				Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm				Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av					Erhållen för anrikning lämplig produkt		
Under jord	I dagbrott			Prima	Andra kvaliteter					järn	fosfor	svavel					
T o n						Kronor				%			Ton				
22 133	—	7 334	3 985	79 233	52·0	0·009	0·060	—	1								
29 764	—	12 556	3 941	115 479	—	—	—	—	2								
—	—	—	22 459	157 214	—	—	—	—	3								
47 998	—	1) 19 967	2 196	381 366	52	0·016	0·050	18 580	4								
443	—	443	—	6 645	43	0·010	0·200	—	5								
14 685	—	2 759	—	68 975	54	0·006	0·007	1 505	6								
1 234	—	37	—	740	55·0	0·007	0·080	637	7								
—	—	25	50	1 200	62	0·003	0·007	—	8								
—	—	—	150	900	—	—	—	—	9								
7 942	—	1 726	—	52	0·020	0·010	—	—	10								
—	—	1 804	—	53	0·020	0·010	—	—	11								
6 073	—	708	—	52	0·020	0·010	—	—	12								
—	—	1 021	—	53	0·020	0·010	—	—	13								
3 724	—	1 119	—	52	0·015	0·010	—	—	14								
159 480	—	85 954	—	733 703	51·5	0·007	0·015	55 030	15								
59 068	—	1 762	—	35 240	53·0	0·010	0·070	47 538	16								
—	516	—	—	—	—	—	—	466	17								
—	—	—	754	2 262	—	—	—	—	18								
—	38 262	—	—	—	—	—	—	38 262	19								
61 313	—	—	—	—	—	—	—	57 754	20								
—	49 478	—	—	—	—	—	—	49 141	21								
—	64 816	—	—	—	—	—	—	34 495	22								
—	—	—	—	—	—	—	—	14 394	23								
6 153	—	3 265	—	32 650	55	0·005	0·350	961	24								
—	—	—	—	—	—	—	—	2) 8 889	25								
1 076 514	153 072	380 918	59 101	5 416 750	—	—	—	607 970									
—	9 851	2 316	—	18 528	50	0·007	0·030	4 588	18								
3 960	—	—	—	—	—	—	—	650	19								
17 517	—	1 305	—	13 050	54	0·005	0·020	10 342	20								
—	—	—	—	—	—	—	—	44 027	21								
51 391	63 652	36 852	—	442 229	58	0·005	0·030	64 808	22								
—	—	—	—	—	—	—	—	13 510	23								
41 025	—	2) { 506 } 5 418	3) 2 915	132 500	61	0·004	0·035	17 593	24								
900	—	379	—	3 790	60	0·005	0·060	—	25								
6 235	—	—	—	—	52	0·004	0·080	—	26								
785	—	—	—	—	—	—	—	3 461	27								
400	—	—	—	—	—	—	—	724	28								
—	—	—	—	—	—	—	—	175	29								

netisk sovring.

1		2	3	4	5	6
Gruvor (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppfordrings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats
<i>Norbergs socken:</i>						
1	Risbergsfältet { Mossgruvan	1	bst	P	1	52
	{ Bondgruvan och Rännilsgruvan	2	bs	MP	1	52
2	Morbergsfältet (Örling-, Norra Örling- och Morgruvorna)	3	bst	M	3	52
3	Getbacksfältet (Stora Åsgruvan)	1	es	IP	1	52
4	Röbergsfältet (Stora och Lilla Östanmossgruvorna)	2	es	D	1	52
5	Kallmorbergsfältet (Kallmoragruvan, Fältgruvan och Norrgruvan)	3	es	DM	2	52
6	Norrbergsfältet (Herr-, Bergsmans- och Tremänning-gruvorna)	3	bst	M	1	52
7	Klackbergsfältet { Gröndalsgruvan	1	ks	IR	1	52
	{ Johannisbergsgruvan	1	ks	I	1	52
	{ Storgruvan	1	ks	I	1	52
8	Nya Kolningsbergsfältet (Stads- och Strandgruvorna)	2	ks	I	1	52
9	Gamla Kolningsbergsfältet (Uddevallgruvan)	1	ks	E	2	52
10	Malmkärra- och Nya Malmkärragruvorna	2	es	I	1	52
11	Andersbenningsfältet, Långgruvan	1	s	MP	2	52
12	Karlvagnsfältet (Tall-, Gran-, En-, Mossbo-, Lilja- och Almagruvorna)	6	bs	MP	3	52
13	Prostgruvefältet { Prostgruvan	1	bs	MP	1	52
	{ Storgruvan	1	bs	P	1	52
<i>Västanfors socken:</i>						
14	Augustgruvan, Mariagruvan och Mossgruvan	3	bt	M	2	46
15	Västra och Östra Stortäktsgruvan	2	bst	M	1	52
16	Ramgruvan	1	es	P	1	52
17	Solgruvan, äldre varp	1	s	—	—	—
<i>Sala socken:</i>						
18	Grindgruvan och Springargruvan	2	bs	D	1	14
19	Summa för Västmanlands län	54	—	—	39	—
Kopparbergs län.						
<i>Kopparbergs socken:</i>						
20	Harmsarvsgruvan, äldre varp	1	es	—	—	5
<i>Svärdsjö socken:</i>						
21	Vintjärnsfältet	1	es	P	1	52
22	Sjögruvefältet (Knutsgruvan)	1	ks	P	1	52
<i>Vika socken:</i>						
23	Fornäs-fältet (Krånäsgruvorna), äldre varp	2	bs	—	—	—

¹⁾ Därav ur äldre varp 921 ton. — ²⁾ Därav ur äldre varp 863 ton. — ³⁾ Genom magnetisk sovring. — av kvantiteterna erhållen primamalm och erhållen för anrikning lämplig produkt överstiger kvantiteten brutet

7		8		9		10		11		12 13 14			15	
Brutet berg och malm tillsammans		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm				Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av			Erhållen för anrikning lämplig produkt			
Under jord	I dagbrott	Prima	Andra kvaliteter			järn	fosfor	svavel						
T o n				Kronor		%			Ton					
3 594	—	1 828	—	10 968	48·5	0·025	0·008	1 497	}	1				
12 122	—	9 611	—	91 305	50	0·020	0·020	2 350		2				
32 805	—	18 087	—	108 522	47·5	0·019	0·005	14 896		3				
18 768	—	5 686	—	63 343	51·7	0·009	0·04	11 151		4				
—	14 219	38	—	418	51·0	0·009	0·018	14 181		5				
17 171	6 522	135	—	3 240	60·7	0·007	0·013	21 691		6				
—	—	1 168	—	17 520	50·0	0·008	0·02			7				
34 446	—	19 359	—	116 347	49·4	0·031	0·026	12 834		8				
10 635	—	6 829	331	130 338	50·0	0·003	0·10	1 098		9				
16 600	—	7 639	451	125 826	51	0·004	0·09	—		10				
27 994	—	17 094	1 073	328 978	48·0	0·003	0·09	4 821		11				
11 376	—	5 910	³⁾ 2 338	170 428	44·0	0·002	0·12	1 624	12					
14 054	—	5 987	³⁾ 3 217	188 966	49·1	0·002	0·08	2 235	13					
11 187	—	4 978	—	74 600	55	0·005	0·03	—	14					
44 411	—	—	—	—	—	—	—	⁴⁾ 39 385	15					
133 384	—	2 723	—	23 145	50	0·04	0·45	112 719	16					
14 856	—	10 578	—	89 913	48	0·02	0·25		2 695	17				
2 332	—	—	—	—	—	—	—		2 332	18				
28 570	—	12 426	—	62 050	48	0·020	0·015	10 667	19					
20 367	—	13 535	—	157 000	47	0·005	0·01	3 300	20					
4 817	—	2 170	1 594	40 000	43	0·005	0·005	—	21					
—	—	200	—	2 000	45	0·003	0·016	—	22					
—	500	40	40	400	58·06	0·007	0·001	—	23					
581 702	94 744	192 797	11 959	2 415 404	—	—	—	419 354						
—	—	³⁾ 660	³⁾ 157	11 150	54	0·010	0·08	—	24					
⁶⁾ 29 433	—	⁶⁾ 10 233	—	102 334	49	0·024	spår	⁶⁾ 20 234	25					
7 468	—	1 755	1 332	54 876	54	0·003	0·011	—	26					
—	—	—	2 058	8 230	—	—	—	—	27					

⁴⁾ Därav ur äldre varp 7 058 ton. — ⁵⁾ Därav ur äldre varp 763 ton. — ⁶⁾ Den kvantitet, varmed summan berg och malm, utgöres av ofyndigt berg, som lagts på upplag.

	1	2	3	4	5	6
	Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppfordrings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats
<i>Stora Tuna socken:</i>						
1	Idkerbergsfältet (Voxna, Bråfalls-, Laxsjö- och Väggruvorna)	4	es	R	1	52
		1	ks	P	1	33
2	Tuna Hästbergsfältet { Råms Vattugruva	1	ks	P	1	19
	{ Backgruvan					
	{ Hins- och Stimmgruvorna, äldre varp	2	ks	—	—	52
<i>Silobergs socken:</i>						
3	Mannegruvan	1	s	P	1	18
4	Bråfalls Hemgruva	1	es	P	1	52
5	Hästhagbergs Flygruva	1	es	M	1	52
<i>Sütters socken:</i>						
6	Bispbergsfältet (Stora gruvan)	1	es	R	2	52
7	Sättersfältet (Kongs- och Karl Axelgruvorna), övermalm	2	bt	—	—	—
<i>Stora Skedvi socken:</i>						
8	Fogdegruvan	1	bst	P	1	38
9	Stengruvan	1	bst	P	1	14
10	Stora Bobergsgruvan	1	ks	D	1	2
<i>Husby socken:</i>						
11	Rällingsbergsgruvan	1	es	P	1	52
12	Ägruvan	1	es	P	1	52
<i>Garpenbergs socken:</i>						
13	Kompanigruvan	1	es	U	2	52
14	Inträngsfältet (Viks-, Stjälk-, Penning- och Ofredsgruvorna)	4	s	M	3	52
15	Smältarmossgruvorna	2	es	M	1	52
16	Sandgruvan i Hummelbo, äldre varp	1	es	—	—	—
<i>Folkärna socken:</i>						
17	Lövsvedsgruvan	1	es	P	1	52
<i>Grängärdes socken:</i>						
18	Grängesbergs malmfält: Norra och Södra Grängesbergsfälten (Strandgruvan, Storstensgruvan, Vävspolen, Norra Dobbkärrs- eller Björkgruvan, Stelliogruvan, Rännaregruvan, Grind- eller Gloppegruvan, Södra Dobbkärrs- eller Mossgruvan, Botgärdes- eller Bergsbrottet, Norhytte-, Sunnansjö- och Gonäsbrodden, Prästklacken, Enkullgruvan, Gamla och Nya Västan-sjöbrodden, Rävålabrottet, Timmergruvan, Per Danielsgruvan, Klenshytte- och Sjustjärnebrodden, Storbotten-gruvan, Stora Mossåkergruvan, Malingsbobrottet, Västgöte-Mossgruvan och Stora Ryssgruvan eller Bred-sjöbrottet)	26	{ b s }	DMR	3	52

¹⁾ Genom magnetisk sovring. — ²⁾ Därav genom magnetisk sovring 2 933 ton. — ³⁾ Därav genom ⁶⁾ Därav genom magnetisk sovring 294 753 ton. — ⁷⁾ Därav genom magnetisk sovring 59 130 ton.

7		8		9		10		11		12		13		14		15	
Brutet berg och malm tillsammans				Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm				Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av					Erhållen för anrikning lämplig produkt		
Under jord	I dagbrott			Prima	Andra kvaliteter					järn	fosfor	svavel					
T o n								Kronor		%			Ton				
201 185	—	1) 116 024		—	—	1 000 000		65	0·60	0·040	—		—		1		
3 649	—	—		—	—	—		—	—	—	1 242		—		2		
1 622	—	97		—	—	1 000		40	0·020	0·700	170		—		2		
—	—	—		—	4 714	33 700		—	—	—	—		—		—		
1 250	—	240		—	—	6 000		58	0·012	0·017	—		—		3		
10 564	—	783		—	—	7 830		56	0·003	0·005	7 376		—		4		
14 230	—	6 411		—	—	64 110		56	0·003	0·003	4 007		—		5		
22 353	—	3 764		4) 9 463	—	153 218		68·7	0·004	0·001	—		—		6		
—	—	214		80	—	2 500		55	0·014	0·05	—		—		7		
3 059	—	530		—	—	5 300		56·0	0·014	0·005	—		—		8		
2 653	—	469		—	—	4 690		57·36	0·015	0·003	—		—		9		
—	30	10		10	—	150		55	0·10	0·08	—		—		10		
1 460	—	854		—	—	8 540		55	0·005	0·008	—		—		11		
11 050	—	7 337		—	—	73 370		55	0·005	0·008	2 580		—		12		
5) 775	—	—		—	—	—		—	—	—	—		—		13		
68 311	—	1 177		—	—	17 654		56·67	0·015	0·15	56 844		—		14		
12 000	—	2 175		1 800	—	54 100		58	0·005	0·03	5 000		—		15		
—	—	—		600	—	2 400		—	—	—	—		—		16		
11 386	—	5 828		1 537	—	135 000		51·4	0·006	0·01	2 849		—		17		
1 212 357	152 180	6) { 178 000 } { 735 739 }		7) 60 577	—	6 820 214		60·28	1·03	{ 0·003 } { 0·02 }	—		—		18		

magnetisk sovring 334 ton. — 4) Därav genom magnetisk sovring 4 518 ton. — 5) Malmen ej skrädd. —

1		2	3	4	5	6	
Gruvor (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats	
1	Västra Ormbergsfältet {	Granlundsgruvorna	5	b	IM	1	52
		Ceciliagruvorna.....	3	b	M	1	52
		Morgruvan.....	1	b	M	1	52
2	Risbergsfältet {	Höga Visangruvan	1	bs	M	1	52
		Norra Visangruvan	1	b	M		
		Hammar- och Karlgruvan	2	bs	M	1	52
3	Mårtensgruvan	1	s	P	1	52	
4	Saxbergsgruvan, äldre varp	1	s	—	—	—	
<i>Grangärdes och Ludvika socknar:</i>							
5	Björnbergsfältet {	Långgruvan	1	s	R	1	52
		Hättgruvan	1	s	R		
<i>Ludvika socken:</i>							
6	Finnäsfältet {	Våghalsgruvan.....	1	bs	M	1	52
		Dalgruvan.....	1	bs	P	1	52
		Slogsvedsgruvan	1	bs	P	1	52
7	Blötbergsfältet {	Kalvgruvan	1	s	R	2	52
		Flygruvan	1	b	M		
8	Fredmundbergsfältet {	Norra Tremangruvan	1	bs	P	1	52
		Kärrgruvan och Buskgruvan	2	bs	M	1	52
		Ickorrgruvan	1	b	P	1	52
9	Håksbergsfältet {	Förenings-, Vägvisar-, Kus- och Log- Rögruvorna	4	bs	M	1	52
		Grangruvan	1	bs	DM		
		Persbo- och Springargruvan	2	bs	U		
10	Norra och Södra Ickorbotten- och Stora Högbottengruvorna	3	bst	DM	1	50	
11	Iviksfältet (Grand-, Stegresare-, Stall-, Käll- och Djup Per Andersgruvorna)	5	bst	DMP	1	52	
12	Lekombergsgruvan (Spelgruvan)	1	s	MP	1	52	
13	Rotbottengruvan, äldre varp	1	st	—	—	52	
14	Norra Malsjöbergsgruvan, äldre varp	1	st	—	—	29	
15	Stora Björkgruvan	1	s	P	2	52	
16	Gräsbergsfältet (Valsarvsgruvan)	1	bs	U	1	35	
17	Dröverksgruvan	1	es	—	—	—	
<i>Norrbärkes socken:</i>							
18	Humbobergsgruvan, äldre varp.....	1	s	—	—	30	
19	Norra Nybergsfältet (Dagbrottet)	1	ks	D	4	52	
20	Södra Nybergsfältet {	Tolvmangruvan	1	s	D	1	52
		Gubbo Lassesgruvan.....	1	s	P	1	52
21	Kärrgruvefältet (Sagagruvan och Karolinagruvan)	2	s	R	2	52	
22	Flogbergsfältet (Eldbergsgruvan och Sturegruvan)	2	s	DP	1	52	
23	Bråthagsfältet (Bråt- och Långgruvorna)	2	s	P	1	50	
24	Siksjöbergsfältet (Siksjöbergsgruvan)	1	s	P	1	52	
25	Närsjögruvan	1	s	P	1	52	
26	Stollbergsfältet (Stollbergsgruvan), äldre varp	1	ks	P	1	23	
27	Svarterbergsfältet {	Cederereutzgruvan	1	ks	P	1	51
		Kogruvan	1	st	P	1	44
28	Summa för Kopparbergs län	121	—	—	62	—	

¹⁾ Därav genom magnetisk sovring 11 207 ton. — ²⁾ Därav genom magnetisk sovring 7 999 ton. — ur äldre varp 6 953 ton. — ⁷⁾ Genom magnetisk sovring. — ⁸⁾ Därav ur äldre varp 560 ton. — ⁹⁾ Överdärav ur äldre varp 21 328 ton. — ¹⁰⁾ Manganjärnmalm, erhållen genom magnetisk sovring, höll 8 % mangan.

7		8		9		10		11		12		13		14		15					
Brutet berg och malm tillsammans		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm		Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av		Erhållen för anrikning lämplig produkt													
Under jord	I dagbrott	Prima	Andra kvaliteter			järn	fosfor	svavel													
T o n				Kronor		%		Ton													
31 287	—	13 696	1) 11 642	}	414 337	60·73	0·084	0·009	}	1	—	—	—	—	—	—	—				
20 037	—	2 985	167			60·73	0·084	0·009			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
11 182	—	5 554	608			89 390	60·85	0·100			0·003	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25 939	—	10 732	5 211			202 351	60·05	0·182			0·001	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 574	—	494	287	}	9 786	60·58	0·145	0·007	}	2	—	—	—	—	—	—	—				
56 002	—	29 252	9 449			511 098	57·15	0·230			0·001	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1 700	—	150	—	}	2 250	50	0·008	0·002	}	3	—	—	—	—	—	—	—	335			
—	—	350	365			8 900	50	0·009			0·006	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29 807	—	11 861	2) 10 399	}	292 548	46·11	0·019	0·040	}	5	—	—	—	—	—	—	—	1 093			
2 048	—	—	—			—	—	—			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56 176	—	2 837	—	}	35 000	52	0·025	0·010	}	6	45 509	—	—	—	—	—	—	—			
4 416	—	685	—								8 000	—	—	—	—	—	—	10 621	—	—	—
5 454	—	}	53 409	}	373 862	56·35	0·572	—	}	7	41 467	—	—	—	—	—	—	—			
117 743	—										19 704	—	197 041	61·68	0·770	—	—	—	—	12 226	—
32 129	—	3 547	1 137	}	40 831	57	0·1	0·01	}	8	—	—	—	—	—	—	—	—			
7 987	—	3 172	—								40 000	50	0·090	0·010	—	—	—	48 789	—	—	—
58 585	—	7 007	1 071	}	78 641	61·84	0·617	0·02	}	8	3 144	—	—	—	—	—	—	—			
12 834	—	—	—								—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
64 836	—	—	—	}	—	—	—	—	}	9	62 274	—	—	—	—	—	—	—			
12 133	16 528	—	—								—	—	—	—	—	—	—	26 148	—	—	—
4) 6 488	—	—	—	}	—	—	—	—	}	10	3 988	—	—	—	—	—	—	—			
109 675	12 470	5) 200	—								4 000	52	0·09	0·03	—	—	—	120 200	—	—	—
108 788	7 589	—	—	}	—	—	—	—	}	11	120 597	—	—	—	—	—	—	—			
75 513	—	7) 29 122	—								159 003	49·31	0·75	0·02	—	—	—	46 391	—	—	—
—	—	}	12 263	}	109 000	50·5 à	0·042 à	0·02 à	}	12	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—										3) 53 409	—	197 041	51·3	0·008	0·016	—	—	—	—	—
7 060	—	3 098	—	}	44 068	60	1 à 1·5	—	}	15	1 173	—	—	—	—	—	—	—			
1 859	—	8) 873	—								10 476	51	0·030	0·020	—	—	—	390	—	—	—
—	—	9) 114	10) 3 176	}	26 800	50	0·008	0·07	}	17	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	—	—								—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	7) 3 980	—	}	51 000	54·6	0·015	0·020	}	18	—	—	—	—	—	—	—	—			
—	185 946	158	82								4 320	54	0·008	0·022	—	—	—	130 391	—	—	—
—	24 706	—	4 337	}	43 370	—	—	—	}	20	20 192	—	—	—	—	—	—	—			
14 276	—	2 159	13								32 580	52	0·027	0·010	—	—	—	11 731	—	—	—
27 638	—	3 633	—	}	47 216	55	0·007	0·60	}	21	20 169	—	—	—	—	—	—	—			
10 209	6 290	—	—								—	—	—	—	—	—	—	13 012	—	—	—
6 973	—	1 145	515	}	28 050	58	0·008	0·04	}	23	3 236	—	—	—	—	—	—	—			
21 464	—	11) 16 188	—								320 000	57	0·002	0·007	—	—	—	4 271	—	—	—
9 394	—	2 615	—	}	33 995	63·9	0·010	0·003	}	25	2 652	—	—	—	—	—	—	—			
8 885	—	—	—								—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32 280	—	—	—	}	—	—	—	—	}	26	21 391	—	—	—	—	—	—	—			
16 233	—	12) 6 341	—								31 705	30	—	0·6	—	—	—	38 115	—	—	—
2 623 359	405 739	1 319 624	130 787	11 815 984	—	—	—	—	—	—	918 825	—	—	—	—	—	—	—			

3) Därav genom magnetisk sovring 18 382 ton. — 4) Berg från ortdrivningar. — 5) Blodsten. — 6) Därav malm. — 10) Ur äldre varp. — 11) Därav genom magnetisk sovring 7 797 ton. — 12) Blyhaltig järnvaskmalm.

1	2	3	4	5	9	
Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Malmens karaktär	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, var- under gruvan arbetats	
Gävleborgs län.						
<i>Torsåkers socken:</i>						
1 Skolgruvan och Bergsmansgruvan, äldre varp	2	s	—	—	13	
2 Nyängsfältet (Nyängsgruvan)	1	es	M	2	52	
3 Storstrecksfältet (Afze-, Edske- och Margaretagruvorna)	3	ks	R	2	52	
4 Penninggruvan, äldre varp	1	s	—	—	20	
5 Summa för Gävleborgs län	7	—	—	4	—	
Norrbottnens län.						
<i>Gällivara socken:</i>						
6 Gällivara malmfält	{ Kaptenslagret	1	es	IM	4	52
	{ Vitåfors	1	es	D	1	52
	{ Dennewitz	1	es	D	1	52
	{ Kung Oskar	1	es	D	1	52
	{ Tingvalls Kulle	1	es	M	1	52
	{ Johannes	1	ebs	D	—	52
	{ Välkommen	1	ebs	M	1	52
	{ Hermelin	1	es	IR	1	52
7 Koskullskulle gruva	1	es	D	2	52	
<i>Jukkasjärvi socken:</i>						
8 Kirunavara malmfält (fyndigheterna nr:is 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 22, 23, 24, 27 och 41 Maria)	19	bs	D	—	52	
9 Tuolluvara malmfält	{ Ararat	1	s	D	—	5
	{ Siam	1	s	DU	1	52
	{ Emil	1	s	DRU		
	{ Choulalongkorn	1	s	DU	1	52
	{ Bråk	1	s	U		
	{ Gutte	1	s	U	1	20
10 Summa för Norrbottens län	34	—	—	14		
11 Summa för hela riket	345	—	—	208	—	

1) Därav ur äldre varp 3 673 ton samt genom magnetisk sovring 789 779 ton. — 2) Därav genom

7		8		9		10		11		12		13		14		15		
Brutet berg och malm tillsammans		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sovråd malm		Värde å denna direkt användbara malm		Den producerade primamalmens genomsnittshalt av		Erhållen för anrikning lämplig produkt										
Under jord	I dagbrott	Prima	Andra kvaliteter			järn	fosfor	svavel										
T o n				Kronor		%		Ton										
—	—	600	—	4 200	54	0·08	0·3	200	1									
22 496	—	6 298	—	113 364	53	0·005	0·04	10 927	2									
24 440	—	1 474	—	29 480	61·6	0·004	0·035	15 077	3									
—	—	—	5 437	27 185	—	—	—	—	4									
46 936	—	8 372	5 437	174 229	—	—	—	26 204	5									
312 800	—	—	—	—	—	—	—	—										
—	107 456	—	—	—	—	—	—	—										
—	226 965	—	—	—	—	—	—	—										
—	388 808	—	—	—	—	—	—	—										
554 149	—	307 466	—	9 464 900	65·8	0·263	0·068	—										
—	—	136 767	—	—	64·4	0·621	0·084	—										
176 833	187 056	724 265	—	—	62·8	0·872	0·074	—										
83 897	—	—	—	—	—	—	—	—										
—	868	—	—	—	—	—	—	—										
50 400	—	—	—	—	—	—	—	—										
12 294	453 046	269 777	68 488	3 314 100	66·4	0·025	0·213	—										
—	—	—	—	—	—	—	—	—										
109 067	2 988 880	14 052	—	18 160 000	69·45	0·012	0·019	—										
—	—	314 583	—	—	67·83	0·184	—	—										
—	—	909 386	—	—	61·70	1·84	0·014	—										
—	—	714 748	—	—	59·54	2·49	0·017	—										
—	—	—	—	—	—	—	—	—										
27 015	138 097	36 933	—	415 860	66·93	0·010	0·005	—										
—	—	741	—	—	66·70	0·035	0·005	—										
—	—	52 806	—	559 034	67·16	0·103	0·003	—										
1 326 455	4 491 176	3 481 524	68 488	31 913 894	—	—	—	353 604	10									
6 119 760	5 264 328	5 569 507	292 144	53 772 023	—	—	—	2 529 461	11									

magnetisk sovring 136 614 ton. — ³⁾ Malmbreccin.

Tab. 2. Järnmalms anrikning

I tabellen använda

Slag av anrikningsverk: m = magnetiskt, v = våtanriknings-

1		2	3	4		5	6
Anriknings- och briketteringsverk		Slag av anrikning	Antal dygn, varunder anrikningsverket varit i gång	I verket ingående rå-			
				Från nedanstående gruvor (gruvfält)	Vikt	Genom-	
					Ton	járn	
						%	
Stockholms län.							
1	Vigelsbo	m	103	Vigelsbo gruva.....	12 220	30	
				” ” , varp	592	25	
2	Herräng.....	m	285	{ Eknäsgruvan, Lappgruvan och äldre varp.....	43 486	35·0	
				{ Gällivara koncentrat	895	67·5	
				{ Kantorps gruvor	102	42	
3	Summa	—	388		57 295	—	
Södermanlands län.							
4	Kantorps	mv	250	Kantorps gruvor	47 271	42·0	
5	Summa	—	250		47 271	—	
Östergötlands län.							
6	Nartorp	m	292	Nartorps järngruva.....	37 299	36	
7	Summa	—	292		37 299	—	
Malmöhus län.							
8	Höganäs	m	137	{ Gällivara malmfält	10 288	47·5	
				{ Kiruna och Tuolluvara malmfält	974	69	
9	Summa	—	137		11 262	—	
Värmlands län.							
10	Persberg	m	285	Skärstöten, Storgruvan, Alabama-			
11	Långban (Nya anriknings-	v	11	gruvan	2) 21 900	35	
12	verket av år 1883)	m	154	Långbansfältet	601	35	
	Taberg	m	154	Tabergs gruvor	2) 13 603	40	
13	Summa	—	450		36 104	—	
Örebro län.							
14	Timansberg	m	202	Kärr- och Varpgruvan	{ 1 291	43·8	
					{ 5 349	32·0	
15	Åsboberg	v	228	Kärr- och Åsbobergsgruvan	18 821	43·0	
16	Pershyttan	mv	300	Nedre Fältet.....	44 849	33·2	

*) Utöver i tabellen redovisade kvantiteter, vilka endast avse anrikningsprodukter och briketter, som biprodukt vid kopparframställning tillverkats 52 457 ton purpleore, hållande 59·5 % järn, 0·002 % fosfor. Briketteringen pågick 257 dygn. Dessutom erhöles 41 946 ton purpleore, värda 179 110 kronor, som icke

1) En del av briketterna hava tillverkats av köpt slig (1915 ton) från Skebo (Brobygruvan). —

och brikettering år 1916. *)

beteckningar:

mv = kombinerat magnetiskt och våtanrikningsverk.

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
gods		Erhållen färdig vara (slig)					Antal dygn, varunder briketteringsverket varit i gång	Tillverkade briketter	
snittshalt av		Vikt	Värde	Genomsnittshalt av				Vikt	Värde
fosfor	svavel			järn	fosfor	svavel			
%		Ton	Kronor	%			Ton	Kronor	
0·009 0·02	0·6 0·8	5 000	75 000	66	0·003	0·09	—	—	—
0·003 0·6 0·030	0·8 0·077 0·010						21 634	432 680	65·12
—	—	26 634	507 680	—	—	—	353	23 500	705 000
0·030	0·010	29 960	329 560	58·2	0·026	0·005	—	—	—
—	—	29 960	329 560	—	—	—	—	—	—
0·02	0·02	15 140	257 380	59	0·02	0·02	—	—	—
—	—	15 140	257 380	—	—	—	—	—	—
0·7 0·025	0·01 —	6 643	134 000	71·3	0·009	0·001	—	—	—
—	—						6 643	134 000	—
0·010 0·013 0·008	0·015 0·017 0·040	8 714 318 7 634	96 000 4 770 76 338	61·5 59·0 66·2	0·006 0·006 0·003	0·008 0·021 0·03	—	—	—
—	—	16 666	177 108	—	—	—	—	—	—
0·007 0·012	0·040 0·131	580 2 320	5 626 22 504	61·6 62·2	0·005 0·005	0·011 0·081	—	—	—
0·013	0·028	7 300	102 200	59·1	0·022	0·028			
0·026	0·010	3 570 10 700 3 800	53 550 181 900 64 600	64·5 63·5 65·0	0·012 0·005 0·018	0·053 0·003 0·010			

erhållits ur inhemskt material, hava vid Hälsingborgs kopparverk av kisbränder från Sulitelma i Norge såsom och 0·16 % svavel, varav sedermera tillverkats 51 673 ton briketter till ett värde av 553 935 kronor. briketterats.

2) Beräknat.

1		2	3	4		5	6
Anriknings- och briketteringsverk		Slag av anrikning	Antal dygn, varunder anrikningsverket varit i gång	I verket ingående rå-			
				Från nedanstående gruvor (gruvfält)		Vikt	Genom- järn
1	Klacka—Lerberg	m	276	Klacka Odalfält	35 290	31·2	
2	Dalkarlsberg	mv	294	Odalfältet, Vasagruvan och Nya Vretgruvan	41 299	29·7	
3	Slotterberget	m	275	Stora Slotterbergsgruvan	9 003	40·0	
4	Bredsjö	m	189	{ Rishöjbergsfältet	1 136	45·0	
				{ Ösjöbergsfältet	23 636	30·0	
5	Södra hyttan	m	217	{ Rishöjbergsfältet	9 803	45·0	
				{ Ännenäsfältet	2 912	38·0	
6	Sikfors	m	322	{ Sirsjöbergsfältet	33 115	32	
				{ Finnbergsfältet	10 275	30	
7	Lomberget	mv	165	{ Högbornsfältet	296	38·0	
8	Sköttgruvan	m	300	Spelgruvan	7 359	44·3	
				Skött- och Karlgruvorna	23 360	46	
				{ Gullblankagruvan			
				{ Mossgruvan			
				{ Stora Krampagruvan			
9	Guldsmedshyttan ³⁾	mv	295	{ Nybergsgruvan	55 427	41·53	
				{ Erik Magnusgruvan			
				{ Tyskafallsgruvan			
				{ Ingelsgruvorna			
				{ Stripagruvan	55 625	41·91	
				{	2 685	51·5	
10	Stråssa	mv	289	Stråssa gruvor	194 220	35·7	
11	Summa	—	3 352		575 751	—	
Västmanlands län.							
12	Hultebo	m	138	Stålklockan och Östra Älgtorpsgruvan (varp)	16 725	37	
13	Bäckegruvan ³⁾	mv	269	{ Östergruvan	44 027	38	
				{ Bäckegruvan	650	40	
14	Källfallet	mv	272	{ Källfallsfältet	78 318	45	
15	Uttersberg	mv	329	{ Persgruvan	16 249	50	
16	Borgfors (Baggå)	mv	78	{ Stålklockan	1 331	40	
				{ Östra Älgtorpsgruvan	1 150	45	
17	Kallmora ³⁾	mv	235	{ Kallmora-, Norr-, Fält-, Get- och Svartbergsgruvorna	29 275	27·5	
				{ Bondgruvan	9 852	29·0	
18	Bålsjön	mv	273	Morbergs-, Norrbergs- och Risbergfältet	61 220	36·5	
19	Östanmossa	m	287	{ Östanmossgruvan	20 779	22·4	
				{ Stora Äsgruvan	30 519		
20	Långgruvan (Andersbenning)	m	296	Långgruvan och äldre varp	46 443	22·7	
21	Karlvagnen	mv	290	{ Karlvagnsfältet	112 719	39·9	
				{ Prostgruvefältet	2 695	40·0	
22	Spännarhyttan	—	—		—	—	
23	Summa	—	2 467		471 952	—	

¹⁾ För briketteringen hava förutom Bredsjöslig använts 880 ton slig från Hjuljärn, 2 115 ton från utom Södra Hyttans slig använts 2 400 ton slig från Hjuljärn, 89 ton från Timansberg, 248 ton från Åsbo-

7		8		9		10		11		12		13		14		15		16	
gods				Erhållen färdig vara (slig)								Antal dygn, varunder briketteringsverket varit i gång		Tillverkade briketter					
snitthalt av				Vikt	Värde	Genomsnitthalt av			j	f	s	Vikt	Värde						
fosfor		svavel				j	f	s						Ton	Kronor	Ton	Kronor		
%				Ton	Kronor	%			Ton	Kronor	Ton	Kronor							
0'021	0'010			12 903	219 351	62'7	0'005	0'003	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
0'051	0'028	}		10 824	184 008	65'3	0'015	0'008	}	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
			2 517	21 646	64'1	0'059	0'192												
0'008	0'200	}		3 615	39 765	65'0	0'005	0'067	}	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
0'050	0'150		6 402	96 020	65'0	0'005	0'0050												
0'025	0'150	}		6 428	96 420	64'5	0'005	0'0060	}	355	1)	12 373	321 698	4	—	—	—	—	—
0'050	0'150		6 428	96 420	64'5	0'005	0'0060												
0'030	0'062	}		10 612	191 016	63'0	0'005	0'050	}	354	10 101	303 030	6	—	—	—	—	—	—
0'028	0'025		2 577	46 886	62'0	0'011	0'027												
0'035	0'700	}		123	2 214	60'0	0'008	0'055	}	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—
0'08	0'005		1 618	23 402	64'61	0'072	0'016												
0'016	0'200	}		12 295	172 130	65	0'008	0'120	}	153	3 134	62 680	8	—	—	—	—	—	—
			28 050	356 235	67'43	0'005	0'323												
0'011	1'36	}		28 050	356 235	67'43	0'005	0'323	}	355	26 550	487 192	9	—	—	—	—	—	—
0'015	0'042		26 979	701 454	67'53	0'006	0'020												
0'007	0'015	}		26 979	701 454	67'53	0'006	0'020	}	14 100	451 200	10	—	—	—	—	—	—	—
0'012	0'098		82 027	641 369	66'32	0'005	0'100												
—	—			235 240	3 221 796	—	—	—		1 818	116 458	2 542 903	11	—	—	—	—	—	—
0'003	0'070	}		9 683	101 000	64	0'003	0'035	}	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—
0'007	1'00		20 996	188 964	67'0	0'003	1'00												
0'009	0'200	}		39 909	438 995	65	0'003	0'020	}	285	15 946	318 920	14	—	—	—	—	—	—
0'007	0'300		11 457	171 855	66	0'003	0'15												
0'005	0'40	}		11 457	171 855	66	0'003	0'15	}	311	9 120	273 600	15	—	—	—	—	—	—
0'005	0'10		777	11 267	60	0'003	0'05												
0'018	0'020	}		650	9 750	60	0'008	0'010	}	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—
			10 265	236 095	59'3	0'004	0'007												
0'007	0'025	}		2 402	48 040	60'5	0'008	0'014	}	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—
0'02	0'06		1 044	20 880	65'8	0'011	0'20												
0'025	0'009	}		15 523	187 828	63'9	0'008	0'004	}	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—
			12 926	159 248	64'0	0'018	0'012												
0'004	0'16	}		14 434	185 765	61'9	0'003	0'026	}	359	14 242	276 722	19	—	—	—	—	—	—
			12 995	270 360	60'4	0'004	0'005												
0'006	0'02	}		12 995	270 360	60'4	0'004	0'005	}	123	4 360	132 211	20	—	—	—	—	—	—
0'015	0'35		54 383	766 794	63'4	0'010	0'25												
0'020	0'25	}		54 383	766 794	63'4	0'010	0'25	}	360	4)	14 032	491 120	22	—	—	—	—	—
			207 444	2 796 841	—	—	—												
—	—			207 444	2 796 841	—	—	—		1 438	58 164	1 503 245	23	—	—	—	—	—	—

Klacka-Lerberg, 1 171 ton från Timansberg och 1 573 ton från Åsboberg. — 2) För briketteringen hava förberg och 403 ton från Klacka-Lerberg. — 3) Se även tab. 9. — 4) Briketterna hava framställt av Kallmoraslig.

1		2	3	4		5	6
Anriknings- och briketteringsverk		Slag av anrikning	Antal dygn, varunder anrikningsverket varit i gång	I verket ingående rå-			
				Från nedanstående gruvor (gruvfält)	Vikt	Genom-	
					Ton	järn	
							%
Kopparbergs län.							
1	Avesta	—	—	—	—	—	—
2	Vintjärn	m	300	Gammalgruvan	30 699	35	—
3	Näs	—	—	—	—	—	—
4	Intränet	m	365	Inträngsfältet	60 859	41·23	—
5	Ryllshytte separeringsverk	m	76	—	³⁾ 2 580	34·5	—
6	Våghalsgruvan	mv	289	Kärrgruvan, Våghalsgruvan, Dalgruvan och Slogsvedsgruvan	104 919	34—40	—
7	Blötberget	m	294	Kalvgruvan	41 525	40·5	—
8	Lekomberg	v	134	Flygruvan och Iekorrgruvan	7 349	56	—
9	Iekorrbottn	m	301	Spelgruvan	46 391	32·2	—
10	Norra Håksberg	mv	300	Norra och Södra Iekorrbottn- och Stora Högbottengruvan ...	118 773	33·7	—
11	Iviken	mv	250	Förenings-, Kus-, Vägvisar-, Gran-, Log-Rö-, Persbo-, Springar- gruvorna och äldre varp	93 240	30—38	—
12	Flogberget	mv	297	Grand-, Stall-, Stegresare-, Käll- och Djup Per Andersgruvorna.	120 597	35·9	—
13	Nyberg	mv	248	Eldbergsgruvan, Sturegruvan, Sagagruvan och äldre varp	36 627	34	—
14	Stollbergs järn- och bly- anrikningsverk	m	305	Dagbrottet, Tolvmangruvan, Gubbo-Lassesgruvan, Bråt- och Långgruvan och äldre varp ...	173 207	28·4	—
15	Summa	mv	237	Stollbergsgruvan, Cedercreutz- gruvan och Kogruvan	⁴⁾ 68 524	27·3	—
15	Summa	—	3 396		905 290	—	—
Gävleborgs län.							
16	Långnäs	m	⁵⁾ 215	Nyängsgruvan och Storstrecks- fältet	38 950	35·6	—
17	Högbo	—	—	—	—	—	—
18	Hofors	—	—	—	—	—	—
19	Summa	—	283		38 950	—	—
Norrbottnens län.							
20	Karlsvik	m	208	Gällivara malmfält	94 522	45·43	—
21	Vitåfors	mv	288	” ”	269 967	47·2	—
22	Summa	—	496		364 489	—	—
23	Summa för hela riket	—	11 511		2 545 663	—	—

¹⁾ Briketterna hava tillverkats av slig från Bälsjöverket (Norbergs socken) och Pershyttefältet (Nora hällat magnetiskt avfall från Rullshytte zinkanrikningsverk. — ⁴⁾ Innehöll även 6·6 % Mn och 2·25 % Pb. —

7		8		9		10		11		12		13		14		15		16	
gods				Erhållen färdig vara (slig)								Antal dygn, varunder briketteringsverket varit i gång		Tillverkade briketter					
snittshalt av				Vikt	Värde	Genomsnittshalt av			Vikt	Värde									
fosfor	svavel																		
%		Ton	Kronor	%			Ton	Kronor											
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	256	1) 5 941	166 285	1		
0·024	spår	10 234	153 504	66	0·007	0·005	—	—	—	—	—	—	—	208	2) 8 139	301 890	2		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3		
0·025	0·32	28 128	421 919	62·7	0·010	0·50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4		
—	—	1 270	10 160	60	0·005	2·5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5		
0·090	0·035	44 862	700 000	67	0·020	0·015	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6		
0·580	—	17 006	153 054	67·2	0·155	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7		
—	—	4 701	28 208	58·08	0·300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8		
0·6	—	4 836	41 104	65·72	0·570	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9		
1·1	0·001	18 878	163 861	63·08	0·25	spår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10		
0·15	0·65	{ 39 674 7 220 }	450 000	{ 64·08 62·96 }	0·028 0·068	0·06 2·34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11		
0·090	0·008	39 046	624 736	63·2	0·042	0·015	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12		
0·060	0·300	50 720	730 368	64·68	0·002	0·1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13		
0·012	1·0	13 573	297 889	65	0·005	0·020	347	13 451	363 138	—	—	—	—	—	—	—	14		
0·017	0·181	53 931	1 348 275	65·3	0·005	0·092	359	39 363	1 377 705	—	—	—	—	—	—	—	15		
—	—	5) 18 316	183 160	63·2	0·010	0·8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16		
—	—	352 395	5 306 238	—	—	—	1 170	66 894	2 209 018	—	—	—	—	—	—	—	17		
0·005	0·35	17 552	351 048	64·1	0·004	0·17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18		
—	—	—	—	—	—	—	295	2) 10 830	205 770	—	—	—	—	—	—	—	19		
—	—	—	—	—	—	—	319	2) 14 639	439 170	—	—	—	—	—	—	—	20		
—	—	17 552	351 048	—	—	—	614	25 469	644 940	—	—	—	—	—	—	—	21		
0·60	0·10	58 422	1 168 430	71·05	0·007	0·005	308	46 200	1 016 409	—	—	—	—	—	—	—	22		
—	—	{ 111 595 27 551 19 405 }	{ 1 284 100	{ 63·6 67·1 65·7 }	{ 0·350 0·164 0·164 }	{ 0·070 0·170 0·170 }	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23		
—	—	216 973	2 452 530	—	—	—	308	46 200	1 016 409	—	—	—	—	—	—	—	24		
—	—	1 124 647	15 534 181	—	—	—	5 701	336 685	8 621 515	—	—	—	—	—	—	—	25		

socken). — 2) Briketterna hava framställt av slig från diverse anrikningsverk. — 3) Utgöres av tidigare or-
 5) Innehöll även 3·5 % Mn och erhöles ur rågodset även blyslig, se tab. 9. — 6) Endast dagskift.

Tab. 3. Masugnar och deras

1		2	3		4	5	6	7
L ä n		Antal verk, som haft masugnar i gång under året	Antal brukbara masugnar		Blåsnings-tid Dygn	T a c k-		
			Under året i verksamhet	Ej under året i verksamhet		Smides- och puddel-tackjärn	Bessemertackjärn	
						Tillverknings-		
1	Stockholms län	1	2	1	518	—	—	
2	Uppsala län	5	6	2	1 720	24 011	—	
3	” ”		¹⁾ 1	—	135	—	—	
4	Södermanlands län		1	1	3	274	—	
5	Östergötlands län	2	3	2	968	16 052	—	
6	Jönköpings län	1	1	1	98	—	—	
7	Kronobergs län	—	—	1	—	—	—	
8	Kalmar län	—	—	1	—	—	—	
9	Älvsborgs län	1	¹⁾ 1	—	338	—	—	
10	Värmlands län	7	9	7	2 424	1 550	—	
11	” ”		²⁾ 4	—	—	1 058	—	6 373
12	Örebro län	23	³⁾ 31	6	8 762	32 475	16 849	
13	Västmanlands län	9	13	3	4 225	13 796	—	
14	Kopparbergs län	17	⁴⁾ 25	4	5 941	21 336	59 982	
15	” ”		⁵⁾ 2	—	—	209	—	7 267
16	Gävleborgs län	8	19	1	5 660	42 342	24 612	
17	Västernorrlands län	1	1	—	10	—	—	
18	Norrbottnens län	1	2	—	694	—	—	
19	Summa	77	121	32	33 034	151 562	115 083	

¹⁾ Elektrisk. — ²⁾ Elektriska. — ³⁾ Därav 1 för träkol i blandning med koks och 1 för koks enbart. — ugn annan än masugn med träkolsstybb i blandning med koksstybb 1 170 ton. — ⁴⁾ Därav 5 för koks enbart. — ⁵⁾ Därav 5 254 ton i blandning med koks.

Tab. 4. Antal begagnade verk och ugnar för

1		2	3		4
L ä n		Begagnade verk	Härddar för färskning		
			Lancashire-smälthärddar	Vallonsmält-härddar	
1	Stockholms län	3	4	2	
2	Uppsala län	8	14	16	
3	Södermanlands län	3	2	—	
4	Östergötlands län	4	16	—	
5	Jönköpings län	1	—	—	
6	Kronobergs län	1	—	—	
7	Blekinge län	1	—	—	
8	Älvsborgs län	3	—	—	
9	Värmlands län	11	9	—	
10	Örebro län	14	29	—	
11	Västmanlands län	10	25	—	
12	Kopparbergs län	9	22	—	
13	Gävleborgs län	11	42	3	
14	Västerbottens län	1	1	—	
15	Summa	80	164	21	

tillverkningar år 1916.

8		9		10		11		12		13		14		15		16	
Martin-tackjärn		Gjuttackjärn		Tillsammans		Gjutgods, framställt direkt från masugn		Summa tackjärn och direkt från masugn framställt gjutgods		Ton		Värde i kronor		Ton		Värde i kronor	
för adu- cering		för andra ändamål								Ton		Värde i kronor		Ton		Värde i kronor	
13 787	—	—	—	13 787	2 068 050	171	25 650	13 958	2 093 700	1							
6 771	—	1 350	—	32 132	4 707 069	424	68 699	32 556	4 775 768	2							
3 082	—	616	—	3 698	621 162	—	—	3 698	621 162	3							
—	895	967	—	1 862	285 985	—	—	1 862	285 985	4							
2 048	—	—	—	18 100	2 733 848	201	50 250	18 301	2 784 098	5							
—	—	591	—	591	128 921	—	—	591	128 921	6							
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7							
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8							
6 472	—	—	—	6 472	828 416	—	—	6 472	828 416	9							
25 282	—	9 221	—	36 053	6 275 620	157	22 060	36 210	6 297 680	10							
18 765	—	—	—	25 138	5 027 600	138	55 200	25 276	5 082 800	11							
90 037	16 448	8 969	—	164 778	22 826 716	3 932	687 473	168 710	23 514 189	12							
81 450	1 000	⁵⁾ 10 420	—	106 666	16 596 757	5 429	988 017	112 095	17 584 774	13							
68 439	—	—	—	149 757	24 036 242	428	83 853	150 185	24 120 095	14							
899	—	—	—	8 166	1 605 923	—	—	8 166	1 605 923	15							
54 572	—	1 541	—	123 067	21 031 125	1 502	302 644	124 569	21 333 769	16							
165	—	—	—	165	24 750	—	—	165	24 750	17							
29 745	—	—	—	29 745	3 569 400	175	26 250	29 920	3 595 650	18							
401 514	18 343	33 675	—	720 177	112 367 584	12 557	2 310 096	732 734	114 677 680	19							

⁴⁾ Därav 7 027 ton med träkol i blandning med koks och 1 901 ton med koks enbart. — ⁵⁾ Därav i elektrisk

⁷⁾ Därav 54 691 ton med koks enbart. — ⁸⁾ Elektriska för träkol huvudsakligen i blandning med koks. —

beredande av smidbart järn och stål år 1916.

5		6		7		8		9		10		11		12	
och skrotsmältning		Ugnar för göt										Brännstålsugnar			
Skrötsmältningshärdar	Summa	Bessemerugnar	Martinugnar	Degelstålsugnar	Elektrostålsugnar	Summa						Brännstålsugnar			
—	6	1	1	—	—	2						—			
—	30	—	2	3	2	7						2			
1	3	—	2	—	—	2						—			
1	17	—	3	—	—	3						—			
1	1	—	—	—	—	—						—			
—	—	—	—	—	1	1						—			
—	—	—	1	—	1	2						—			
—	—	—	4	—	1	5						—			
—	9	2	10	—	2	14						1			
1	30	2	11	—	3	16						—			
5	30	—	15	—	2	17						—			
—	22	5	15	6	—	26						—			
—	45	6	15	—	5	26						—			
—	1	—	—	—	—	—						—			
9	194	16	79	9	17	121						3			

Tab. 5. Tillverkningar av smältstycken, råskenor och göt m. fl. mellanprodukter, jämte skrotat gjutgods av smidbart järn och stål år 1916.

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Värde i kronor
			Ton		
<i>Smältstycken och råskenor</i> ovällda, framställda medelst:					
Lancashiremetod	106 870	25 464 107	42 831	3 817	12 114 920
Andra härdmetoder	12 286	2 398 730	—	1 800	216 000
Summa	119 156	27 862 837	42 831	5 617	12 330 920
<i>Göt, ovälld, samt smidbart gjutgods:</i>					
Bessemer-:					
sur: göt: kolhalt 0.5 % och däröver...	25 079	5 562 971	4 709	—	986 591
" under 0.5 %	1 316	323 780	—	—	—
Summa sur göt	26 395	5 886 751	4 709	—	986 591
gjutgods, skrotat	502	452 000	—	329	277 000
basisk: göt	49 134	10 584 106	—	—	—
Summa bessemergöt och skrot. gjutgods	76 031	16 922 857	4 709	329	1 263 591
Martin-:					
sur: göt: kolhalt 0.5 % och däröver...	139 429	27 991 672	5 847	2	1 396 970
" under 0.5 %	93 345	18 464 776	3 468	6 381	2 375 417
Summa sur göt	232 774	46 456 448	9 315	6 383	3 772 387
gjutgods, skrotat	11 978	7 063 896	2 023	5 501	4 741 518
basisk: göt: kolhalt 0.5 % och däröver	19 784	3 848 632	1 422	74	388 366
" under 0.5 %	257 764	48 410 798	847	1 858	519 123
Summa basisk göt	277 548	52 259 430	2 269	1 932	907 489
gjutgods, skrotat	6 389	3 702 950	897	3 756	2 743 002
Summa martingöt och skrot. gjutgods	528 689	109 482 724	14 504	17 572	12 164 396
Degelstål: göt	2 742	2 523 352	—	—	—
gjutgods, skrotat	1	1 171	—	1	1 171
Summa degelstålgöt och skrot. gjutgods	2 743	2 524 523	—	1	1 171
Elektrostål: göt: kolhalt 0.5 % och däröver	4 147	1 412 205	714	1 123	496 112
" under 0.5 %	1 284	263 850	51	100	34 200
Summa	5 431	1 676 055	765	1 223	530 312
gjutgods, skrotat	1 217	1 036 921	81	984	905 794
Summa elektrostålgöt och skrot. gjutgods	6 648	2 712 976	846	2 207	1 436 106
Summa göt, ovälld, samt smidbart gjutgods	614 111	131 643 080	20 059	20 109	14 865 264
Summa smältstycken, råskenor, göt samt skrot. gjutgods	733 267	159 505 917	62 890	25 726	27 196 184
<i>Blåsstål eller oräckt brännstål</i>	278	130 700	—	—	—

Tab. 6. Stångjärn och -stål jämte andra grövre tillverkningar av smidesjärn eller -stål år 1916.

Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Värde i kronor
			Ton		
1. Smitt stångjärn och -stål:					
a) <i>Välljärn, smitt av</i>					
Lancashiresmältstycken	6 690	2 106 987	4 109	468	1 341 526
Vallonsmältstycken	6 304	2 291 147	6 187	—	2 253 497
Övriga smältstycken	10	2 280	—	—	—
Brännstål	195	82 875	194	—	82 450
Summa välljärn	13 199	4 483 289	10 490	468	3 677 473
b) <i>Götjärn och götstål:</i>					
Smidda ämnen	10 282	2 744 635	1 387	429	651 673
Smitt verktygsstål, borrstål etc.	9 293	9 769 926	4 084	5 097	9 683 792
Smidda axlar och andra grövre smiden	13 888	8 331 242	3 255	6 691	6 711 010
Summa götjärn och götstål	33 463	20 845 803	8 726	12 217	17 046 475
Summa <i>smitt</i> stångjärn och -stål	46 662	25 329 092	19 216	12 685	20 723 948
2. Valsat järn och stål:					
a) <i>Ämnen:</i>					
Billets, blooms etc.: av välljärn	952	226 667	—	—	—
» götmetall	251 248	55 706 683	18 645	4 663	6 354 358
Summa billets, blooms etc.	252 200	55 933 350	18 645	4 663	6 354 358
Tubämnen av götmetall: ihåliga	22 080	10 890 312	8 284	2 788	6 002 811
massiva	26 067	8 018 334	11 995	—	3 289 878
Annat ämnesjärn för manufakturering:					
av välljärn	646	151 810	—	—	—
» götmetall	49 713	13 745 960	2 099	12 076	5 233 357
Summa annat ämnesjärn för manufakturering	50 359	13 897 770	2 099	12 076	5 233 357
Summa ämnen	350 706	88 739 766	41 023	19 527	20 880 404
b) <i>Grovjärn:</i>					
Stångjärn och -stål, runt, fyrkant. och platt:					
av välljärn	11 794	3 633 163	4 325	4 985	2 905 331
» götmetall	30 617	10 370 144	10 440	16 204	8 911 691
Summa stångjärn och -stål	42 411	14 003 307	14 765	21 189	11 817 022
Vinkeljärn, balkar och annat fasonjärn av götmetall	7 360	2 143 934	150	7 121	2 122 892
Järnvägsskenor av götmetall	3	720	—	3	720
Skarvjärn och bottenplåtar av götmetall	965	279 705	—	960	278 255
Hjulband (tires) av götmetall	6 235	2 034 223	335	3 089	1 270 474
Axlar (även blanksvarvade) av götmetall	3 183	1 318 260	283	2 826	1 302 720
Annat grovjärn av götmetall	1 237	376 305	299	758	323 384
Summa grovjärn	61 394	20 156 454	15 832	35 946	17 115 467

80 TAB. 6 (forts.). STÅNGJÄRN OCH -STÅL JÄMTE ANDRA GRÖVRE TILLVERKNINGAR
AV SMIDESJÄRN ELLER -STÅL ÅR 1916.

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Värde i kronor
			Ton		
c) Mediumjärn:					
Stångjärn och -stål, runt, fyrkant. och platt: av välljärn	18 209	5 106 110	6 463	9 394	4 490 957
» götmetall	78 775	28 945 893	28 802	40 116	25 081 804
Summa stångjärn och -stål	96 984	34 052 003	35 265	49 510	29 572 761
Vinkeljärn, balkar och annat fasonjärn av götmetall	15 815	4 803 637	1 128	12 671	4 319 204
Annat mediumjärn: av välljärn	1 027	337 600	226	70	97 300
» götmetall	7 108	2 756 547	1 716	3 791	2 209 845
Summa annat mediumjärn	8 135	3 094 147	1 942	3 861	2 307 145
Summa mediumjärn	120 934	41 949 787	38 335	66 042	36 199 110
d) Finjärn:					
Band-, söm- och annat finjärn: av välljärn ...	19 668	5 889 730	7 119	11 607	5 542 850
» götmetall	63 416	23 976 389	16 285	38 709	20 052 819
Summa finjärn	83 084	29 866 119	23 404	50 316	25 595 669
Valstråd: av välljärn	3 428	925 160	2 003	261	628 060
» götmetall	66 064	21 741 071	23 640	33 050	18 912 675
Summa valstråd	69 492	22 666 231	25 643	33 311	19 540 735
Strips: av välljärn	295	98 990	257	28	94 790
» götmetall	13 160	4 268 900	2 006	2 453	1 556 580
Summa strips	13 455	4 367 890	2 263	2 481	1 651 370
Summa finjärn	166 031	56 900 240	51 310	86 108	46 787 774
e) Stångjärnsavhugg:					
av välljärn	2 686	736 741	2 490	—	687 521
» götmetall	30 285	3 722 696	2 205	1 116	681 335
Summa stångjärnsavhugg	32 971	4 459 437	4 695	1 116	1 368 856
f) Plåt:					
Gröv- och mediumplåt av götmetall	29 304	8 538 355	1 853	23 493	7 400 146
Tunnplåt: av välljärn	524	192 054	—	524	192 054
» götmetall	28 835	11 428 944	615	24 654	10 180 272
Summa tunnplåt	29 359	11 620 998	615	25 178	10 372 326
Summa plåt	58 663	20 159 353	2 468	48 671	17 772 472
Summa valsat järn och stål	—	—	153 663	257 410	140 124 083
Summa smitt stångjärn och -stål och valsat järn och stål	—	—	172 879	270 095	160 848 031
3. Järnmanufaktur och övriga verkstadsprodukter.					
Tackjärns- och metallgjutgods	37 124	11 680 531	10 038		3 641 181
Annan järnmanufaktur	—	—	—		49 723 395
Maskingods och övriga verkstadsarbeten	—	—	—		29 677 874
Summa järnmanufaktur och övriga produkter	—	—	—		83 042 450
Summa smitt stångjärn och -stål, valsat järn och stål samt järnmanufaktur och övriga verkstadsprodukter	—	—	—		243 890 481

Tab. 7. Förbrukningen vid järnverken av träkol år 1916.

1	2	3	4	5	6	7	8
L ä n	Träkol av skogsved		Träkol av sågverks- ribb		Träkol av skogsved och såg- verksribb, milkolade och ugnskolade tillsam- mans	Värde i kronor	Medel- värde per hecto- liter i kronor
	Milkolade	Ugns- kolade	Milkolade	Ugns- kolade			
	Hektoliter	Hektoliter	Hektoliter	Hektoliter			
Stockholms län	342 524	70 000	688 168	73 000	1 173 692	1 641 180	1·40
Uppsala län	2 513 808	65 038	785 301	—	3 364 147	3 604 930	1·07
Södermanlands län	166 407	—	3 440	—	169 847	215 223	1·27
Östergötlands län	1) 855 162	—	446 670	—	1 301 832	1 872 251	1·44
Jönköpings län	23 142	—	31 570	—	54 712	93 599	1·71
Kronobergs län	404	—	—	—	404	628	1·55
Blekinge län	—	—	18 722	—	18 722	20 600	1·10
Älvsborgs län	2) 193 532	42 651	20 621	45 730	302 534	432 850	1·43
Skaraborgs län	24 500	9 100	—	—	33 600	34 400	1·02
Värmlands län	2 704 325	73 240	166 392	145 890	3 089 847	4 530 784	1·47
Örebro län	3) 7 492 635	290 490	1 953 684	6 315	9 743 124	12 709 465	1·30
Västmanlands län	6 070 004	13 370	551 984	24 480	6 659 838	9 458 226	1·42
Kopparbergs län	6 125 105	713 627	295 621	84 536	7 218 889	8 597 589	1·19
Gävleborgs län	5 646 187	1 227 226	2 381 207	400	9 255 020	9 228 365	1·00
Västernorrlands län	4) 9 609	—	—	—	9 609	10 900	1·13
Västerbottens län	8 640	—	—	—	8 640	6 034	0·70
Norrbottnens län	693 051	—	693 051	20 000	1 406 102	1 617 017	1·15
Hela riket: Hektoliter	32 869 035	2 504 742	8 036 431	400 351	43 810 559	—	—
Värde i kronor	40 602 821	3 285 852	9 600 879	584 489	—	54 074 041	—
Medelvärde per hektoliter i kronor	1·24	1·31	1·20	1·46	—	—	1·23

1) Därav 676 702 hl ej specificerade träkol med ett värde av 980 094 kr.

2) » 124 000 » » » » » » » » 148 800 »

3) » 512 962 » » » » » » » » 754 526 »

4) Ej specificerade.

Tab. 8. Uppfordringen ur andra malm-

I tabellen använda

Brytningsmetod: D = dagbrott; I = igensättningsbrytning; M = magasinsbrytning; P = pallbryt-

1		2	3	4	5	6
Gruvor (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppfordrings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	Brutet berg och malm Ton
Stockholms län.						
1	Djurö socken: Västra Söderbygruvan	1	D	2	34	1 629
2	Söderbygruvan n:o 1	1	D	1	22	1 455
3	Summa för Stockholms län	2	—	3	—	3 084
4	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Uppsala län.						
5	Dannemora } Dannemora gruvor { Källarskärningen	³⁾ 1	P	} 1 {	40	1 512
	socken: } { Södra fältet	³⁾ 1	T		52	3 445
6	Summa för Uppsala län	2	—	1	—	4 957
7	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Södermanlands län.						
8	Tunabergs socken: Börjelstorpsgruvan och Skara-	2	U	2	52	160
9	gruvan	1	U	1	52	10
10	De Besche'ska gruvan	1	—	—	—	—
11	Frustuna socken: Ahlsgruvan, äldre varp	1	—	—	—	—
	Mariagruvan, »	1	—	—	—	—
12	Summa för Södermanlands län	5	—	3	—	170
13	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Östergötlands län.						
14	Godegårds socken: Åmmebergs zinkgruvor	⁷⁾ 1	I	⁷⁾ 1	52	34 467
15	Risinge socken: Dövertorpsfältet (Södra Sättagruvan)	1	D	—	20	100
16	Skedevi socken: Ruda Haggruva	1	D	—	24	200
17	Summa för Östergötlands län	2	—	—	—	34 767
18	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Jönköpings län.						
19	Alsheda socken: Dikesgårdsgruvan	1	D	2	17	⁹⁾ 600
	Kleva gruva	1	P	2	52	2 015
20	Ökna socken: Adolf Fredriks gruva	1	P	1	52	1 188
21	Fröröds socken: Karl XV gruvan	1	P	1	23	175
22	Ödestugu socken: Späxerydsfältet	2	MP	1	52	28 902
23	Summa för Jönköpings län	6	—	7	—	32 880
24	Värde i kronor	—	—	—	—	—

⁷⁾ Svavelkis, där ej annorlunda angives. — ²⁾ Zinkmalm. — ³⁾ Gruvan är även redovisad i tab. 2. —

⁹⁾ Kopparmalm och något koboltmalm. Av i gruvan hopat lösbrutet berg hava under året uppfordrats 2 843 äldre varp 293 ton. Dessutom hava erhållits 193 ton slagg.

gruvor än järnmalmegruvor år 1916.

beteckningar:

ning i öppna rum; R = rasbrytning; T = takbrytning utan igensättning; U = undersökningsarbete.

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Erhållen stoff- och plock- samt annan direkt användbar malm, i ton									Den direkt användbara malms metallhalt i %	Erhållen för anrikning avsedd produkt Ton
Molybdenmalm	Guld- malm	Silver- och blymalm	Koppar- malm	Mangan- malm	Zink- malm	Nickel- malm	Svavel- och mag- netkis ¹⁾	Summa		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	²⁾ 735
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	²⁾ 526
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 261
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1 245	—	—	1 245	30—48	—
—	—	—	—	—	1 475	—	⁴⁾ 2 910	4 385	⁵⁾	—
—	—	—	—	—	2 720	—	2 910	5 630	—	—
—	—	—	—	—	153 263	—	10 913	164 176	—	—
—	—	—	—	—	48	—	—	48	35	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	⁶⁾ 10
—	—	—	—	—	—	101	—	101	0·97	—
—	—	—	—	—	—	97	—	97	0·93	—
—	—	—	—	—	48	198	—	246	—	10
—	—	—	—	—	2 880	2 975	—	5 855	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27 280
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	⁸⁾ 100
—	—	—	—	—	—	20	—	20	2—3	180
—	—	—	—	—	—	20	—	20	—	27 560
—	—	—	—	—	—	2 000	—	2 000	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	230	—	—	—	—	¹⁰⁾ 1 343	—	1 343	2·45	—
—	—	—	—	—	—	—	—	230	0·08	—
—	—	—	24	—	—	—	—	24	4 å 5	125
—	—	—	—	1 318	—	—	—	1 318	48	23 976
—	230	—	24	1 318	—	1 343	—	2 915	—	24 101
—	649	—	1 252	131 756	—	141 430	—	275 087	—	—

⁴⁾ Därav ur äldre varp 1 160 ton. — ⁵⁾ Den erhållna zinkmalmen höll 30—48 % Zn och svavelkisen 36 % S. — ton. — ⁷⁾ Uppföringsschakt i Örebro län. — ⁸⁾ Svavelkis. — ⁹⁾ Svavelkis och fältspat. — ¹⁰⁾ Därav från

	1	2	3	4	5	6
	Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	Brutet berg och malm Ton
Kalmar län.						
1	Västerrums socken: Skälö gruvor	3	IP	1	43	1 400
2	Misterhults socken: Solstads gruvor (ej utmålslagda)	2	D	2	22	700
3	Summa för Kalmar län	5	—	3	—	2 100
4	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Älvsborgs län.						
5	Tösse socken: Rolvsby gruva (ej utmålslagd)	1	P	1	26	1 700
6	Ånimskogs socken: Vassvikens gruva (ej utmålslagd)	1	P	1	16	400
7	Summa för Älvsborgs län	2	—	2	—	2 100
8	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Skaraborgs län.						
9	Udenäs socken: Blåstensgruvan	1	P	1	52	9 000
10	Pukeruds grava	1	P	1	40	2 100
11	Summa för Skarabergs län	2	—	2	—	11 100
12	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Värmlands län.						
13	Färnebo socken: Långgruvan	1	P	1	6	316
14	Myssbergs gruvor	1	D	—	15	300
15	Långbansfältet (Stor- och Kollegiigruvorna)	⁵⁾ 2	PT	2	52	⁵⁾
16	Getö Stora silvergruva	1	P	1	52	5 916
17	Glava socken: Glava kopparfält	1	D	—	18	350
18	Glava Västra kopparfält	1	D	—	40	180
19	Gunnarskogs socken: Bortans koppargruva	1	P	—	8	122
20	Summa för Värmlands län	8	—	4	—	7 184
21	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Örebro län.						
22	Lerbäcks och Hammars socknar: Åmmebergs zinkgruvor	1	I	2	52	48 063
23	Ljusnarsbergs socken: Kaveltorpsfältet: Katarina-, Ång- och Haggruvorna ...	3	T	3	52	19 954
24	Uddgruvan	1	D	1	13	225
25	Grythytte socken: Sundsett- och Sundstregruvan...	2	D	—	13	350
26	Hällefors socken: Hällefors silvergruvefält (Jan Olovgruvan), äldre varp	1	—	—	—	—

¹⁾ Därav ur äldre varp 148 ton. — ²⁾ Kopparmalm. — ³⁾ Koppar- och zinkmalm, höll 1 % Cu och berget och malmen redovisas. — ⁴⁾ Den erhållna blymalmen höll 50 % Pb och kopparmalmen 27 % Cu. — ⁵⁾ Av den erhållna kopparmalmen höll 11 ton 5 % och 1 ton 20 % Cu. — ¹⁰⁾ Därav 17 021 ton bly- och kg 10 % MOS₂. — ¹²⁾ Höll 10 % Fe. — ¹³⁾ Blymalmen höll 25 % Pb och 350 gr. Ag per ton och

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Erhållen stuf- och plock- samt annan direkt användbar malm, i ton									Den direkt användbara malms metallhalt i %	Erhållen för anrikning avsedd produkt	
Molybdenmalm	Guld- malm	Silver- och blymalm	Koppar- malm	Mangan- malm	Zink- malm	Nickel- malm	Svavel- och magnetkis	Summa		Ton	
—	—	—	223	—	—	—	—	223	4	437	1
—	—	—	1) 280	—	—	—	—	280	2--8	—	2
—	—	—	503	—	—	—	—	503	—	437	3
—	—	—	19 600	—	—	—	—	19 600	—	—	4
—	—	—	—	159	—	—	—	159	27·9	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2) 200	6
—	—	—	—	159	—	—	—	159	—	200	7
—	—	—	—	8 100	—	—	—	8 100	—	—	8
—	—	—	—	846	—	—	—	846	40	—	9
—	—	—	—	20	—	—	—	20	52	—	10
—	—	—	—	866	—	—	—	866	—	—	11
—	—	—	—	44 300	—	—	—	44 300	—	—	12
—	—	—	3) 15	—	—	—	—	15	3)	35	13
—	—	—	—	—	4) 15	—	—	15	30	200	14
—	—	—	—	1 706	—	—	—	1 706	34	} 1 611	15
—	—	—	—	664	—	—	—	664	27		7) 2 718
—	—	37	48	—	—	—	—	85	6)	—	17
—	—	—	7	—	—	—	—	7	8)	—	18
—	—	—	12	—	—	—	—	12	9)	—	19
—	—	—	8	—	—	—	—	8	6	34	19
—	—	37	90	2 370	15	—	—	2 512	—	4 598	20
—	—	8 808	5 244	125 600	2 000	—	—	141 652	—	—	21
—	—	—	—	—	9 290	—	—	9 290	38·05	24 939	22
—	—	—	185	—	—	—	—	185	9	10) 17 943	23
3	—	—	—	—	—	—	—	3	11)	221	24
—	—	—	—	12) 245	—	—	—	245	12	—	25
—	—	2	—	—	186	—	—	188	13)	3 039	26

2·5 % Zn. — 4) Zink- och blymalm. — 5) Gruvorna äro även upptagna i tab. I, i vilken tab. det brutna 7) Därav ur äldre varp 300 ton. — 8) Av den erhållna kopparmalmen höllo 2 ton 30 % och 5 ton 8 % Cu. — zinkmalm och 922 ton kopparmalm samt från äldre varp 2 561 ton. — 11) 0·095 kg höllo 85 % och 3·200 zinkmalmen 33 % Zn, 3·6 % Pb samt 350 gr. Ag per ton.

1		2	3	4	5	6
Gruvor (gruvfält)		Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	Brutet berg och malm Ton
1	Lindesbergs socken: Östra Kärrgruvan	¹⁾ 1	P	1	52	—
2	Mårdshyttefältet (Leijelgruvan)	1	P	2	52	50 640
3	Ramsbergs socken: Håkansboda gruvor	1	M	1	52	9 436
4	Fellingsbro socken: Gåstagravan	1	D	1	12	60
5	Ervalla socken: Sundstorps- och Avdala gruvor ...	3	D	—	52	825
6	Summa för Örebro län	15	—	11	—	129 553
7	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Västmanlands län.						
8	Skinnskattebergs socken: Sjögruvan	⁴⁾ 1	P	1	52	1 500
9	Övre Persgruvan	⁴⁾ 1	—	—	—	—
10	Östergruvan, äldre varp..	⁴⁾ 1	—	—	—	—
11	Norbergs socken: Gamla Skrammelfallsgruvan	1	P	1	13	292
12	Kallmoragravan	⁴⁾ 1	—	—	—	—
13	Sala socken: Frebeliigruvan	1	D	—	6	20
14	Senséngruvan	1	D	—	5	50
15	Summa för Västmanlands län	7	—	2	—	1 862
16	Värde i kronor	—	—	—	—	—
Kopparbergs län.						
17	Falu stad: Falu gruva	1	IR	3	52	⁷⁾ 123 904
18	Kopparbergs socken: Domängruvan	1	P	1	30	2 326
19	” äldre varp	—	—	—	—	—
20	Svärdsjö socken: Svartviksgruvan	1	T	1	52	2 500
21	Stormyrgruvan	1	T	1	52	1 100
22	Boviksgruvan	1	P	1	26	900
23	Vika socken: Nya Kalvbäcksgruvan	1	MP	2	52	6 068
24	Stora Tuna socken: Husågruvan	1	P	1	52	2 300
Silvbergs socken:						
25	Vallbergsfältet { Mellangruvan	1	P	1	45	2 612
	{ Lilla Lobergsgruvan	1	P	1	52	2 000
	{ Stora Lobergsgruvan, äldre varp	1	—	—	—	—
26	Gumsbergsfältet: Solgruvan	1	D	1	5	70
27	Östra Silvbergs Storgruva	1	U	1	52	2 600
28	Stora Skedvi socken: Nybergsfältet	1	P	2	52	2 500
29	Tomtebofältet	1	D	1	22	2 865
30	Garpenbergs socken: Ryllshyttefältet (Kompani-gruvan)	1	IRU	2	52	13 578
31	Garpenbergs odalfält	¹⁾ 1	IM	3	52	24 182
32	Leksands socken: Slättbergsfältet (Lövsjögruvan)...	1	P	1	12	166
33	Åls socken: Insjöns koppargruva, äldre varp	1	—	—	13	—

¹⁾ Gruvan är även upptagen i tab. 1. Den vunna kopparmalmen, vars medelhalt varierade mellan

³⁾ Ur äldre varp. — ⁴⁾ Gruvan är även upptagen i tab. 1. Den vunna kopparmalmen har erhållits vid järnerhållna kopparmalmen höll 2·35 % Cu, 25 gr. Au och 18·3 gr. Ag pr ton och svavelkisen 38·8 % S. — ⁹⁾ Den 3·2 % Cu, zinkmalmen 27 % Zn och svavelkisen 31 % S. — ¹¹⁾ Koppar- och zinkmalm. — ¹²⁾ Nickel-
¹⁵⁾ Den erhållna zinkmalmen höll 25 % Zn och svavelkisen 43 % S. — ¹⁶⁾ Därav ur äldre varp 75 ton. —
haltig svavelkis) höll 5 % Cu och svavelkisen 40 % S. Ur äldre varp voro 584 ton svavelkis. — ¹⁸⁾ Därav
²¹⁾ Därav komplexmalm 2 861 ton. — ²²⁾ Svavel- och magnetkis, ur äldre varp.

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Erhållen stuf- och plock- samt annan direkt användbar malm, i ton									Den direkt användbara malms metallhalt i %	Erhållen för anrikning avsedd produkt Ton
Molybdenmalm	Guldmalm	Silver- och blymalm	Kopparmalm	Manganmalm	Zinkmalm	Nickelmalm	Svavel- och magnetkis	Summa		
—	—	—	74	—	—	—	—	74	1) 8.5	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2) 52.868
—	—	—	{ 4 769	—	—	—	—	{ 4 769	2.37	—
—	—	—	{ 757	—	—	—	—	{ 757	1.24	—
—	—	—	20	—	—	—	—	20	6	10
—	—	—	—	—	—	—	550	550	27.80	—
3	—	2	5 805	245	9 476	—	550	16 081	—	99 020
4 450	—	50	141 931	2 450	363 808	—	22 000	534 689	—	—
—	—	—	66	—	—	—	—	66	12.66	—
—	—	—	128	—	—	—	—	128	5	—
—	—	—	30	—	—	—	—	30	3.5	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5) 234
—	—	—	62	—	—	—	—	62	15.8	—
—	—	—	25	—	—	—	—	25	3	—
—	—	6) {	75	—	—	—	—	75	3	—
—	—	—	386	—	—	—	—	386	—	234
—	—	—	46 512	—	—	—	—	46 512	—	—
—	—	—	2 517	—	—	—	88 146	90 663	8)	—
—	—	—	—	—	—	—	1 593	1 593	30	{ 388
—	—	—	—	—	—	—	150	150	—	—
—	—	—	10	—	125	—	—	135	9)	{ 300
—	—	—	—	—	75	—	—	75	30	50
—	—	—	25	—	—	—	—	25	3	—
—	—	—	51	—	2 285	—	170	2 506	10)	{ 645
—	—	—	—	—	—	12) 2 000	—	2 000	—	100
—	—	—	—	—	13) 65	—	—	65	30	900
—	—	—	—	—	13) 145	—	—	145	35	800
—	—	—	—	—	—	—	14) 145	145	26	—
—	—	—	2	—	—	—	—	2	3	68
—	—	—	—	—	25	—	50	75	15)	725
—	—	30	—	—	16) 488	—	—	513	17)	—
—	—	—	74	—	—	—	1 805	1 879	18)	10) 2 169
—	—	—	15	—	650	—	—	665	20)	7 000
—	—	—	54	—	—	—	—	54	10.5	21) 21 888
—	—	—	—	—	—	—	22) 160	160	30	—
—	—	—	—	—	—	—	800	800	33	—

2.41—33.5 %, erhålls som biprodukt vid järnmalmsbrytningen. — 2) Därav ur äldre varp 6 337 ton. — malmsbrytningen. — 5) Grafitmalm. — 6) Därav ur äldre varp 90 ton. — 7) Därav 585 ton rödmull. — 8) Den erhållna kopparmalmen höll 3 % Cu och zinkmalmen 30 % Zn. — 10) Den erhållna kopparmalmen höll och kopparmalm, höll 2 % Cu och 0.7 % nickel. — 13) Zinkblände med blyglans. — 14) Magnetkis. — 17) Den erhållna blymalmen höll 20 % och zinkmalmen 40.5 %. — 18) Den erhållna kopparmalmen (kopparr ur äldre varp 800 ton. — 20) Den erhållna kopparmalmen höll 4.5 % Cu och zinkmalmen 37.2 % Zn. —

	1	2	3	4	5	6
	Gruvor (gruvfält)	Antal gruvor, ur vilka malm erhållits	Under året använd brytningsmetod	Antal under året använda uppförings-schakt, stollar m. m.	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	Brutet berg och malm Ton
1	Grangärdes socken: Saxbergfältet (Långfalls-, Rålinie- och Godgruvorna).....	3	R	1	52	54 113
2	Norrbärkes socken: Dambergfältet (Dambergsgruvan)	1	P	1	51	17 487
3	Summa för Kopparbergs län	22	—	25	—	261 271
4	Värde i kronor	—	—	—	—	—
	Gävleborgs län.					
5	Ovansjö socken: Västerbergsgruvan.....	1	D	1	5	100
6	Summa för Gävleborgs län	1	—	1	—	100
7	Värde i kronor	—	—	—	—	—
	Norrbottens län.					
8	Jukkasjärvi socken: Alapärro n:o 5	1	D	—	6	40
9	Summa för Norrbottens län	1	—	—	—	40
10	Värde i kronor	—	—	—	—	—
11	Summa för hela riket	80	—	64	—	491 168
12	Värde i kronor	—	—	—	—	—

¹⁾ Den erhållna zinkstufmalmen höll 40 % Zn och 3 % Pb. — ²⁾ Därav blyvaskmalm 6 812 ton och

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Erhållen stuf- och plock- samt annan direkt användbar malm, i ton									Den direkt användbara malms metallhalt i %	Erhållen för anrikning avsedd produkt Ton
Molybdenmalm	Guld- malm	Silver- och blymalm	Koppar- malm	Mangan- malm	Zink- malm	Nickel- malm	Svavel- och magnetkis	Summa		
—	—	—	50	—	—	—	—	50	8.5	38 362
—	—	—	—	—	1	—	—	1	1)	2) 7 568
—	—	30	2 798	—	3 854	2 000	93 019	101 701	—	80 963
—	—	1 800	120 659	—	232 945	80 000	2 525 219	2 960 623	—	—
—	—	—	—	—	—	—	3) 70	70	32	—
—	—	—	—	—	—	—	70	70	—	—
—	—	—	—	—	—	—	3 000	3 000	—	—
—	—	—	7	—	—	—	—	7	12	—
—	—	—	7	—	—	—	—	7	—	—
—	—	—	1 050	—	—	—	—	1 050	—	—
3	230	69	9 613	4 958	16 113	3 561	96 549	131 096	—	238 384
4 450	649	10 658	336 248	312 206	754 896	226 405	2 561 132	4 206 644	—	—

zinkvaskmalm 756 ton. — 3) Svavel- och magnetkis, därav ur äldre varp 20 ton.

Tab. 9. Anrikning av annan malm än järnmalm år 1916.

I tabellen använda beteckningar: Slag av anrikning: v = vätanrikning, mv = kombinerad magnetisk och vätanrikning, fl = flottation.

Anrikningsverk	Slag av anrikning	Antal anrikningsdygn	4		5	6-12						
			I verket ingående gods			Därur erhållen färdig vara, i ton						
			från nedanstående gruvor	Kvantitet i ton		Blymalmslig	Kopparmalmslig	Manganmalmslig	Zinkmalmslig	Svavelkisslig	Summa	Metallhalt i %
Stockholms län.												
Söderby	fl	96	Söderby gruvor.....	1 176	—	—	—	¹⁾ 312	—	312	¹⁾	
Jönköpings län.												
Späxeryd.....	v	290	Späxerydsfältet.....	23 976	—	—	3 218	—	—	3 218	47	
Älvsborgs län.												
Vassviken	v	30	Vassvikens gruva	200	1	9	—	—	—	10	²⁾	
Värmlands län.												
Getö.....	v	38	Getö Stora Silvergruva	441	51	—	—	—	—	51	45-50	
Långban	v	177	Långbansfältet.....	1 809	—	—	718	—	—	718	56	
			Summa för Värmlands län	2 250	51	—	718	—	—	769	—	
Örebro län.												
Åmmeberg	v	301	Åmmebergs gruvor.....	54 140	725	—	—	28 309	—	29 034	⁸⁾	
Kaveltorp	v	292	Kaveltorpsfältet.....	17 943	891	185	—	3 463	—	4 539	⁴⁾	
Leijelgruvan	fl	275	Leijelgruvan (Lejagruvan).....	52 868	—	1 719	—	—	—	1 719	15 s	
Guldsmedshyttan	mv	295	Gullblanka m. fl. gruvor.....	⁵⁾ —	—	—	—	—	184	184	40	
			Summa för Örebro län	124 951	1 616	1 904	—	31 772	184	35 476	—	
Västmanlands län.												
Bäckegruvan	mv	269	Avfall efter järnmalmсанrikning	⁵⁾ —	—	⁶⁾ 889	—	—	—	889	⁶⁾	
Kallmora.....	mv	235	” ” ”	⁵⁾ —	—	100	—	—	—	100	8	
			Summa för Västmanlands län	—	—	989	—	—	—	989	—	
Kopparbergs län.												
Rylshyttan	mv	295	Kompanigruvan.....	⁷⁾ 15 312	300	—	—	5 650	—	5 950	⁸⁾	
Garpenberg	fl	297	Garpenbergs odalfält	21 000	—	1 380	—	—	—	1 380	10-4	
	v	290	” ”	3 735	335	—	—	—	715	1 050	⁹⁾	
Stollbergs- (zink-blyv. verken) (järn-blyv. verken)	v	293	Stollbergs-, Dammergs- och Svartbergs-fälten	¹⁰⁾ 6 977	440	—	—	—	—	440	¹¹⁾	
	mv	237	” ” ”	⁵⁾ —	163	—	—	—	—	163	¹¹⁾	
Rävåla	¹²⁾	293	Saxbergsfältet	31 687	732	—	—	¹³⁾ 6 853	—	7 585	¹⁴⁾	
Tomtebo	v	60	Tomtebofältet	800	—	—	—	—	400	400	40	
			Summa för Kopparbergs län	79 511	1 970	1 380	—	12 503	1 115	16 968	—	
			Summa för hela riket	232 064	3 638	4 282	3 936	44 587	1 299	57 742	—	

¹⁾ Zinkblymalmslig, höll 35 % Zn, 12 % Pb och 180 gr. Ag per ton. — ²⁾ Kopparmalmsligen höll 8-18 % Cu och blymalmsligen 20-3 % Pb. — ³⁾ Blymalmsligen höll 71-75 % Pb. Av zinkmalmsligen höll 25 875 ton 36-68 % och 2 434 ton 26-89 % Zn. — ⁴⁾ Blymalmsligen höll 72 % Pb, kopparmalmsligen 6 % Cu och zinkmalmsligen 37 % Zn. — ⁵⁾ I verket ingående rågods redovisat i tab. 2. — ⁶⁾ 888 ton (kisslig) höll 4-5 % Cu o. 40 % S. och 51 ton 10 % Cu. — ⁷⁾ Därav 6 654 ton gammalt lågprocentigt avfall. — ⁸⁾ Den erhållna blymalmsligen höll 60 % Pb och zinkmalmsligen 30 % Zn. — ⁹⁾ Blymalmsligen höll 58 % Pb och svavelkissligen 40 % S. — ¹⁰⁾ Förutom blyhaltigt slam från anrikningsverket för järnmalm. — ¹¹⁾ Blymalmsligen höll 65 % Pb och 550 gr. Ag per 1 000 kg blymalmslig. — ¹²⁾ Vätanrikningsverk med kombinerad mekanisk-magnetisk- och oljeanrikning. — ¹³⁾ Zink-kopparmalmslig. — ¹⁴⁾ Blymalmsligen höll 72 % Pb och zinkkopparmalmsligen 27 % Zn, 7 % Pb, 2-2 % Cu och 180 gr. Ag.

Tab. 10. Uppfordringen ur stenkolsgruvorna år 1916.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Stenkolsfält (-gruvor)	Antal uppford- rings- schakt	Brytnings- mängd (berg, sten- kol och lera). Ton	E r h å l l e n p r o d u k t									
			S t e n k o l						Eldfast lera		Klinkerlera	
			N:r 1	N:r 2	N:r 3 (inbegr. flis)	Tillsammans						
			T o n			Kvantitet Ton	Värde Kronor	Kvantitet Ton	Värde Kronor	Kvantitet Ton	Värde Kronor	
Kristianstads län.												
Västra Broby m. fl. socknar:												
Hyllinge ¹⁾	1	77 454	53 940	2 787	7 708	64 435	854 362	—	—	—	—	
Ormastorp (Nylvång).....	1	53 539	31 092	1 174	9 767	42 033	685 221	—	—	—	—	
Summa för Kristianstads län	2	130 993	85 032	3 961	17 475	106 468	1 539 583	—	—	—	—	
Malmöhus län.												
Ekeby socken: Skromberga	2	86 459	1 667	39 657	3 310	44 634	274 847	1 866	5 404	30 917	88 736	
Risekatslösa socken: Boserup	²⁾ 1	158	19	—	4	23	563	—	—	—	—	
Näs m. fl. socknar: Stabbarp.....	³⁾	1 023	—	—	38	38	132	—	—	495	2 475	
Höganäs, Väsby m. fl. socknar: Höganäs Norra Vrams m. fl. socknar: Gunnarstorps- fältet	⁴⁾ 3	160 383	21 145	46 322	24 679	92 146	1 081 920	46 478	77 465	8 222	13 704	
Södra Vrams m. fl. socknar: Billesholm	4	134 512	48 903	28 419	—	77 322	1 447 255	40 085	66 940	—	—	
Bjuvs socken: Bjuv ⁵⁾	2	115 052	40 324	25 237	770	66 331	1 196 979	16 869	28 114	—	—	
Summa för Malmöhus län	13	535 010	139 280	139 786	29 291	308 357	4 551 977	107 307	185 698	39 634	104 915	
Summa för båda länen	15	666 003	224 312	143 747	46 766	414 825	6 091 560	107 307	185 698	39 634	104 915	

¹⁾ En del av de redovisade kvantiteterna har brutits inom Rosendalskoncessionen i Malmöhus län. Dessutom hava i Hyllinge uppfordrats inom Bjuvs gruvors område brutna 3 954 ton kol n:r 1, 279 ton kol n:r 2, 770 ton kol n:r 3 och 1 584 ton berg, som redovisats på Bjuvs gruva. — ²⁾ Stoll. — ³⁾ Dagbrott. — ⁴⁾ I dagbrott 8 251 ton berg, 14 ton stenkol n:r 2 och 15 ton n:r 3 samt 8 222 ton klinkerlera med ett värde för stenkolen av 119 kronor och för klinkerleran 13 704 kronor. — ⁵⁾ Se anm. 1.

Tab. 11. Uppfordringen av fältspat och

1		2		3	4
Fältspats- och kvartsbrottens				Antal arbetade fältspats- och kvartsbrott	Antal veckor, varunder brottet arbetats
belägenhet		benämning			
Stockholms län.					
1	Vaddö socken	Edeby		1	34
2	Österåkers socken	Margretelund (Härsbacka)		1	33
3		Ytterby		1	52
4		Svinninge		1	52
5	Djurö socken	Storön		1	52
6	Ingarö socken	Baldersnäs		1	52
7	Ornö socken	Ornö		1	46
8		Summa för Stockholms län		7	—
Jönköpings län.					
9	Alsheda socken	Slättåkra ²⁾		2	17
10		Summa för Jönköpings län		2	—
Göteborgs och Bohus län.					
11	Torps socken	Sandvass gruva		1	49
12		Myren		1	48
13	Röra socken	Orust		1	34
14		Summa för Göteborgs och Bohus län		3	—
Älvsborgs län.					
15	Skälleruds socken	Snäcke		1	15
16	Ämmskogs socken	Valön		1	34
17		Känsbyn		1	
18		Kilane		1	29
19		St. Kilane		1	25
20		Trollön		1	52
21		Annenäset		1	52
22		Summa för Älvsborgs län		7	—
Värmlands län.					
23	Färnebo socken	Ålviken (Torskbäcken)		1	22
24	Gustav Adolfs socken	Skyttåsen		1	2
25		Summa för Värmlands län		2	—
Västmanlands län.					
26	Bro socken	Kolsva		1	51
27		Summa för Västmanlands län		1	—
Kopparbergs län.					
28	Floda socken	Mejdåsen		1	16
29		Summa för Kopparbergs län		1	—
30		Summa för hela riket		23	—

¹⁾ Därav 1 500 ton osorterade. — ²⁾ Fältspaten har erhållits vid brytning av svavelkis i Dikesgårds-

kvarts ur fältspats- och kvartsbrotten år 1916.

Erhållen fältspat					Erhållen kvarts		
1:ma	2:da	Andra kvaliteter	Summa	Värde	Kvantitet	Värde	
T o n				Kronor	Ton	Kronor	
200	400	¹⁾ 1 900	2 500	17 000	—	—	1
1 128	513	—	1 641	19 100	5 473	33 134	2
200	342	—	542	8 020	590	4 720	3
135	158	—	293	4 613	—	—	4
15	288	96	399	2 850	—	—	5
140	—	1 200	1 340	6 700	70	350	6
—	1 817	343	2 160	15 548	398	3 184	7
1 818	3 518	3 539	8 875	73 831	6 531	41 388	8
25	350	—	375	4 500	—	—	9
25	350	—	375	4 500	—	—	10
22	264	35	321	3 219	1 177	5 885	11
27	26	20	73	704	1 157	5 302	12
—	—	—	—	—	2 324	18 592	13
49	290	55	394	3 923	4 658	29 779	14
—	—	—	—	—	249	1 394	15
{	—	—	—	—	³⁾ 4 090	18 655	16
—	—	—	—	—	³⁾ 386	3 102	17
—	—	—	—	—	896	4 906	18
—	—	—	—	—	600	2 400	19
—	—	—	—	—	4 010	12 480	20
—	—	—	—	—	28 500	114 000	21
—	—	—	—	—	38 731	156 937	22
—	—	—	—	—	⁴⁾ 195	1 462	23
—	—	—	—	—	200	2 000	24
—	—	—	—	—	395	3 462	25
1 630	1 200	250	3 080	40 550	1 510	7 550	26
1 630	1 200	250	3 080	40 550	1 510	7 550	27
—	—	—	—	—	7 774	54 400	28
—	—	—	—	—	7 774	54 400	29
3 522	5 358	3 844	12 724	122 804	59 599	293 516	30

gruvan (se tab. 8). — ³⁾ Kvartsit. — ⁴⁾ Brytningen omfattar tiden 1/1 1915—³¹/₃ 1916.

Tab. 12. Tillverkning av andra metaller än järn och

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela årstillverkningen		Därav till avsalu		Av hela årstillverkningen har uteslutande eller huvudsakligen framställt av utländskt råmaterial Kilogram
	Kilogram	Värde i kronor	Kilogram	Värde i kronor	
Guld, bekommet på torra vägen	1 9458	4 800	1 9458	4 800	—
» » på våta vägen	16 2773	41 017	16 2773	41 017	—
Summa guld	18 2231	45 817	18 2231	45 817	—
Silver, bekommet på torra vägen	1 082 1117	90 300	1 082 1117	90 300	—
» » på våta vägen	97 6310	7 579	97 6310	7 579	—
Summa silver	1 179 7427	97 879	1 179 7427	97 879	—
Verkbly	1 630 540	1 323 500	—	—	—
Tennbly	88 056	88 056	88 056	88 056	30 000
Frisk- och raffinadbly	1 925 517	1 928 402	1 553 453	1 596 502	—
Antimonbly	150 260	90 600	—	—	—

av diverse vid bergverken beredda produkter år 1916.

1	2	3	4	5	6
(Forts.)	Hela årstillverkningen		Därav till avsalu		Av hela årstillverkningen har uteslutande eller huvudsakligen framställt av utländskt råmaterial Kilogram
Tillverkningar	Kilogram	Värde i kronor	Kilogram	Värde i kronor	
Nickelskärsten	319 000	107 573	319 000	107 573	—
Kopparskärsten	3 870 547	1 272 898	81 000	141 500	234 535
Slaggekoppar	300 199	757 940	—	—	300 199
Cementkoppar	5 333 959	9 894 912	51 444	132 542	5 333 959
Råkoppar	30 000	120 000	30 000	120 000	—
Garkoppar	2 797 354	9 295 160	—	—	2 675 648
Raffinadkoppar, framställd av cementkoppar	3 034 070	10 397 180	3 034 070	10 397 180	3 034 070
Raffinadkoppar, framställd av bessemerkoppar	146 545	502 180	146 545	502 180	146 545
Råzink	7 740 854	5 805 640	—	—	—
Finzink	9 937 090	12 496 362	9 997 090	12 496 362	3 925 585
Blyerts	194 200	67 000	194 200	67 000	—
Brunsten, pulveriserad	153 925	31 163	153 925	31 163	—
Så värde av metaller och diverse produkter för avsalu	—	—	—	25 823 754	—

Anm. Utöver i tabellen upptagna tillverkningar hava redovisats 48 220 804 kg rostad zinkblände med värde 3 434 012 kronor, allt för avsalu, därav 305 000 kg av utländskt råmaterial och höllo 2 866 004 kg 29 %, 4 191 800 kg 30 %, 8 000 000 kg 31·5 %, 32 516 000 kg 39·43 % och 647 000 kg 42·5 % Zn. Dessutom hava redovisats 1 296 754 kg garslag med värde 869 945 kr. och 459 120 kg raffinadslag med värde 618 795 kr., allt av utländskt råmaterial.

Tab. 13. Motorer, använda vid gruvor, anriknings- och

1	L ä n	2	3	4	5	6	7
		Motorer för hand- kraft	Kreaturs- vandringar vid gruvbryt- ning för uppföring och pumpning	Vattenhjul			
				Vid gruvbrytningen, för omedelbar drift av maskiner och apparater			
				uppföring och pumpning		ej specificerade ändamål	
Antal	Antal	Antal	Häst- krafter ¹⁾	Antal	Häst- krafter		
1	Stockholms län	4	—	—	—	—	—
2	Uppsala län	1	1	—	—	—	—
3	Södermanlands län	—	3	—	—	—	—
4	Östergötlands län	1	—	—	—	—	—
5	Jönköpings län	—	1	—	—	—	—
6	Kalmar län	—	—	—	—	—	—
7	Kristianstads län	3	—	—	—	—	—
8	Malmöhus län	—	—	—	—	1	5
9	Göteborgs o. Bohus län	—	1	—	—	—	—
10	Älvsborgs län	—	1	—	—	—	—
11	Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—
12	Värmlands län	1	1	6	112	1	10
13	Örebro län	—	1	²⁾ 5	115	—	—
14	Västmanlands län	1	1	4	90	—	—
15	Kopparbergs län	1	3	2	70	—	—
16	Gävleborgs län	1	—	—	—	—	—
17	Norrbottnens län	—	—	—	—	—	—
18	Summa	13	13	17	387	2	15

1) 1 hydraulisk kompressor å 150 hästkrafter har använts för borning. — 2) Därav 1 vattenpelarmaskin

1	L ä n	20	21	22	23	24	25	26	27
		Å n g m a s k i -							
		Vid gruvbrytningen							
		för omedelbar drift av maskiner och apparater						för drivande av elektricitetsgenera- torer	
uppföring och pumpning		borning		andra ändamål					
An- tal	Häst- krafter	An- tal	Häst- krafter	An- tal	Häst- krafter	An- tal	Häst- krafter		
1	Stockholms län	5	207	2	135	1	105	—	70
2	Uppsala län	7	196	1	160	—	—	—	—
3	Södermanlands län	1	21	—	—	—	—	—	—
4	Östergötlands län	1	60	—	60	1	20	—	—
5	Jönköpings län	1	30	—	—	—	—	—	—
6	Kalmar län	1	25	—	—	—	—	—	—
7	Kristianstads län	5	290	—	—	—	—	1	100
8	Malmöhus län	28	1 180	—	—	7	135	7	325
9	Göteborgs och Bohus län	1	4	—	—	1	8	—	—
10	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Värmlands län	2	41	—	—	—	—	—	—
13	Örebro län	6	116	—	75	—	—	—	—
14	Västmanlands län	2	80	—	—	1	20	—	—
15	Kopparbergs län	⁵⁾ 8	250	—	95	6	1 873	2	610
16	Gävleborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Norrbottnens län	—	—	1	500	8	560	2	735
18	Summa	68	2 500	4	1 025	25	2 721	12	1 840

1) Även för borning. — 2) Därav 1 å 45 hkr även för pumpning. — 3) Därav 1 å 40 hkr även för — 4) Därav 6 å sammanlagt 238 hkr även för borning. — 5) Därav 73 hkr från i kol. 36 redovisade mo-

briketteringsverk samt fältspats- och kvartsbrott, år 1916.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
V a t t e n t u r b i n e r												
Vid gruvbrytningen								Vid anriknings- och briketteringsverk				
för omedelbar drift av maskiner och apparater								för drivande av elektricitetsgeneratorer				
uppfordring och pumpning		borrning		andra ändamål		för drivande av elektricitetsgeneratorer		för omedelbar drift vid anrikningsverk		för drivande av elektricitetsgeneratorer		
Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	1	12	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
4	58	¹⁾ —	—	2	15	2	90	1	20	—	—	12
²⁾ 3	105	2	260	2	38	20	2 055	5	190	1	35	13
3	100	—	—	—	—	6	1 830	1	20	—	—	14
3	84	1	95	—	—	4	380	—	—	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
13	347	3	355	4	53	33	4 367	7	230	1	35	18

om 25 hkr. — ²⁾ Därav 1 à 50 hkr även för borrning.

28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43							
n e r																						
Vid anriknings- och briketteringsverk				Ångturbiner				Oljemotorer														
för omedelbar drift vid anrikningsverk				För uppfordring och pumpning				Vid gruvbrytningen för drivande av elektricitetsgeneratorer				Vid gruvbrytningen för omedelbar drift av maskiner och apparater								för drivande av elektricitetsgeneratorer		
uppfordring o. pumpning		borrning		andra ändamål		uppfordring o. pumpning		borrning		andra ändamål		uppfordring o. pumpning		borrning		andra ändamål						
Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter			
1	80	1	30	—	—	1	375	6	118	—	—	2	30	—	—	—	—	—	—	1		
—	—	—	—	1	136	—	—	³⁾ 2	60	1	30	—	—	—	—	—	—	—	—	2		
—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	20	—	—	—	—	—	—	—	—	3		
—	—	—	—	—	—	—	—	2	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4		
—	—	—	—	—	—	—	—	3	128	1	20	—	—	—	—	—	—	—	—	5		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	18	—	—	—	—	—	—	—	—	6		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9		
—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10		
—	—	—	—	—	—	—	—	2	40	—	—	1	15	—	—	—	—	—	—	11		
—	—	—	—	—	—	—	—	2	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12		
—	—	—	—	—	—	—	—	4	29	²⁾ 3	145	—	—	—	—	—	—	—	—	13		
1	150	—	—	—	—	—	—	³⁾ 7	138	4	188	1	6	—	—	—	—	—	—	14		
—	—	—	—	—	—	—	—	⁴⁾ 6	120	2	79	—	—	—	—	—	—	—	—	15		
—	—	—	—	1	35	—	—	⁵⁾ 14	440	3	⁷⁾ 207	3	31	⁸⁾ 3	845	—	—	—	—	16		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17		
—	—	—	—	—	—	4	8 500	—	—	—	—	14	228	—	—	—	—	—	—	18		
2	230	1	30	2	171	5	8 875	⁵⁾ 50	1 199	16	707	21	310	6	1 395							

borrning. — ⁴⁾ Därav 2 à sammanlagt 80 hkr även för borrning. — ⁵⁾ Därav 1 à 42 hkr även för borrning. torer. — ⁸⁾ Även för anrikning. — ⁷⁾ Dessutom 1 à 30 hkr i Jönköpings län för uppfordring av sjömaln.

1		44	45	46	47	48	49
L ä n		Oljemotorer (forts.)				Gasmotorer	
		Vid anriktningsverk				För omedelbar drift vid anriktningsverk	
		för omedelbar drift		för drivande av elektricitetsgeneratorer			
		Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter
1	Stockholms län	—	—	—	—	—	—
2	Uppsala län	—	—	—	—	—	—
3	Södermanlands län	—	—	—	—	—	—
4	Östergötlands län	—	—	—	—	—	—
5	Jönköpings län	—	—	—	—	1	100
6	Kalmar län	—	—	—	—	—	—
7	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—
8	Malmöhus län	—	—	—	—	—	—
9	Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	—	—
10	Älvsborgs län	1	15	—	—	—	—
11	Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—
12	Värmlands län	1	80	1	40	—	—
13	Örebro län	—	—	—	—	—	—
14	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—
15	Kopparbergs län	1	50	—	—	—	—
16	Gävleborgs län	—	—	—	—	—	—
17	Norrbottnens län	—	—	—	—	—	—
18	Summa	3	145	1	40	1	100

¹⁾ Därav 1 å 25 hkr även för borring. — ²⁾ Därav 1 å 45 hkr även för borring.

1		60	61	62	63	64	65
L ä n		Summa motorer					
		Vid gruvbryt-					
		för omedelbar drift av maskiner					
		uppfordring och pumpning		borring		andra ändamål	
	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	
1	Stockholms län	22	571	2	135	8	310
2	Uppsala län	19	564	4	471	7	68
3	Södermanlands län	14	333	2	95	13	138
4	Östergötlands län	5	150	1	140	2	30
5	Jönköpings län	6	278	1	20	1	3
6	Kalmar län	1	25	1	18	—	—
7	Kristianstads län	21	823	—	—	7	221
8	Malmöhus län	56	2 122	—	—	28	383
9	Göteborgs och Bohus län	2	8	—	—	1	8
10	Älvsborgs län	2	40	—	—	1	15
11	Skaraborgs län	2	80	—	—	—	—
12	Värmlands län	25	805	6	440	23	460
13	Örebro län	128	4 233	39	3 327	76	1 340
14	Västmanlands län	90	2 978	23	1 954	43	723
15	Kopparbergs län	168	6 852	46	4 830	160	4 559
16	Gävleborgs län	3	150	2	180	1	20
17	Norrbottnens län	47	2 141	9	3 710	249	11 088
18	Summa	611	22 153	136	15 320	620	19 366

50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	
Elektriska motorer										
Vid gruvbrytningen, för omedelbar drift av maskiner och apparater						Vid anriknings- och briketteringsverk				
uppföring och pumpning		borrning		andra ändamål		För omedelbar drift vid anrikningsverk		För omedelbar drift vid brikettering		
Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	
1) 11	246	—	—	5	175	9	304	3	37	1
9	172	2	281	7	68	—	—	—	—	2
12	310	1	75	13	138	7	126	—	—	3
2	50	1	80	1	10	6	180	—	—	4
2	120	—	—	1	3	1	3	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
16	533	—	—	7	221	—	—	—	—	7
28	942	—	—	20	243	13	270	13	217	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
9	565	3	295	20	435	9	253	—	—	12
107	3 759	33	2 804	73	1 296	164	5 686	38	333	13
2) 75	2 588	21	1 875	42	703	124	4 267	27	173	14
140	5 973	42	4 433	151	2 655	210	7 282	24	182	15
3	150	2	180	1	20	8	245	10	84	16
47	2 141	8	3 210	227	10 300	45	1 478	5	38	17
461	17 549	113	13 233	568	16 267	596	20 094	120	1 064	18

66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	
(utom motorer för handkraft och kreatursvandringer)										
ningen		Vid anriknings- och briketteringsverk				Vid gruvbrytning, anriknings- och briketteringsverk sammanlagt				
för drivande av elektricitets-generatorer		för omedelbar maskindrift		för drivande av elektricitets-generatorer		för omedelbar maskindrift		för drivande av elektricitets-generatorer		
Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	
1	445	13	421	1	30	45	1 437	2	475	1
—	—	—	—	—	—	30	1 103	—	—	2
2	350	7	126	—	—	36	692	2	350	3
2	212	6	180	—	—	14	500	2	212	4
—	—	2	103	—	—	10	404	—	—	5
—	—	—	—	—	—	2	43	—	—	6
1	100	—	—	—	—	28	1 044	1	100	7
7	325	26	487	—	—	110	2 992	7	325	8
—	—	—	—	—	—	3	16	—	—	9
—	—	1	15	—	—	4	70	—	—	10
—	—	—	—	—	—	2	80	—	—	11
2	90	11	353	1	40	65	2 058	3	130	12
20	2 055	208	6 359	1	35	451	15 259	21	2 090	13
6	1 830	152	4 460	—	—	308	10 115	6	1 830	14
9	1 835	235	7 514	—	—	609	23 755	9	1 835	15
—	—	18	329	—	—	24	679	—	—	16
6	9 235	50	1 516	—	—	355	18 455	6	9 235	17
56	16 477	729	21 863	3	105	2 096	78 702	59	16 582	18

Tab. 14. Motorer, använda vid järn-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
	Vattenhjul för omedelbar drift av maskiner och apparater		Vattenturbiner				Ångmaskiner				
	Antal Häst- krafter		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitets- generatorer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitets- generatorer		
			Antal	Häst- krafter	Antal	Häst- krafter	Antal	Häst- krafter	Antal	Häst- krafter	
1. Vid järnverk.											
1	Stockholms län	—	—	1	39	—	—	8	425	3	95
2	Uppsala län	²⁾ 22	834	19	915	9	1 215	12	466	1	60
3	Södermanlands län	1	30	5	300	10	1 875	2	250	1	250
4	Östergötlands län	7	157	39	2 416	11	1 430	4	362	1	200
5	Jönköpings län	2	10	—	—	—	—	2	35	—	—
6	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Blekinge län	—	—	1	500	4	1 081	—	—	1	500
8	Malmöhus län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Älvsborgs län	—	—	2	270	2	330	8	625	—	—
10	Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Värmlands län	13	399	72	10 035	27	24 010	2	230	—	—
12	Örebro län	31	610	92	8 201	25	3 898	14	870	1	300
13	Västmanlands län	12	339	50	3 735	27	8 010	7	480	2	477
14	Kopparbergs län	15	331	66	10 147	18	29 552	10	12 684	1	175
15	Gävleborgs län	13	180	38	4 072	25	4 620	16	3 600	3	390
16	Västernorrlands län	—	—	4	100	—	—	—	—	—	—
17	Västerbottens län	3	45	2	68	1	75	—	—	—	—
18	Norrbottnens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Summa	²⁾ 119	2 935	391	40 798	159	76 096	85	20 027	14	2 447
2. Vid andra bergverk.											
20	Stockholms län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Jönköpings län	1	5	1	40	—	—	1	20	—	—
22	Malmöhus län	—	—	—	—	—	—	—	—	3	690
23	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Örebro län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Västmanlands län	—	—	—	—	1	42	1	200	2	255
26	Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Summa	1	5	1	40	1	42	2	220	5	945
28	Summornas summa	²⁾ 120	2 940	392	40 838	160	76 138	87	20 247	19	3 392

¹⁾ Oljemotorer, där ej annorlunda angives. — ²⁾ Därav 1 vattenhjul å 30 hästkrafter för drivande av

verk och andra bergverk, år 1916.

12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
Ångturbiner				Olje- och gasmotorer ¹⁾				Elektriska motorer		Summa motorer				
för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgeneratorer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgeneratorer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgeneratorer		
Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	Antal	Häst-krafter	
—	—	1	150	1	12	1	215	49	1 386	59	1 862	5	460	1
—	—	3	278	—	—	—	—	111	2 336	163	4 521	14	1 583	2
—	—	—	—	7	165	—	—	77	2 020	85	2 600	11	2 125	3
—	—	—	—	—	—	—	—	46	1 133	103	4 233	12	1 630	4
—	—	1	10	—	—	—	—	1	6	5	51	1	10	5
—	—	—	—	—	—	—	—	8	37	8	37	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	71	1 313	72	1 813	5	1 581	7
—	—	—	—	—	—	—	—	26	295	26	295	—	—	8
—	—	—	—	3	80	—	—	304	4 739	317	5 714	2	330	9
—	—	—	—	—	—	—	—	24	128	24	128	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	399	8 989	486	19 653	27	24 010	11
—	—	2	315	—	—	—	—	563	10 014	700	19 695	28	4 513	12
—	—	3	2 050	—	—	—	—	502	17 364	571	21 918	32	10 537	13
—	—	1	300	³⁾ 2	700	—	—	843	25 458	936	49 320	20	30 027	14
—	—	2	5 700	—	—	⁴⁾ 5	1 880	926	22 894	993	30 746	35	12 590	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	100	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	6	121	1	75	17
—	—	—	—	—	—	—	—	30	625	30	625	—	—	18
—	—	13	8 803	13	957	6	2 095	3 981	98 745	4 588	163 432	193	89 471	19
—	—	—	—	1	6	—	—	—	—	1	6	—	—	20
—	—	—	—	1	6	—	—	—	—	4	71	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	97	953	97	953	3	690	22
—	—	—	—	—	—	—	—	124	1 013	124	1 013	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	3	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	7	107	8	307	3	297	25
—	—	—	—	1	24	—	—	32	520	33	544	—	—	26
—	—	—	—	3	36	—	—	261	2 596	268	2 897	6	987	27
—	—	13	8 803	16	993	6	2 095	4 242	101 341	4 856	166 329	199	90 458	28

elektricitetsgenerator. — ³⁾ Gasmotorer. — ⁴⁾ Därav 4 gasmotorer om sammanlagt 1 800 hästkrafter.

Tab. 15. Vid bergverken använd förvaltningspersonal (utom arbetsgivare) år 1916.

1 L ä n	2	3	4	5	6	7	8
	Före- ståndare (förvaltare, verk- ställande direktör, disponent o. s. v.)	Teknisk förvalt- ningspersonal (föreståndaren oräknad)		Kontors- personal		Lager- bok- hållare, butik- biträden m. m.	Summa
	Män	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	
1. Vid järngruvor ¹⁾.							
Stockholms län	1	—	—	1	—	—	2
Uppsala län	2	3	—	4	—	—	9
Södermanlands län	3	2	—	3	—	—	8
Östergötlands län	—	1	—	1	—	1	3
Värmlands län	3	5	—	6	1	—	15
Örebro län	9	14	—	21	—	2	46
Västmanlands län	6	11	—	18	—	3	38
Kopparbergs län	18	44	2	48	5	4	121
Gävleborgs län	1	1	—	1	—	1	4
Norrbottnens län	5	46	—	28	2	1	82
Summa	48	127	2	131	8	12	328
2. Vid andra malmgruvor ²⁾.							
Stockholms län	1	1	—	—	—	—	2
Södermanlands län	1	—	—	1	—	—	2
Östergötlands län	2	1	—	—	1	—	4
Jönköpings län	3	2	—	3	—	—	8
Kalmar län	—	1	—	—	—	—	1
Älvsborgs län	—	1	—	—	—	—	1
Skaraborgs län	—	1	—	—	—	—	1
Värmlands län	2	2	—	2	—	—	6
Örebro län	5	11	—	11	—	—	27
Kopparbergs län	8	10	—	9	—	—	27
Gävleborgs län	1	—	—	—	—	—	1
Summa	23	30	—	26	1	—	80
3. Vid stenkolsgruvor.							
Kristianstads län	1	11	—	9	—	1	22
Malmöhus län	5	26	—	29	1	1	62
Summa	6	37	—	38	1	2	84

¹⁾ Inklusive anriknings- och briketteringsverk. — ²⁾ Inklusive anrikningsverk.

1	2	3	4	5	6	7	8
L ä n	Föreståndare (förvaltare, verkställande direktör, disponent o. s. v.)	Teknisk förvaltningspersonal (föreståndaren oräknad)		Kontorspersonal		Lagerbokhållare, butiksbiträden m. m.	Summa
	Män	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	¹⁾ Män	
4. Vid fältspats- och kvartsbrott.							
Stockholms län	4	3	—	—	3	—	10
Göteborgs och Bohus län	—	1	—	—	—	—	1
Älvsborgs län	1	1	—	—	—	—	2
Summa	5	5	—	—	3	—	13
5. Vid järnverk.							
Stockholms län	5	36	—	23	4	—	68
Uppsala län	9	12	—	39	1	²⁾ 9	70
Södermanlands län	6	23	—	32	2	10	73
Östergötlands län	8	47	—	40	1	³⁾ 7	103
Jönköpings län	—	1	—	1	—	—	2
Kronobergs län	1	1	—	1	—	—	3
Blekinge län	2	6	—	17	2	3	30
Malmöhus län	—	1	—	1	—	1	3
Älvsborgs län	5	95	—	41	11	4	156
Skaraborgs län	1	5	—	2	—	—	8
Värmlands län	10	45	1	65	3	6	130
Örebro län	24	110	—	159	6	1	300
Västmanlands län	19	66	—	129	4	6	224
Kopparbergs län	22	60	—	160	6	1	249
Gävleborgs län	14	123	—	110	15	5	267
Västernorrlands län	1	—	—	—	—	—	1
Västerbottens län	1	1	—	—	—	—	2
Norrbottnens län	1	2	—	8	—	—	11
Summa	129	634	1	828	55	53	⁴⁾ 1 700
6. Andra bergverk.							
Jönköpings län	—	—	—	—	1	—	1
Malmöhus län	1	11	—	15	—	—	27
Älvsborgs län	2	10	—	9	—	2	23
Västmanlands län	2	4	—	3	1	—	10
Summa	5	25	—	27	2	2	61
Summa vid samtliga bergverk	⁵⁾ 216	858	3	1 050	70	69	2 266

¹⁾ Män, där ej annorlunda anges. — ²⁾ Därav 2 kvinnliga. — ³⁾ Därav 4 kvinnliga. — ⁴⁾ Dessutom 9 resande i firmors tjänst, därav 1 i Örebro län, 3 i Västmanlands län, 2 i Kopparbergs län och 3 i Gävleborgs län. — ⁵⁾ Dessutom i Kronobergs län 1 föreståndare för sjömalmtäkt.

Tab. 16. Antal bergverksarbetare med fördelning efter skilda slag av bergverk år 1916.

L ä n	2		3		4		5		6		7		8		9		10			11			12			13
	Under jord		Vid dagbrytning		Vid annat arbete i dagen		Kvinnor		Summa			Dagsverken														
	M ä n																									
	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Män	Kvinnor	Arbetare											
1. Vid järngruvor:																										
Stockholms län	70	1	32	1	87	15	—	—	206	—	206	—	206	—	54 749											
Uppsala län	127	—	5	—	245	20	1	—	397	1	398	—	398	—	112 107											
Södermanlands län	59	—	—	—	93	16	9	—	168	9	177	—	177	—	47 143											
Östergötlands län	44	—	—	—	62	8	—	—	114	—	114	—	114	—	34 069											
Jönköpings län	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	3	—	3	—	54											
Kristianstads län	5	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5	—	5	—	285											
Värmlands län	119	—	—	—	167	30	21	1	316	22	338	1	338	—	97 969											
Örebro län	838	5	52	—	854	219	52	14	1 968	66	2 034	—	2 034	—	547 378											
Västmanlands län	533	3	93	—	518	90	22	37	1 237	59	1 296	—	1 296	—	352 145											
Kopparbergs län	1 555	7	173	—	1 739	248	20	—	3 722	20	3 742	—	3 742	—	1 099 373											
Gävleborgs län	45	—	—	—	75	22	—	—	142	—	142	—	142	—	38 150											
Norrbottnens län	440	9	1 057	21	1 023	150	—	—	2 700	—	2 700	—	2 700	—	776 066											
	3 835	25	1 415	22	4 863	818	125	52	10 978	177	11 155		11 155		3 159 488											
2. Vid andra malmgruvor:																										
Stockholms län	—	—	8	—	—	—	—	—	8	—	8	—	8	—	1 632											
Uppsala län	2	—	—	—	6	5	—	—	13	—	13	—	13	—	4 070											
Södermanlands län	4	—	—	—	11	—	—	—	15	—	15	—	15	—	1 278											
Östergötlands län	50	—	8	—	30	—	—	—	88	—	88	—	88	—	18 793											
Jönköpings län	61	—	6	—	27	2	1	—	96	1	97	—	97	—	21 946											
Kalmar län	—	—	17	—	13	5	—	—	35	—	35	—	35	—	5 496											
Älvsborgs län	9	—	—	—	8	5	—	—	22	—	22	—	22	—	2 442											
Skaraborgs län	22	—	—	—	11	—	—	—	33	—	33	—	33	—	9 210											
Värmlands län	20	—	26	—	33	12	2	—	91	2	93	—	93	—	15 923											
Örebro län	150	—	32	1	194	55	11	5	432	16	448	—	448	—	118 907											
Västmanlands län	2	—	5	—	6	—	—	—	13	—	13	—	13	—	902											
Kopparbergs län	267	—	22	—	316	36	8	—	641	8	649	—	649	—	160 829											
Gävleborgs län	—	—	3	—	2	2	—	—	7	—	7	—	7	—	336											
Norrbottnens län	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	2	—	2	—	72											
	587	—	128	2	657	122	22	5	1 496	27	1 523		1 523		361 836											
3. Vid stenkolsgruvor:																										
Kristianstads län	323	14	116	4	—	—	—	—	457	—	457	—	457	—	116 248											
Malmöhus län	1 209	103	534	45	—	—	—	—	1 891	—	1 891	—	1 891	—	491 114											
	1 532	117	650	49	—	—	—	—	2 348	—	2 348		2 348		607 362											

¹⁾ Häri ingår ett antal arbetare, som även varit sysselsatta med brytning av manganmalm. — ²⁾ Häri ingår arbetarne vid Dikesgårdsgruvan. — ³⁾ Ett antal arbetare, som varit sysselsatta med brytning av manganmalm, äro redovisade bland arbetare vid järngruvor (se anm. 1).

TAB. 16 (forts.). ANTAL BERGVERKSARBETARE MED FÖRDELNING EFTER 105
BERGVERK ÅR 1916.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
L ä n	Under jord		Vid dagbrytning		Vid annat arbete i dagen		Kvinnor		S u m m a			Dags- verken
	M ä n						Över 18 år	Under 18 år	Män	Kvin- nor	Arbe- tare	
	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år						
4. Vid fältspatsbrott:												
Stockholms län	18	—	69	9	—	—	12	—	96	12	108	23 297
Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	¹⁾ —	—
Göteborgs o. Bohus län	7	—	16	—	—	—	—	—	23	—	23	3 661
Älvsborgs län	—	—	43	2	—	—	—	—	45	—	45	²⁾ 7 570
Värmlands län	—	—	13	—	—	—	—	—	13	—	13	292
Västmanlands län	—	—	11	6	—	—	—	—	17	—	17	3 780
Kopparbergs län	—	—	6	—	—	—	—	—	6	—	6	552
	25	—	158	17	—	—	12	—	200	12	212	39 152

¹⁾ Arbetarne vid Dikesgårdsgruvan äro redovisade under mom. 2. — ²⁾ För 4 arbetare saknas uppgifter om dagsverken.

2	3	4	5	6	7	8	9		
Män		Kvinnor		S u m m a			Dags- verken		
Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Män	Kvin- nor	Arbe- tare			
5. Vid anrikningsverk för järnmalm:									
Stockholms län		30	7	—	—	37	—	37	11 320
Södermanlands län		22	1	—	—	23	—	23	6 677
Östergötlands län		8	1	—	—	9	—	9	2 700
Malmöhus län		8	—	—	—	8	—	8	1 170
Värmlands län		18	9	—	—	27	—	¹⁾ 27	7 350
Örebro län		210	19	—	—	229	—	²⁾ 229	67 384
Västmanlands län		191	61	—	—	252	—	³⁾ 252	70 079
Kopparbergs län		271	67	—	—	338	—	⁴⁾ 338	99 906
Gävleborgs län		10	1	—	—	11	—	11	3 861
Norrbottnens län		132	22	—	—	154	—	154	46 139
		900	188	—	—	1 088	—	1 088	316 586
6. Vid anrikningsverk för annan malm:									
Stockholms län		5	—	—	—	5	—	5	480
Jönköpings län		14	8	—	—	22	—	22	6 580
Älvsborgs län		2	—	—	—	2	—	2	60
Värmlands län		7	6	—	—	13	—	13	481
Örebro län		155	27	1	3	182	4	186	54 662
Kopparbergs län		108	11	—	—	119	—	119	31 681
		291	52	1	3	343	4	347	⁵⁾ 93 944

¹⁾ Häri ingår ett antal arbetare, som även varit sysselsatta med anrikning av manganmalm. — ²⁾ Häri ingår ett antal arbetare, som även varit sysselsatta med anrikning av svavelkis. — ³⁾ Häri ingår ett antal arbetare, som även varit sysselsatta med anrikning av kopparmalm. — ⁴⁾ Häri ingår ett antal arbetare, som varit sysselsatta vid ett järn- och blyanrikningsverk. — ⁵⁾ Här ingå ej de arbetare, som äro redovisade bland arbetare vid anrikningsverk för järnmalm, se anm. 1—4.

106 TAB. 16 (forts.). ANTAL BERGVERKSARBETARE MED FÖRDELNING EFTER BERGVERK ÅR 1916.

L ä n	Män		Kvinnor.		Summa			Dags- verken
	Över 18 år	Under 18 år	Över 18 år	Under 18 år	Män	Kvin- nor	Arbe- tare	
7. Vid briketteringsverk:								
a) för järnslåg.								
Stockholms län	25	6	—	—	31	—	31	9 219
Örebro län	109	21	—	—	130	—	130	41 934
Västmanlands län	72	9	—	—	81	—	81	26 285
Kopparbergs län	67	12	—	—	79	—	79	24 096
Gävleborgs län	21	—	—	—	21	—	21	6 585
Norrbottnens län	31	1	—	—	32	—	32	11 160
	325	49	—	—	374	—	374	119 279
b) för purple ore.								
Malmöhus län	37	—	—	—	37	—	37	9 453
	37	—	—	—	37	—	37	9 453
Summa för a) och b)	362	49	—	—	411	—	411	128 732
8. Vid järnverk:								
Stockholms län	570	51	—	—	621	—	621	166 345
Uppsala län	835	64	—	—	899	—	899	263 603
Södermanlands län	777	81	64	11	858	75	933	266 592
Östergötlands län	1 742	145	5	2	1 887	7	1 894	671 308
Jönköpings län	49	3	—	—	52	—	52	11 661
Kronobergs län	44	12	—	—	56	—	56	16 800
Blekinge län	386	40	7	—	426	7	433	128 993
Malmöhus län	62	2	—	—	64	—	64	19 076
Älvsborgs län	1 613	250	12	—	1 863	12	1 875	527 614
Skaraborgs län	62	—	—	—	62	—	62	18 825
Värmlands län	3 247	532	20	25	3 779	45	3 824	1 085 558
Örebro län	4 563	509	10	1	5 072	11	5 083	1 684 040
Västmanlands län	3 260	333	2	8	3 643	10	3 653	1 064 004
Kopparbergs län	4 237	332	4	6	4 619	10	4 629	1 379 533
Gävleborgs län	4 926	561	13	6	5 487	19	5 506	1 598 070
Västernorrlands län	22	2	—	—	24	—	24	228
Västerbottnens län	21	6	—	—	27	—	27	7 239
Norrbottnens län	79	31	—	—	110	—	110	36 360
	26 495	3 054	137	59	29 549	196	29 745	8 945 849
9. Vid andra bergverk:								
Stockholms län	8	—	—	—	8	—	8	1 288
Jönköpings län	29	—	—	—	29	—	29	1 675
Malmöhus län	372	25	—	—	397	—	397	118 728
Älvsborgs län	323	23	—	—	346	—	346	114 856
Örebro län	124	—	—	—	124	—	124	40 745
Västmanlands län	133	5	—	—	138	—	138	25 583
Kopparbergs län	282	13	—	—	295	—	295	89 434
	1 271	66	—	—	1 337	—	1 337	392 309
Summa för samtliga bergverk	43 169	4 581	297	119	47 750	416	48 166	14 045 258

¹⁾ Dessutom 1 742 chaufförer, kuskar, drängar, lagerarbetare, packkarlar och lastare, därav 162 under 18 år, med 520 005 utgjorda dagsverken, därav i Stockholms län 35 med 10 500 dagsverken, i Uppsala län 210, därav 15 under 18 år, med 63 000 dagsverken, i Södermanlands län 20 med 6 000 dagsverken, i Östergötlands län 52 med 15 146 dagsverken, i Blekinge län 4 med 1 384 dagsverken, i Malmöhus län 2 med 572 dagsverken, i Älvsborgs län 111 med 31 855 dagsverken, i Värmlands län 26, därav 1 under 18 år, med 7 474 dagsverken, i Örebro län 232, därav 33 under 18 år, med 69 637 dagsverken, i Västmanlands län 703, därav 85 under 18 år, med 211 320 dagsverken, i Kopparbergs län 285, därav 28 under 18 år, med 85 386 dagsverken, i Gävleborgs län 21 med 5 431 dagsverken samt i Norrbottens län 41 med 12 300 dagsverken. — ²⁾ Dessutom 16 chaufförer, kuskar, drängar, lagerarbetare, packkarlar och lastare samtliga över 18 år med 5 007 utgjorda dagsverken, därav 7 med 1 790 dagsverken i Malmöhus län och 9 med 3 217 dagsverken i Kopparbergs län. — ³⁾ Dessutom 15 arbetare över 18 år, därav 10 i Jönköpings län, 3 i Kronobergs län och 2 i Kalmar län, vilka varit sysselsatta med upptagning och rengöring av sjömalmer och för vilka redovisats resp. 797, 28 och 4 dagsverken.

Tab. 17. Antal bergverksarbetare år 1916.

Sammandrag.

1 L ä n	2 Vid gruvor, anriknings- och briketteringsverk							3 Vid övriga bergverk							4 S u m m a	
	5 Över 18 år		6 Under 18 år		7 Summa		8 Dags- verken	9 Över 18 år		10 Under 18 år		11 Summa		12 Dags- verken	13 Arbetare	14 Dags- verken
	15 Män	16 Kvin- nor	17 Män	18 Kvin- nor	19 Män	20 Kvin- nor		21 Män	22 Kvin- nor	23 Män	24 Kvin- nor	25 Män	26 Kvin- nor			
Stockholms län	344	12	39	—	383	12	100 697	578	—	51	—	629	—	167 633	1 024	268 330
Uppsala län	385	1	25	—	410	1	116 177	835	—	64	—	899	—	263 603	1 310	379 780
Södermanlands län ...	189	9	17	—	206	9	55 098	777	64	81	11	858	75	266 592	1 148	321 690
Östergötlands län	202	—	9	—	211	—	55 562	1 742	5	145	2	1 887	7	671 308	2 105	726 870
Jönköpings län	111	1	10	—	121	1	28 580	78	—	3	—	81	—	13 336	203	41 916
Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	44	—	12	—	56	—	16 800	56	16 800
Kalmar län	30	—	5	—	35	—	5 496	—	—	—	—	—	—	—	35	5 496
Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	386	7	40	—	426	7	128 993	433	128 993
Kristianstads län	444	—	18	—	462	—	116 533	—	—	—	—	—	—	—	462	116 533
Malmöhus län	1 788	—	148	—	1 936	—	501 737	434	—	27	—	461	—	137 804	2 397	639 541
Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs o. Bohuslän	23	—	—	—	23	—	3 661	—	—	—	—	—	—	—	23	3 661
Älvsborgs län	62	—	7	—	69	—	10 072	1 936	12	273	—	2 209	12	642 470	2 290	652 542
Skaraborgs län	33	—	—	—	33	—	9 210	62	—	—	—	62	—	18 825	95	28 085
Värmlands län	403	23	57	1	460	24	122 015	3 247	20	582	25	3 779	45	1 085 558	4 308	1 207 573
Örebro län	2 594	64	347	22	2 941	86	830 265	4 687	10	509	1	5 196	11	1 724 785	8 234	2 555 050
Västmanlands län	1 431	22	169	37	1 600	59	453 191	3 393	2	388	8	3 781	10	1 089 587	5 450	1 542 778
Kopparbergs län	4 524	28	381	—	4 905	28	1 416 437	4 519	4	395	6	4 914	10	1 468 967	9 857	2 885 404
Gävleborgs län	156	—	25	—	181	—	48 932	4 926	13	561	6	5 487	19	1 598 070	5 687	1 647 002
Västernorrlands län ..	—	—	—	—	—	—	—	22	—	2	—	24	—	228	24	228
Jämtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	21	—	6	—	27	—	7 239	27	7 239
Norrbottnens län	2 684	—	204	—	2 888	—	833 437	79	—	31	—	110	—	36 360	2 998	869 797
Summa	15 403	160	1 461	60	16 864	220	4 707 100	27 766	137	3 120	59	30 886	196	9 338 158	1) 48 166	14 045 258

1) Dessutom 15 arbetare över 18 år, som varit sysselsatta med upptagning och rengöring av sjömalmer och för vilka redovisats sammanlagt 829 dagsverken och 1 758 arbetare, därunder 162 under 18 år, som varit anställda som chaufförer, kuskar, drängar, lagerarbetare, packkarlar och lastare och för vilka redovisats sammanlagt 525 012 dagsverken.

Tab. 18. Antal mutsedlar,

		1	2	3	4	5	6	7
		M u t -						
		Järn- malm	Guld- malm	Silver- och blymalm	Koppar- malm	Mangan- malm	Zink- malm	
1:o) Å nyupptäckta fyndigheter:								
1	Stockholms län	2	—	—	1	—	1)	1
2	Uppsala län	2)	—	—	3	—	—	—
3	Södermanlands län	3)	—	—	4)	—	—	—
4	Östergötlands län	5)	—	—	2	—	—	—
5	Jönköpings län	4	—	6)	7)	—	—	1
6	Kalmar län	9)	—	—	6	—	—	—
7	Älvsborgs län	10)	—	—	—	2	—	—
8	Skaraborgs län	—	—	11)	1	1	—	—
9	Värmlands län	2	—	—	1	1	1)	2
10	Örebro län	61	—	12)	7	8	—	—
11	Västmanlands län	29	—	13)	3	—	—	—
12	Kopparbergs län	14)	—	15)	8	2	17)	7
13	Gävleborgs län	5	—	—	16)	3	—	1
14	Västernorrlands län	—	1	—	20)	3	—	—
15	Jämtlands län	2	—	15)	2	6	—	—
16	Västerbottens län	—	1	—	21)	2	—	—
17	Norrbottnens län	105	—	—	—	4	—	—
18	Summa	335	2	24	94	18	12	
2:o) Å förut inmutade fyndigheter:								
19	Stockholms län	34	—	—	2	—	22)	36
20	Uppsala län	23)	—	4	—	—	—	—
21	Södermanlands län	24)	—	5	25)	5	26)	27
22	Östergötlands län	47	—	—	28)	23	29)	6
23	Jönköpings län	17	3	—	31)	27	32)	6
24	Kalmar län	2)	8	—	34)	49	—	—
25	Kristianstads län	1	—	—	—	—	—	—
26	Älvsborgs län	35)	—	1	20	36	—	—
27	Skaraborgs län	—	—	—	—	10	—	—
28	Värmlands län	36)	—	7	16	—	1)	27
29	Örebro län	358	—	37)	151	37	5	1
30	Västmanlands län	77	—	38)	4	39)	—	—
31	Kopparbergs län	41)	—	38)	9	42)	1	43)
32	Gävleborgs län	27	—	—	8	—	—	2
33	Västernorrlands län	61	—	—	46)	6	—	—
34	Jämtlands län	10)	—	48)	4	49)	21	—
35	Västerbottens län	—	—	2	51)	3	—	—
36	Norrbottnens län	19	—	—	4	4	—	—
37	Summa	1 109	3	187	298	59	114	
38	Summornas summa	1 444	5	211	392	77	126	

1) Zink- och blymalm. — 2) Därav 2 järn- och kopparmalm. — 3) Därav 2 järn- och nickelmalm. — och koboltmalm samt 2 järn- och kopparmalm. — 4) Därav 1 silver- och zinkmalm. — 5) Därav 1 koppar-, kopparmalm. — 6) Järn- och manganmalm. — 7) Bly- och zinkmalm. — 8) Därav 1 blymalm, 3 bly- och malm. — 9) Därav 1 bly- och molybdenmalm. — 10) Därav 1 koppar- och guld- och malm, 1 koppar-, nickel- och svavelkis. — 11) Därav 7 nickel- och kopparmalm. — 12) Därav 1 svavelkis och järnmalm. — 13) Därav 2 även 2 zink- och kopparmalm. — 14) Därav 4 järn- och kopparmalm och 5 järnmalm och svavelkis. — 15) Därav 25 zink- och blymalm. — 16) Koboltmalm, magnet- och svavelkis. — 17) Därav 1 koppar- och zinkmalm samt 20) Nickel- och kopparmalm. — 21) Därav 4 koppar- och svavelkis, 7 koppar-, svavel- och magnetkis, 8 koppar- och zinkmalm samt svavelkis och 1 koppar-, guld- och silvermalm. — 22) Zink- och kopparmalm samt svavel- och svavelkis. — 23) Därav 5 järn- och kopparmalm och 5 järn- och manganmalm. — 24) Därav 9 järn-, bly- och zinkmalm. — 25) Därav 1 blymalm och magnetkis. — 26) Därav 1 kopparmalm, svavel- och magnetkis. — samt 7 järn- och kopparmalm. — 27) Därav 6 koppar- och zinkmalm, 4 koppar- och nickelmalm samt 23 koppar- och nickelmalm. — 28) Därav 2 koppar- och nickelmalm och 3 kopparmalm och magnetkis. — 29) Därav 4 koppar- och nickelmalm. — 30) Därav 11 svavel- och kopparkis. — 31) Därav 1 kopparmalm och

utfärdade under år 1916.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
s e d l a r , g ä l l a n d e :											
Nickel- malm	Molyb- den- malm	Svavel- kis	Magnet- kis	Arsenik- malm	Kobolt- malm	Grafit	Krom- malm	Tenn- malm	Antimon	Summa	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	2
—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	20	3
—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	29	4
—	—	—	8) 3	—	—	—	—	—	—	23	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	9
—	3	101	—	—	—	—	—	—	—	187	10
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	35	11
18) 11	—	10) 7	—	—	—	—	—	—	—	156	12
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	10	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	14
—	—	2	—	—	—	4	—	2	—	18	15
—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	15	16
—	—	3	—	—	—	20) 31	—	—	—	143	17
11	4	151	3	—	—	35	—	2	—	691	18
—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	76	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48	20
—	—	2	—	—	27) 1	—	—	—	—	97	21
30) 9	—	3	—	—	—	—	—	—	—	88	22
30) 1	2	33) 5	—	—	—	—	—	—	—	64	23
30) 1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	60	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	28
—	4	16	—	—	—	—	—	—	—	572	29
40) 1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	92	30
2	1	44) 21	—	1	—	—	—	—	—	398	31
1	1	2	—	—	—	45) 1	—	—	—	42	32
—	—	—	47) 4	—	6	10	—	—	—	87	33
—	—	50) 13	—	—	—	6	8	—	1	55	34
—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	7	35
—	—	—	52) 9	—	—	3	—	—	—	39	36
15	8	71	13	1	7	20	8	—	1	1914	37
26	12	222	16	1	7	55	8	2	1	2605	38

4) Därav 4 koppar- och zinkmalm och 1 koppar- och zinkmalm samt svavelkis. — 5) Därav 1 järn-, koppar- och svavel- och magnetkis samt 1 koppar-, bly- och silvermalm. — 8) Magnet- och svavelkis. — 9) Järn- och kopparmalm och 3 bly- och zinkmalm. — 13) Därav 1 blymalm och grafit. — 14) Därav 3 järn- och blymalm och svavelkis och 9 koppar- och svavelkis. — 17) Därav 2 zink- och kopparmalm och 3 zinkmalm och svavelkis. — 21) Därav 1 kopparmalm och svavelkis jämte zinkmalm. — 22) Därav 33 zink- och blymalm samt 1 järn- och kopparmalm samt 2 järn-, koppar- och blymalm. — 25) Koppar- och nickelmalm. — 26) Därav 1 kopparmalm och magnetkis. — 29) Därav 2 zink- och blymalm samt 3 zink-, bly- och silvermalm. — och zinkmalm samt svavel- och magnetkis, 3 koppar- och blymalm samt svavel- och magnetkis, 1 koppar-, bly- och magnetkis. — 33) Därav 1 svavel- och magnetkis. — 34) Därav 2 koppar- och nickelmalm samt 1 koppar- och zinkmalm och 2 järn- och manganmalm. — 37) Därav 10 blymalm, 4 bly- och kopparmalm och 137 bly- 40) Nickel- och koboltmalm samt svavelkis. — 41) Därav 1 järn- och blymalm, 1 järn- och molybdenmalm koppar- och svavelkis. — 43) Därav 7 zink- och blymalm. — 44) Därav 3 svavelkis och zinkmalm. — 45) Grafit, 2 magnet- och svavelkis. — 48) Därav 2 bly- och nickelmalm jämte svavelkis och 2 bly- och zinkmalm. — svavelkis och 1 kopparmalm och magnetkis. — 52) Därav 4 magnet- och svavelkis.

Tab. 19. Antal utmål, tilldelade under år 1916.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
L ä n	Silver- och bly- malm	Man- gan- malm	Järn- malm	Zink- malm	Nickel- malm	Kop- par- malm	Grafit	Svavel- kis	Summa
Stockholms län	—	—	1	2	—	—	—	—	3
Uppsala län	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Södermanlands län	—	—	3	—	—	—	—	—	3
Östergötlands län	—	—	11	1	—	—	—	3	15
Jönköpings län	—	1	—	—	—	—	—	1	2
Skaraborgs län	—	5	—	—	—	—	—	—	5
Värmlands län	—	—	1	1 ¹⁾	—	—	—	—	2
Örebro län	1	4	21	—	—	1	—	3	30
Västmanlands län	—	—	10	—	—	1	—	—	11
Kopparbergs län	—	—	33	3	3	4	—	—	43
Gävleborgs län	—	—	7	—	—	1	—	—	8
Jämtlands län	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Norrbottnens län	—	—	92	—	—	—	2	8	102
Summa	3	10	181	7	3	7	2	15	228

¹⁾ Zink-, bly-, kopparmalm.

Tab. 20. Arbetsskyldighetens fullgörande i utmålen ¹⁾ år 1916.

1	2	3	4	5	6	7	8	
	A n t a l u t m å l							Summa
	med arbetsskyldigheten fullgjord							
	genom arbete under året			genom arbete under föregående år	genom erläg- gande av avgift	under vilo- stånd		
	med	utan	i när- grän- sande utmål					
	malmfångst							
A. Vid järnmalmegruvor, belägna i:								
Stockholms län	5	14	24	6	24	18	91	
Uppsala län	11	5	6	1	11	13	47	
Södermanlands län	8	3	10	11	15	3	50	
Östergötlands län	1	12	—	2	5	4	24	
Jönköpings län	—	—	—	—	4	25	29	
Kalmar län	—	—	—	—	—	1	1	
Kristianstads län	1	—	—	—	—	—	1	
Värmlands län	8	4	2	1	²⁾ 47	38	100	
Örebro län	49	44	60	24	150	167	494	
Västmanlands län	50	34	105	24	65	154	432	
Kopparbergs län	109	91	128	57	203	248	836	
Gävleborgs län	4	9	3	1	8	13	38	
Västernorrlands län	—	—	—	—	—	22	22	
Västerbottnens län	—	—	—	—	16	—	16	
Norrbottnens län	89	128	204	1	64	159	645	
Summa (A)	335	344	542	128	612	865	³⁾ 2 826	

¹⁾ Beträffande stenkolsgruvor jämväl de enligt lagen den 28 maj 1886 koncessionerade områden. —

²⁾ Dessutom äro avgifter erlagda för 10 st. äldre sönade utmål. — ³⁾ Dessutom har arbetsskyldigheten fullgjorts genom arbete under året med malmfångst vid 24 sjömalmsutmål, därav 18 i Jönköpings län, 4 i Kopparbergs län och 2 i Kalmar län samt genom arbete under föregående år vid 33 sjömalmsutmål, därav 11 i Jönköpings, 14 i Kronobergs, 7 i Kalmar och 1 i Älvsborgs län.

1	2	3	4	5	6	7	8	
	A n t a l u t m å l							
	med arbetsskyldigheten fullgjord					under vilo- stånd	Summa	
	genom arbete under året		i när- grän- sande utmål	genom arbete under före- gående år	genom erläg- gande av avgift			
	med	utan						
	malm(stenkols- fångst)							
B. Vid <i>andra gruvor</i> , utom stenkolsgruvor, belägna i:								
Stockholms län	2	8	17	—	14	3	44	
Södermanlands län	3	3	2	—	3	3	14	
Östergötlands län	3	7	—	—	2	16	28	
Jönköpings län	6	3	46	—	17	5	77	
Kalmar län	2	—	—	—	4	12	18	
Älvsborgs län	—	2	44	—	2	—	48	
Skaraborgs län	2	4	10	—	—	—	16	
Värmlands län	5	7	11	4	2	4	33	
Örebro län	12	9	3	—	18	20	62	
Västmanlands län	3	12	3	1	1	14	34	
Kopparbergs län	21	¹⁾ 33	19	2	24	39	138	
Gävleborgs län	1	2	—	—	4	—	7	
Västernorrlands län	—	1	—	—	—	—	1	
Jämtlands län	—	5	2	—	5	10	22	
Västerbottens län	—	—	—	—	—	16	16	
Norrbottnens län	—	21	—	—	8	264	293	
Summa (B)	60	117	157	7	104	406	851	
C. Vid <i>stenkolsgruvor</i> , belägna i:								
Kristianstads län:								
a) Områden, koncessionerade enligt lagen den 28 maj 1886	3	1	—	—	—	1	5	
Malmöhus län:								
a) Områden, koncessionerade enligt lagen den 28 maj 1886	²⁾ 7	2	—	—	—	2	11	
b) Utmål enligt äldre författning	³⁾ 37	—	297	12	—	—	346	
Summa (C)	47	3	297	12	—	3	362	
Summornas summa	442	464	996	147	716	1 274	4 039	

¹⁾ Därav 11 utmål å kopparslaggarvarp. — ²⁾ Därav 1 som åtnjuter vilostånd. — ³⁾ Höganäs privilegierade område räknat som 1 utmål.

Tab. 21. Antal utmål¹⁾, för vilka vilostånd beviljats att gälla från och med den 1 januari 1917.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
L ä n	Av bergmästarne beviljade vilostånd för:							Av bergs- överst. bev. förlängning av vilostånd	Summa utmål
	Järn- malm	Silver- och bly- malm	Koppar- malm	Zink- malm	Grafit	Magne- sit	Summa		
Stockholms län	37	—	—	—	—	—	37	1	38
Uppsala län	4	—	—	—	—	—	4	—	4
Södermanlands län	3	—	—	—	—	—	3	—	3
Jönköpings län	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Värmlands län	28	¹⁾ 5	—	—	—	—	33	2	35
Örebro län	92	2	2	—	—	—	96	9	105
Västmanlands län	33	8	1	—	—	—	42	13	55
Kopparbergs län	111	2	—	2	—	—	115	8	123
Gävleborgs län	—	1	1	—	—	—	2	—	2
Jämtlands län	—	—	4	—	—	—	4	—	4
Västerbottens län	10	—	—	—	—	—	10	7	17
Norrbottnens län	76	—	—	—	3	2	81	—	81
Summa	395	18	8	2	3	2	428	40	468

¹⁾ Därav 1 blymalm och 4 bly- och zinkmalm.

Tab. 22. Bergverken, fördelade efter arbetsgivare år 1916.

(Gruvor, ur vilka malm erhållits under redogörelseåret, samt andra verk, vilka under året varit i gång.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
L ä n	Antal gruvor ¹⁾ och fältspatsbrott				Antal järnverk				Antal andra bergverk				Summa bergverk			
	vid vilka rörelsen drivits av			Summa	vid vilka rörelsen drivits av			Summa	vid vilka rörelsen drivits av			Summa	vid vilka rörelsen drivits av			Summa
	ensam person	aktiebolag	andra bolag		ensam person	aktiebolag	andra bolag		ensam person	aktiebolag	andra bolag		ensam person	aktiebolag	andra bolag	
Stockholms län	4	8	2	14	1	3	—	4	1	—	—	1	6	11	2	19
Uppsala län	1	12	10	23	3	4	2	9	—	—	—	—	4	16	12	32
Södermanlands län	4	10	1	15	—	3	1	4	—	—	—	—	4	13	2	19
Östergötlands län	—	2	²⁾ 1	3	—	5	1	6	—	—	—	—	—	7	2	9
Jönköpings län	10	4	—	14	1	1	—	2	1	1	—	2	12	6	—	18
Kronobergs län	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Kalmar län	—	3	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	5
Blekinge län	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Kristianstads län	1	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3
Malmöhus län	1	6	—	7	—	1	—	1	—	1	—	1	1	8	—	9
Göteborgs och Bohus län	1	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3
Älvsborgs län	2	5	2	9	1	7	—	8	—	1	—	1	3	13	2	18
Skaraborgs län	1	1	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	1	2	—	3
Värmlands län	1	17	2	20	1	11	—	12	—	—	—	—	2	28	2	32
Örebro län	7	61	17	85	1	28	1	30	—	—	1	1	8	89	19	116
Västmanlands län	5	28	25	58	3	16	—	19	—	3	—	3	8	47	25	80
Kopparbergs län	10	83	50	143	6	16	1	23	—	4	—	4	16	103	51	170
Gävleborgs län	2	2	4	8	1	13	—	14	—	—	—	—	3	15	4	22
Västernorrlands län	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1
Västerbottens län	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Norrbottnens län	—	34	1	35	—	1	—	1	—	—	—	—	—	35	1	36
Summa	50	280	117	447	19	113	6	138	2	10	1	13	71	403	124	598

¹⁾ Inklusive anriknings- och briketteringsverk. — ²⁾ Åmmebergs gruvor i Östergötlands och Örebro län äro i tabellen endast redovisade på sistnämnda län.

Tab. 23. För bevilning uppskattad inkomst av bergverksrörelsen år 1916.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
L ä n	Järngruvor ¹⁾		Stenkolsgruvor		Andra gruvor samt fältspats- och kvartsbrott		Järnverk		Andra bergverk		S u m m a	
	Antal taxerade gruvor	Uppskattad inkomst Kronor	Antal taxerade gruvor	Uppskattad inkomst Kronor	Antal taxerade gruvor och fältspats- brott	Uppskattad inkomst Kronor	Antal taxerade verk	Uppskattad inkomst Kronor	Antal taxerade verk	Uppskattad inkomst Kronor	Antal taxerade gruvor och berg- verk	Uppskattad inkomst Kronor
Stockholms län	1	4 430	—	—	3	11 549	2	381 100	—	—	6	397 079
Uppsala län	16	142 038	—	—	—	—	8	907 120	—	—	24	1 049 158
Södermanlands län	6	139 600	—	—	—	—	3	427 977	—	—	9	567 577
Östergötlands län	—	—	—	—	²⁾ 1	178 647	6	549 938	—	—	7	728 585
Jönköpings län	—	—	—	—	2	113 926	2	15 335	1	2 000	5	131 261
Blekinge län	—	—	—	—	—	—	1	49 480	—	—	1	49 480
Kristianstads län	—	—	1	351 600	—	—	—	—	—	—	1	351 600
Malmöhus län	—	—	3	1 120 710	—	—	1	69 504	1	988 300	5	2 178 514
Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	1	360	—	—	—	—	1	360
Älvsborgs län	—	—	—	—	1	27 000	5	1 524 900	1	2 766 900	7	4 318 800
Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	1	169 100	—	—	1	169 100
Värmlands län	11	416 977	—	—	—	—	12	2 772 879	—	—	23	3 189 856
Örebro län	31	1 604 964	—	—	³⁾ 1	669 663	24	4 434 045	1	89 950	57	6 798 622
Västmanlands län	31	802 290	—	—	1	6 040	13	3 003 983	2	80 753	47	3 893 066
Kopparbergs län	52	2 418 602	—	—	6	1 227 648	17	3 617 539	1	70 388	76	7 334 177
Gävleborgs län	—	—	—	—	—	—	12	5 201 600	—	—	12	5 201 600
Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens län	38	13 260 980	—	—	—	—	1	738 800	—	—	39	13 999 780
Summa	186	18 789 881	4	1 472 310	⁴⁾ 16	2 234 833	108	23 863 300	7	3 998 291	⁴⁾ 321	50 358 615

¹⁾ Inklusive anriknings- och briketteringsverk. — ²⁾ Taxerad även i Örebro län. — ³⁾ Taxerad även i Östergötlands län. — ⁴⁾ Därav 1 gruva såsom taxerad i 2 olika län räknad 2 gånger.

Järnmalmsbrytningen i olika länder åren 1871—1913 i 1000 ton.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
År	Sve- rige	Fin- land	Ryska riket (utom Fin- land)	Tyska riket med Luxem- burg	Bel- gien	Stor- britan- nien och Irland	Frank- rike	Spa- nien	Ita- lien	Öster- rike	Ungern (med Slavo- nien och Kroa- tien)	Alge- riet	Ame- rikas Före- nta Stater	Övriga länder (Kuba, Grek- land, Kanada m. fl.)	Summa för samtliga järn- malms- produ- cerande länder
1871	663	41	791	4 368	697	16 597	2 100	586	86	772	321	172	3 440	48	30 682
1872	732	67	825	5 896	750	16 851	3 081	722	163	928	350	391	5 140	66	35 962
1873	833	58	843	6 178	504	15 827	3 051	812	259	1 040	350	421	5 160	62	35 398
1874	926	60	874	5 138	527	15 083	2 516	423	280	907	423	460	4 840	63	32 520
1875	822	83	981	4 730	365	16 075	2 506	520	228	705	390	523	4 080	61	32 069
1876	797	73	938	4 712	269	17 112	2 393	885	232	555	347	512	3 760	79	32 664
1877	739	30	816	4 980	234	16 961	2 426	1 578	230	539	346	454	4 160	70	33 563
1878	677	34	877	5 462	207	15 979	2 470	1 703	190	666	331	376	4 640	71	33 683
1879	645	45	954	5 860	195	14 611	2 271	1 754	187	628	321	418	5 528	74	33 491
1880	775	38	986	7 239	254	18 315	2 874	3 565	289	697	446	614	7 234	78	43 404
1881	826	30	987	7 600	223	17 726	3 032	3 503	421	619	466	657	8 534	212	44 836
1882	893	28	1 050	8 263	209	18 321	3 467	4 726	242	903	546	567	9 300	207	48 722
1883	885	31	966	8 757	216	17 662	3 298	4 526	204	882	598	557	9 260	199	48 041
1884	909	47	968	9 006	176	16 397	2 977	3 907	225	974	651	493	7 762	208	44 700
1885	873	30	1 064	9 158	187	15 666	2 318	3 933	201	932	651	419	7 722	259	43 413
1886	872	28	1 061	8 486	153	14 336	2 286	4 167	209	796	635	433	10 160	420	44 042
1887	903	31	1 325	9 351	172	13 308	2 579	6 796	231	847	566	438	11 481	436	48 464
1888	960	35	1 366	10 664	186	14 825	2 842	5 610	177	1 009	634	384	12 256	605	51 553
1889	986	49	1 591	11 002	181	14 780	3 070	5 711	173	1 115	666	352	14 750	678	55 104
1890	941	59	1 736	11 410	172	14 002	3 472	6 546	221	1 362	792	475	16 293	874	58 355
1891	987	59	1 940	10 658	202	12 983	3 579	4 882	216	1 231	876	405	14 825	2 145	54 988
1892	1 294	58	1 986	11 539	210	11 494	3 707	5 436	214	993	921	453	16 557	2 320	57 182
1893	1 484	54	2 041	11 458	239	11 383	3 517	5 498	191	1 109	977	394	11 773	2 330	52 448
1894	1 927	68	2 420	12 392	311	12 566	3 772	5 397	188	1 215	901	344	12 070	2 347	55 918
1895	1 905	68	2 859	12 350	313	12 817	3 680	5 514	183	1 385	955	318	16 213	2 570	61 130
1896	2 039	75	3 130	14 162	307	13 920	4 062	6 763	204	1 449	1 270	374	16 262	2 600	66 617
1897	2 087	89	4 024	15 466	241	14 008	4 582	7 420	201	1 614	1 421	441	17 798	2 772	72 164
1898	2 303	69	4 802	15 893	217	14 405	4 731	7 197	190	1 734	1 667	474	19 588	2 800	76 070
1899	2 435	80	5 687	17 990	201	14 693	4 986	9 398	237	1 725	1 568	551	25 086	3 015	87 652
1900	2 610	91	6 100	18 964	248	14 253	5 448	8 676	247	1 894	1 634	602	28 003	3 015	91 785
1901	2 795	65	4 750	16 570	219	12 472	4 791	7 907	232	1 963	1 557	515	29 359	3 100	86 295
1902	2 897	60	4 024	17 964	166	13 641	5 004	7 904	241	1 744	1 562	525	36 125	3 200	95 057
1903	3 678	59	4 236	21 231	184	13 936	6 219	8 304	375	1 716	1 439	589	35 582	3 200	100 748
1904	4 085	47	5 193	22 047	207	13 995	7 023	7 965	410	1 719	1 524	469	28 088	3 200	95 972
1905	4 366	48	4 976	23 444	177	14 825	7 395	9 077	367	1 914	1 661	569	43 209	3 300	115 328
1906	4 503	36	5 345	26 735	233	15 749	8 481	9 448	384	2 254	1 698	780	48 516	3 200	127 362
1907	4 480	33	5 452	27 697	316	15 984	10 009	9 896	518	2 540	1 666	974	52 551	3 200	135 316
1908	4 713	9	5 578	24 276	189	15 272	10 057	9 272	557	2 632	1 937	944	36 561	3 000	114 999
1909	3 886	5	5 171	25 506	206	15 219	12 450	9 204	531	2 490	1 965	836	53 087	3 300	133 856
1910	5 553	5	4 595	28 710	123	15 470	14 478	8 664	576	2 626	1 906	1 065	57 800	3 500	145 071
1911	6 154	2	6 941	29 879	151	15 767	16 385	8 772	380	2 764	1 950	1 099	44 578	3 500	138 322
1912	6 701	3	8 209	32 692	167	14 011	19 045	9 139	582	2 926	1 991	1 239	56 033	4 200	156 938
1913	7 479	5	9 000	28 608	150	16 253	21 714	9 862	603	3 039	1 433	1 356	62 972	4 200	166 674

Tackjärnstillverkningen i olika länder åren 1871—1916 i 1000 ton.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
År	Sve- rige	Fin- land	Ryska riket (utom Fin- land)	Tyska riket med Luxem- burg	Bel- gien	Stor- britan- nien och Irland	Frank- rike	Spa- nien	Ita- lien	Öster- rike	Ungern (med Slavo- nien och Kroa- tien)	Ameri- kas För- enta Stater	Övriga länder	Summa för samtliga tack- järns- produ- cerande länder
1871	299	21	359	1 564	609	6 733	859	53	17	260	133	1 734	211	12 852
1872	339	19	399	1 988	656	6 850	1 218	56	24	313	147	2 590	244	14 843
1873	346	24	380	2 241	607	6 671	1 382	43	29	371	163	2 602	266	15 125
1874	328	25	379	1 906	533	6 087	1 416	40	29	332	162	2 439	240	13 916
1875	351	21	427	2 029	542	6 467	1 448	37	28	303	160	2 056	250	14 119
1876	352	26	442	1 846	491	6 661	1 435	44	19	273	127	1 899	247	13 862
1877	344	22	400	1 933	470	6 714	1 507	47	16	259	129	2 100	252	14 193
1878	341	14	417	2 148	519	6 483	1 521	67	19	293	141	2 338	235	14 536
1879	342	18	433	2 227	389	6 091	1 400	69	12	286	118	2 786	240	14 411
1880	406	23	448	2 729	608	7 873	1 725	86	17	320	144	3 897	308	18 584
1881	430	22	469	2 914	625	8 275	1 886	114	28	380	164	4 211	301	19 819
1882	399	22	479	3 381	727	8 724	2 039	120	25	436	176	4 697	330	21 555
1883	423	18	482	3 470	783	8 666	2 069	140	24	522	177	4 669	313	21 756
1884	430	23	509	3 601	751	7 937	1 872	124	18	540	195	4 163	301	20 464
1885	465	24	528	3 687	713	7 534	1 631	159	16	499	216	4 109	261	19 842
1886	442	18	531	3 529	702	7 122	1 517	148	12	485	235	5 774	298	20 813
1887	457	21	612	4 024	756	7 680	1 567	165	12	512	193	6 520	301	22 820
1888	457	20	667	4 337	827	8 127	1 683	165	12	586	204	6 594	352	24 031
1889	421	15	740	4 525	832	8 456	1 734	198	13	617	239	7 725	362	25 877
1890	456	24	927	4 658	788	8 031	1 962	171	14	666	299	9 350	524	27 870
1891	491	23	1 005	4 641	684	7 525	1 897	149	12	617	305	8 412	410	26 171
1892	486	24	1 014	4 937	753	6 817	2 057	134	13	631	310	9 304	437	26 917
1893	453	21	1 160	4 986	745	7 089	2 003	135	8	663	319	7 239	442	25 263
1894	463	21	1 313	5 350	819	7 546	2 070	124	10	742	330	6 764	450	26 032
1895	463	23	1 431	5 465	829	7 827	2 004	180	9	779	349	9 597	413	29 369
1896	494	26	1 841	6 373	959	8 798	2 340	101	7	817	401	8 761	437	31 355
1897	538	33	1 836	6 881	1 035	8 937	2 484	147	8	888	421	9 807	450	33 465
1898	532	27	2 195	7 313	983	8 769	2 534	114	12	958	469	11 962	587	36 455
1899	498	27	2 684	8 143	1 036	9 454	2 568	113	19	997	471	13 843	860	40 713
1900	527	31	2 876	8 521	1 019	9 052	2 699	91	24	1 000	456	14 014	850	41 160
1901	528	31	2 830	7 880	764	8 056	2 389	136	25	1 030	451	16 138	1 024	41 282
1902	538	30	2 563	8 530	1 069	8 818	2 405	259	25	992	435	18 108	1 075	44 847
1903	507	23	2 421	10 018	1 216	9 078	2 840	303	28	971	416	18 298	900	47 019
1904	529	16	2 962	10 104	1 307	8 700	3 000	284	28	988	387	16 762	1 000	46 067
1905	539	22	2 100	10 988	1 310	9 746	3 077	306	31	1 120	421	23 362	1 010	54 032
1906	605	16	2 334	12 478	1 431	10 312	3 319	387	30	1 222	420	25 714	1 000	59 268
1907	616	15	2 753	13 046	1 428	10 083	3 589	385	32	1 383	440	26 195	1 000	60 965
1908	568	12	2 748	11 814	1 206	9 438	3 391	375	113	1 467	523	16 191	1 000	48 846
1909	445	9	2 871	12 918	1 632	9 819	3 632	389	208	1 465	579	26 108	1 100	61 175
1910	604	8	3 031	14 793	1 851	10 172	4 031	373	353	1 543	487	27 741	1 200	66 187
1911	634	9	3 579	15 567	2 045	9 679	4 507	408	303	1 596	502	24 028	1 200	64 057
1912	700	10	4 185	17 869	2 345	8 891	4 948	366	380	1 760	553	30 204	1 200	73 411
1913	730	9	4 548	19 309	2 485	10 479	5 311	427	437	1 758	600	31 214	1 200	78 507
1914	640	10	4 261	14 390	1 560	9 006	5 025	435	385	1 420	600	23 721	1 200	62 653
1915	761	10	4 600	11 790	550	8 934	4 750	419	395	1 360	600	30 395	1 300	65 864
1916	733	10	4 350	13 190	1 050	9 192	5 250	448	386	1 405	600	40 064	1 600	79 278

Av Kungl. Kommerskollegium

intill den 20 december 1917 offentliggjorda häften av:

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK:

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING:

INDUSTRI. Årgångarne 1911—1915.

BERGSHANTERING. Årgångarne 1911—1916.

SPECIALUNDERSÖKNINGAR:

TEXTIL- OCH BEKLÄDNADSINDUSTRIEN.

LÄDER-, HÅR- OCH GUMMIVARUINDUSTRIEN.

SVERIGES BERGSHANTERING ÅR 1913.

HANDEL. Årgångarne 1911—1914.

SJÖFART. Årgångarne 1911—1915.

STATISTISKA MEDDELANDEN:

C. MÅNADSSTATISTIK ÖVER HANDELN. Årgångarne 1913—1916 samt av årgången 1917 häft. 1—10.
